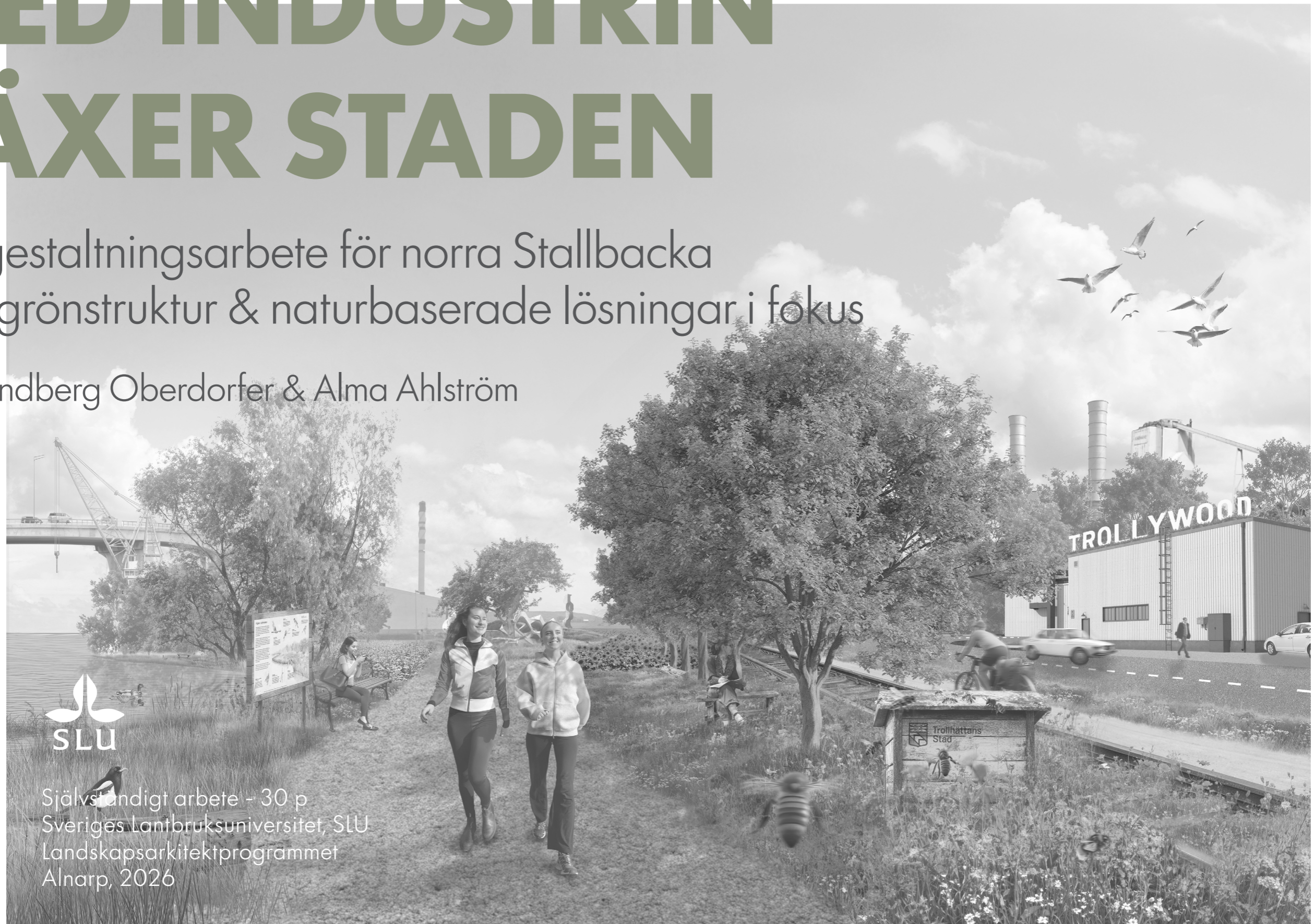

MED INDUSTRI VÄXER STADEN

- ett gestaltungsarbete för norra Stallbacka
med grönstruktur & naturbaserade lösningar i fokus

Alice Sandberg Oberdorfer & Alma Ahlström

Självständigt arbete - 30 p
Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU
Landskapsarkitektprogrammet
Alnarp, 2026

Med industrin växer staden - ett gestaltungsarbete för norra Stallbacka med grönstruktur & naturbaserade lösningar i fokus

The city grows with the industry - a design proposal for northern Stallbacka with a focus on green infrastructure & nature based solutions

Författarnas namn	Alice Sandberg Oberdorfer & Alma Ahlström
Handledare	Anders Westin, Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU, Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Examinator	Johan Wirdelöv, Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Biträdande examinator	Marie Larsson, Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Omfattning	30 hp
Nivå och fördjupning	A2E
Kurstitel	Independent project in Landscape Architecture
Kurskod	EX0852/EX084
Program	Landscape architecture Master's programme / Landskapsarkitektprogrammet
Kursansvarig institution	Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning
Utgivningsort	Alnarp
Utgivningsår	2026
Upphovsrätt	Grafiskt material är skapat av författarna om ingen annat anges. Lånat grafiskt material samt lånade fotografier har fått godkännande av upphovspersoner.
Nyckelord	Stallbacka, Trollhättan, industriområde, gestaltungsarbete, hållbarhet, grönstruktur, naturbaserade lösningar, iterativ designprocess

Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap
Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i JA, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i NEJ, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Fulltexten kommer dock i samband med att dokumentet laddas upp arkiveras digitalt.

Om ni är fler än en person som skrivit arbetet så gäller krysset för alla författare, ni behöver alltså vara överens. Läs om SLU:s publiceringsavtal här:
<https://www.slu.se/site/bibliotek/publicera-och-analysera/registrera-och-publicera/avtal-for-publicering/>.

JA, jag/vi ger härmed min/vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.

TACK!

Vi vill först och främst rikta ett varmt tack till vår handledare Anders Westin för sin delade kunskap och stora engagemang i vårt arbete. Det stöd och den vägledning som han har gett oss gjort detta examensarbete till en lärorik, givande och glädjefylld process.

Vi vill även tacka Elin Holgérus och Andreas Oskarsson som initierade idén till detta examensarbete och som generöst har delat med sig av kunskap, data, stöd och värdefulla synpunkter under arbetets gång. Även tack till Karin Sjöström Andersson och Anna Brandeby Harström för deras kunskap och medverkan i intervjuer.

Ett stort tack riktas också till Kamil Chojnowski för värdefull hjälp och rådgivning kring växtval i gestaltungsarbetet.

Avslutningsvis vill vi rikta ett personligt tack till Charlotte Sandberg Oberdorfer för generöst delat fotomaterial och hjälp i samband med platsbesök. Vi vill även tacka Lovisa Forsberg Olsson för många uppskattade bilresor hem från skolan i hennes SAAB 900.

Alice Sandberg Oberdorfer
Alnarp, mars 2026

Alma Ahlström
Alnarp, mars 2026

SAMMANFATTNING

Detta examensarbete undersöker hur norra Stallbacka, ett renodlat industriområde i Trollhättan, kan omformas från ett avskilt industriområde till en hållbar, multifunktionell och integrerad del av Trollhättans stad. Frågeställningarna undersöker hur grönstruktur och naturbaserade lösningar kan stärka ekologiska, sociala och rekreativa värden, samtidigt som industrihistoriska och kulturella element bevaras i ett fortsatt aktivt industriområde.

Arbetet består av två delar: ett gestaltungsförslag av övergripande karaktär som presenteras på elva A1-planscher, samt ett skriftligt kompendium som fungerar som akademisk ryggrad och fördjupning av gestaltungsarbetet.

Gestaltungsförslaget visar hur grönstruktur och naturbaserade lösningar kan integreras i området med hjälp av framtagna gestaltungsprinciper och hur de kan appliceras för att omvandla norra Stallbacka till en sammankopplad industripark bestående av grönområden med dagvattenlösningar, multifunktionell vegetation samt sociala och rekreativa funktioner såsom sittplatser, promenadslingor och offentliga mötesplatser. Stallbackas industrihistoria och karaktär lyfts fram genom landmärken, kulturella inslag samt nya identitetsskapande element.

Diskussionen lyfter fram vikten av att ompröva rådande attityder till industriområden. Istället för att betrakta dem som begränsade produktionslandskap vill vi synliggöra deras potential och arbeta för att integrera ekologiska, sociala och identitetsskapande värden. På så sätt kan områden som Stallbacka utvecklas till hållbara och stadsintegrerade miljöer. Förhoppningen är att arbetet kan bidra till en större diskussion om hur industriområden kan utvecklas på ett sätt som både stärker stadens ekologiska värden och social hållbarhet, samtidigt som de fortsatt kan rymma produktiva verksamheter.

ABSTRACT

This thesis explores how northern Stallbacka, an industrial area in Trollhättan, Sweden, could be transformed from a separated industrial district into a more sustainable, multifunctional, and integrated part of the city. The study investigates how green infrastructure and nature-based solutions can strengthen ecological, social, and recreational values, while also keeping the industrial history and cultural character of the ongoing industrial activities in the area.

The project consists of two parts: a design proposal presented on eleven A1 posters, and a written compendium that provides the academic background and explains the ideas behind the design work.

The design proposal presents how green infrastructure and nature-based solutions could be applied in industrial areas through different design principles, and how these applied design principles can develop northern Stallbacka into a connected industrial park. The proposal includes green areas with stormwater solutions, multifunctional vegetation, and social and recreational elements such as seating areas, walking paths, and public meeting places. The industrial history and identity of Stallbacka are also highlighted through landmarks, cultural elements, and new elements that strengthen the identity of the area.

The discussion highlights the importance of rethinking how industrial areas are viewed. Instead of only seeing them as production landscapes, this work shows their potential to include ecological, social, and cultural values. In this way, areas such as Stallbacka could develop into more sustainable and integrated parts of the city. The ambition of this thesis is to contribute to a broader discussion about how industrial areas can be developed in ways that support ecological and social sustainability while still allowing productive activities.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

TACK!	3
SAMMANFATTNING	4
ABSTRACT	5
INNEHÅLLSFÖRTECKNING	6
01 INLEDNING	7
INTRODUKTION	8
SYFTE	10
MÅL	10
FRÅGESTÄLLNINGAR	10
BEGREPPSDEFINITIONER	11
AVGRÄNSNINGAR	12
02 PROCESSEN	13
METOD	14
DISPOSITION	17
03 UNDERSÖKA	18
BAKGRUND	19
GRÖNSTRUKTUR I STADEN	21
MARKFÖRORENINGAR & POTENTIELLA SANERINGSMETODER	23
GRÖNA TAK	25
SAMVERKAN MELLAN FÖRETAG & KOMMUN I INDUSTRIOMRÅDEN	26
04 UTFORSKA	28
PLATSFÖRUSÄTTNINGAR	29
PLATSBESÖK	31
STYRDOKUMENT FRÅN TROLLHÄTTANS KOMMUN	33
INTERVJUER	36
05 OMVÄRLDEN	40
REFERENSPLATSER	41

06 GESTALTNING	45
EN INBLICK I GESTALTNINGEN	46
07 DISKUSSION	48
FRÅGESTÄLLNINGAR & MÅL	49
GESTALTNING	50
METODDISKUSSION	56
MOT FRAMTIDEN	58
08 REFERENSER	59
09 BILAGOR	63
BILAGA 1: GESTALTNINGSFÖRSLAG	64
BILAGA 2: INTERVJUFRÅGOR	76

01 INLEDNING

I detta kapitel introduceras examensarbetet och dess utgångspunkter. Här presenteras arbetets syfte, mål och frågeställningar som ligger till grund för studien. Kapitlet avslutas med att redovisa de avgränsningar som har gjorts inom ramen för arbetet.

INTRODUKTION

Industrialiseringens framfart i Sverige under 1800-talet satte stor prägel på svenska städernas utveckling och utformning. Industrierna etablerades utanför städerna under hela 1900-talet på grund av tillgången till mark (Länsstyrelsen, u.å), vilket resulterade i skapandet av storskaliga industriområden med en hög andel hårdgjorda ytor (Lane, R. N. & Rappaport, N, 2020). I dagens städer lever uppdelningen mellan bostäder och industri kvar, vilket medfört en fragmenterad stad där industrimarken präglas av barriärer och kontaminerade spilltor som orsakats av den tidigare industrins verksamhet.

Industriområdet Stallbacka i Trollhättans kommun etablerades i början av 1900-talet och har sedan dess varit platsen för stadens storskaliga industri. Området har genom åren expanderat kraftigt och idag ockuperar industrin en yta på ca 350 hektar strax norr om stadskärnan. Många av verksamheterna som etablerades under industrins storhetstid på 1950-talet har dock rivits, vilket gjort att området idag präglas av flertalet stora hårdgjorda och oanvända ytor (Trollhättans kommun, 2001, s. 7-9). Denna mark är dessutom kraftigt kontaminerad av tidigare verksamheter som lämnat kromhaltiga restprodukter och slagger, som också använts som utfyllnad i stora delar av området (ibid, s. 30). Även om flera stora industrier lagts ner finns flera verksamma industrier kvar i Stallbacka och det estimeras att runt 3000 personer arbetar i området (Sjöström Andersson, 2025).

Trollhättans kommun, som varit hem till internationellt kända industrier såsom Nohab, SAAB och GKN Aerospace, vill utveckla Stallbacka industriområde till ett kommersiellt attraktivt område för företag att etablera sig på samt att förbättra arbetsmiljön för de arbetande i området. De betonar vikten av att integrera grönstruktur i Stallbacka för att uppnå detta. Kommunen ser gärna att utemiljön speglar Trollhättans målbild som en innovativ, hållbar och framåtsträvande

kommun där grönska och industri kan samverka på samma yta.

Kommunens vilja att utveckla Stallbacka industriområde verkar främst grunda sig i kommersiell utveckling och ökad attraktivitet, vilket i dagens economicentrerade samhälle tenderar att bli den aspekt som ofta får ta övertaget. Vi ser därför att vårt uppdrag som landskapsarkitekter blir att utmana detta synsätt och att vidga problemformuleringen till något större, där fler utmaningar skulle kunna tas i beaktning i utvecklingen av befintliga industriområden som Stallbacka. Den historiska separationen mellan stad och industri har sina rötter i en konstant strävan efter ekonomisk tillväxt, där mer och mer värdefull mark exploateras istället för att förtäta befintliga områden. De har tidigare inte behandlats som en del av staden, utan som ett avlägset produktionsområde, skilt från stadens sociala, ekologiska och rumsliga sammanhang. Att vidga problemformuleringen innebär därmed att utmana synsättet på industriområden som miljöfarliga produktionslandskap och istället undersöka hur landskapsarkitektur kan användas för att kunna bidra till att industriområden kan bli en del av staden. För oss handlar det om att bidra till ett perspektivskifte, från att betrakta industriområden utifrån deras brister och begränsningar, till att istället undersöka deras potential och de möjligheter som finns att omvandla dessa miljöer till mer hållbara och integrerade delar av staden. För att möta dessa komplexa samhällsutmaningar krävs ett nytt angreppssätt.

SYFTE

Syftet med detta arbete är att bidra med kunskap om hur historiska och befintliga industriområden kan utvecklas på ett mer hållbart sätt. Arbetet strävar efter att fördjupa förståelsen för hur industriområden relaterar till och integreras i stadens struktur och att visa hur grönstruktur och naturbaserade lösningar kan integreras för att bidra till att skapa hållbara och multifunktionella industri- och verksamhetsområden.

Med norra Stallbacka industriområde som fokusområde vill arbetet också bidra till en bredare diskussion om hur städer kan omforma och nyttja industriområden så att de bättre möter framtidens sociala och miljömässiga utmaningar.

Målgruppen för arbetet kommer vara invånare i Trollhättans stad, både de som arbetar i Stallbacka industriområde och andra boende i staden.

MÅL

Målet med detta gestaltungsarbete är att undersöka och gestalta hur grönstruktur och naturbaserade lösningar kan integreras i norra Stallbacka industriområde på sätt som:

- Stärker ekologiska samband genom att koppla samman nya och befintliga grönområden i och kring området.
- Visar på möjliga sätt att hantera de storskaliga hårdgjorda ytorna och den kontaminerade marken för att optimera markanvändning och möjliggöra för framtida förtätning.
- Stärker de sociala och rekreativa värdena i utemiljöerna för både Trollhättans invånare och arbetande i området.
- Nyttjar Stallbackas historiska och kulturella industriarv som en resurs för att stärka Trollhättans identitet.

Genom dessa åtgärder vill arbetet bidra till att minska den tydliga uppdelningen mellan stad och industri samt visa på möjligheter att omforma industriområden så att de blir mer hållbara, multifunktionella och en del av staden i sin helhet. Vi vill också bidra till en diskussion kring hur industriområden kan omvandlas till integrerade delar av staden genom att belysa hur platser som Stallbacka, som idag präglas av kontaminering och storskalig exploatering, också kan rymma potential för ekologiska, sociala och rekreativa värden.

Arbetet presenteras som ett gestaltungsarbete på elva A1-planscher, från problemformulering till ett övergripande gestaltungsförslag med tre utvalda platsfördjupningar. Till planscherna finns ett kompletterande skriftligt kompendium, vilket är en fördjupning av gestaltungsförslaget som presenteras på planscherna. Kompendiet fungerar även som arbetets akademiska ryggrad.

FRÅGESTÄLLNINGAR

Övergripande frågeställning:

- *Hur kan en omgestaltning av norra Stallbacka bidra till att omforma området från ett avskilt industriområde till en mer hållbar, multifunktionell och stadsintegrerad miljö?*

Gestaltungs-specifika frågeställningar:

- *Hur kan nya och befintliga grönstrukturer kopplas samman i och kring norra Stallbacka för ett integrerat industriellt landskap i staden?*
- *På vilka sätt kan storskaliga hårdgjorda ytor och kontaminerad mark hanteras och omformas genom grönstruktur för att optimera markanvändning?*
- *Hur kan grönstruktur och utemiljöer i industriområdet utformas för att stärka sociala och rekreativa värden för både arbetande i området och Trollhättans invånare?*
- *Hur kan Stallbackas historiska och kulturella industriarv integreras i gestaltningen av grönstruktur för att stärka Trollhättans identitet och platsens karaktär?*

BEGREPPSDEFINITIONER

Vi är medvetna om att vissa begrepp som används i detta arbete ofta förekommer i samtida planerings- och hållbarhetsdiskussioner och att de kan tolkas på olika sätt. Nedan följer därför begreppsdefinitioner på ett antal begrepp för att tydliggöra hur de tolkas och används i just detta arbete.

Grönstruktur: Enligt Boverket (2023) definieras grönstruktur som ett sammanhängande system av grönska i urbana miljöer som ska gynna både människor och natur. I detta arbete används begreppet för att beskriva den planeringsmässiga aspekten av att arbeta med grönska. Fokus ligger på hur olika grönytor kan planeras och kopplas samman till ett hållbart och funktionellt nätverk i landskapet.

Naturbaserade lösningar: Enligt Naturvårdsverket (2023) är naturbaserade lösningar åtgärder som utgår från naturens förmåga att lösa samhällsutmaningar. Inom planering kan de fungera som riktlinjer, till exempel genom att planera för översvämningsytor eller använda vegetation som saneringsmetod (ibid) eller etablera gröna tak i hårdgjorda miljöer (Boverket, 2025). Detta arbete tolkar därför naturbaserade lösningar som det tekniska arbetet med grönstruktur, där olika metoder kan användas för att skapa multifunktionell och resiliert grönstruktur i urbana miljöer.

AVGRÄNSNINGAR

Utmaningarna med storskaliga och hårdgjorda industriområden är många och komplexa. För att kunna uppnå en välgrundad analytisk fördjupning och säkerställa arbetets kvalitet har innehållet i detta arbete avgränsats till vissa av de utmaningar som identifierats i norra Stallbacka industriområde.

Det främsta fokuset genom arbetet är att anta de befintliga utmaningar som finns i norra Stallbacka genom att implementera grönstruktur och naturbaserade lösningar i området på kommunal mark. Gestaltungsförslaget kommer endast utgå från kommunalägd mark eftersom detta är den enda mark som kommunen har rätt att omgestalta. Gestaltungsförslaget syftar till att arbeta innovativt och utmanande med grönska för att undersöka hur effektivt det kan användas för att bryta uppdelningen mellan stad och industri.

Arbetet kommer att avgränsas till norra Stallbacka eftersom detta område har uppfattats vara av största intresse för kommunen. Dessutom har avgörande förutsättningar och utmaningar upptäckts under arbetets gång som gjort att norra Stallbacka blivit den plats där ett större antal av de identifierade utmaningarna kan tas i beaktande och bearbetas inom projektets avgränsningar.

Gällande gestaltungsförslaget så kommer en övergripande, konceptuell gestaltning presenteras på delar av den kommunala marken i norra Stallbacka. I den övergripande gestaltningen kommer vissa platser av särskilt intresse väljas ut. På dessa platser kommer en mer fördjupad gestaltning föreslås tillsammans med visionära visualiseringar. Gestaltungsförslaget kommer fungera som ett visionärt exempel på hur norra Stallbacka skulle kunna utformas i framtiden.

Gestaltungsarbetet kommer inte behandla utformning av specifika planteringsplaner. Inga skötselplaner

kommer att redovisas, även om generella växtval, bestånd och skötsel är något som har diskuterats och tagits i beaktning vid utformningen av platsen.

Eftersom gestaltungsarbetet huvudsakligen är av visionär karaktär har kommunens ekonomiska ramar inte varit styrande för arbetets utformning. Ekonomiska förutsättningar har dock beaktats för att säkerställa att föreslagna åtgärder hålls inom rimlighetens gränser. En fast budget skulle kunna begränsa gestaltungsarbetets potential och möjlighet att utforska alternativa och utmanande lösningar. Gestaltningen syftar därför till att lyfta fram värdet av ökade investeringar i grönska, samtidigt som förståelse visas för att de föreslagna insatserna kan innebära ökade kostnader.

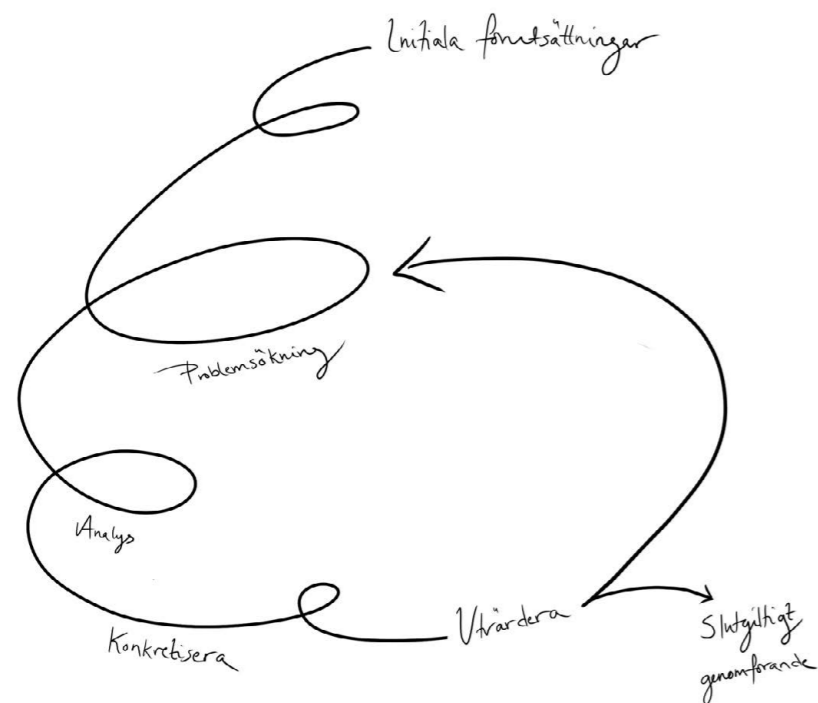
02 PROCESSEN

Kapitlet syftar till att ge en översikt av arbetets metod och genomförande för att få en detaljerad inblick i hur arbetet har genomförts, samt överväganden som legat till grund för val av metod samt verktyg för platsförståelse.

METOD

En iterativ designprocess

Arbetets metod grundar sig i en iterativ arbetsprocess. Den iterativa arbetsprocessen byggs enligt Jonassen (2008) upp av ett konstant pendlande mellan att upptäcka problem och att lösa problem. Ju längre in i processen som den arbetande befinner sig i, desto fler problem har upptäckts och hanterats. Den iterativa arbetsprocessen kan därför ses som cyklisk (ibid), där varje cykel utgör fler upptäckta problem och lösningar som framkommit genom analyser. Design är en mycket komplex form av problemlösande, där problemet oftast inte är givet i starten av ett projekt (ibid). Därför kan den iterativa arbetsprocessen vara en effektiv metod i gestaltungsarbeten, eftersom den möjliggör för den arbetande att kunna upptäcka både problem och lösningar simultant under arbetets gång.

Den iterativa processen.

Som komplement till Jonassens teorier kring den iterativa arbetsprocessen kan designprocessen enligt Okeil (2010) delas upp i tre olika delar:

- Förarbete och problemsökning
- Problemlösning och konkretisering
- Kommunikation och presentation

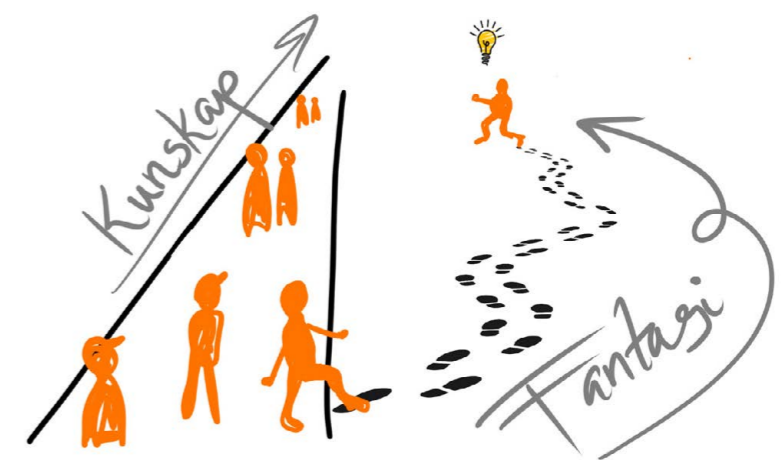
Kombinerar Jonassens (2008) och Okeils (2010) tankar kan den iterativa arbetsprocessen sammanfattningsvis ses som ett cykliskt arbetssätt, där man pendlar mellan att upptäcka problem, lösa problem och att kommunicera det som framkommit av arbetet på ett begripligt sätt.

För att kunna tillämpa den iterativa processen i det praktiska arbetet har skiss-fredag och layout-måndag införts i arbets schemat. Detta beslut togs för att det visuella arbetet skulle kunna påbörjas tidigt i processen. Skisser kan vara ett effektivt arbetssätt för att diskutera koncept eftersom nya idéer och förutsättningar kan adderas till skissen samtidigt som diskussionen pågår (Al-Kodmary, 2002). Gemensamt skissande kan också underlätta i tidiga skeden av designprocessen eftersom skissen ofta är sparsmakad på detaljer och hålls på en abstrakt nivå (Heldal & Roupé, 2012).

Cross (2011) anser att den kreativa processen ofta präglas av intuition och fantasi, vilket är något som styrt oss mycket i arbetet och som Ruth B Noller (Isaksen, Dorval, Treffinger, 2010) anser, tillsammans med kunskap, bygger upp den kreativa arbetsprocessen. Ruth B Noller skapade en formel för kreativitet som lyder:

$$\text{Kreativitet} = \text{"funktion av"} (\text{Kunskap}, \text{Fantasi}, \text{Utvärdering})$$
$$C = fa (K, I, E)$$

Ruth B Noller anser att kreativitet (C), är en funktion av kunskap (K), fantasi (I) och utvärdering (E). Vi uppfattar kunskap som det vi redan vet, såsom platsförutsättningar och beprövade analysmetoder. Den kan anses nödvändig för att vi ska kunna orientera oss i verkligheten och för att bygga vidare på tidigare erfarenheter. Utan kunskap fattas den stabila grunden. Fantasi däremot, gör det möjligt för oss att tänka bortom det existerande. Den låter oss se nya lösningar och ställa frågor som ännu inte har ett svar. Många konstnärliga verk och innovationer har börjat som en fantasifull tanke snarare än färdig kunskap. Fantasi skulle därför kunna ses som det som driver utvecklingen, medan kunskap förankrar den. Fantasi och kunskap skulle kunna liknas vid en stig i landskapet. Fantasin är den som först tar steget ut i det okända och rör sig där ingen färdig väg finns. Det är genom detta utforskande som nya riktningar uppstår. Kunskapen är den som etablerar och förankrar stigen genom att fler följer den, trampar den tydligare och gör att den går att återvända till.

Visualisering av relationen mellan kunskap och fantasi.

Platsbesök, fältstudier & analyser

Under arbetets gång besöktes Stallbacka industriområden vid två olika tillfällen. Det första besöket skedde 12 november 2025 där huvudsyftet var att få en första uppfattning av platsen samt att intervjua företrädare på Trollhättans kommun. Under platsbesöket undersöktes främst områdets struktur, skala, aktivitet och känsla. Olika transportsätt såsom bil, buss och till fots testades i Stallbacka för att få en så bred uppfattning av området som möjligt. Även de centrala delarna av Trollhättans stad besöktes för att förstå kontexten som Stallbacka industriområde befinner sig i.

Under det andra platsbesöket, som skedde 28 december 2025, skulle en sekventiell analys genomföras, inspirerad av Cullens (1971) tankesätt i *The Concise Townscape* om att se stadens struktur som ett konstverk uppbyggt av kontraster och upplevelser. Detta skulle göras av olika sträckor i och runt Stallbacka och dokumenterades genom fotografier samt skisser. Analysen hade som syfte att ge en mer detaljerad uppfattning om hur området uppfattas ur en mänsklig skala. Eftersom omständigheterna förändrades under platsbesöket fick den sekventiella analysen istället genomföras genom foton tillhandahållna av en företrädare på Trollhättans kommun.

Foto från tidig analysfas i arbetet (Alice Sandberg Oberdorfer, 2025).

Som komplement till platsbesöken utforskades Stallbacka även genom flertalet kartanalyser utförda i olika skalor. I denna fas undersöktes avgörande platsspecifika förutsättningar som senare, tillsammans med övriga analyser, byggde grunden till det gestaltungsförslag som presenteras.

En viktig del i analysarbetet har även varit att läsa styrdokument tillhandahållna av Trollhättans kommun såsom översiktsplaner, pågående detaljplaner, grönstrukturplan och olika analyser av både Trollhättans stad samt Stallbacka industriområde. Detta har bidragit med en uppfattning om hur Trollhättans kommun arbetar med frågor som är aktuella inom arbetet med industriområden och grönstruktur. Det har även varit mycket betydelsefullt att intervjua företrädare på Trollhättans kommun, då deras åsikter och tankar bidragit till vår förståelse av Trollhättan och Stallbacka.

Litteratur

Vid insamling av litteratur har ett urval av olika källor gjorts för att bygga upp teoridelen av detta arbete. Styrdokument från kommunen och vetenskapliga artiklar har varit de främsta källorna som använts i detta arbete, men det finns också inslag från företag.

Sökord som använts: Stallbacka industriområde, Trollhättans kommun, samarbete kommun och företag, industriområden, fytoemediering, grönstruktur i industriområden, 3-30-300, Cecil Konijnendijk, gröna tak, naturbaserade lösningar

Intervjuer

Första intervjun som hölls var med Andreas Oskarsson (planarkitekt) och Elin Holgérus (landskapsarkitekt) som är anställda på Trollhättans kommun. Intervjun var ett första möte med kommunen och hade som syfte att ge en uppfattning om kommunens tankar och åsikter kring Stallbacka industriområde. Intervjun hölls som semistrukturerad, vilket innebär att intervjuaren har förberedda teman eller frågor som ska diskuteras, men att samtalet främst får styra frågorna (Bryman, 2002, s. 301). Inför intervjun hade 23 frågor förberetts och intervjun varade i 50 minuter. Efter intervjun pågick en rundtur i Stallbacka i bil där samtalet fortsatte.

Den andra intervjun genomfördes med Karin Sjöström Andersson som är verksamhetsledare för den ideella föreningen BID Stallbacka. Under intervjun ville syftet med BID Stallbacka undersökas samt deras argument till varför de vill se mer grönska i Stallbacka industriområde. Denna intervju var även viktig för att kunna undersöka relationen mellan företagen och kommunen. 14 frågor hade förberetts till intervjun och den varade i 54 minuter.

Valet av intervjupersoner grundar sig i en strävan efter att ha flera perspektiv från olika aktörer som är inblandade i arbetet i Stallbacka industriområde. Det var av stor vikt att framföra både kommunens och företagets tankar och åsikter, dels för att behålla ett kritisk synsätt i arbetet men också för att kunna jämföra de olika aktörernas åsikter, ambitioner och behov. Eftersom intervjuer endast genomförts med ett fåtal företrädare för specifika aktörer, kan ingen generell slutsats dras från intervjuerna. Intervjuerna har istället fungerat som ett analysverktyg och har hjälpt oss att bilda en uppfattning av både Trollhättan och Stallbacka.

Att arbeta tillsammans

“Många idéer växer bättre när de transplanteras till en annan hjärna än den där de uppstod” (Holmes, 1858). Att arbeta tillsammans var ett givet val för oss när möjligheten uppstod, eftersom vi anser att diskussioner och utmanande av tankesätt är en central del av den iterativa arbetsprocessen. Vi har också olika erfarenheter, specialiteter och svagheter, vilket vi upplever har varit mycket lärorikt för oss då vi har lärt oss av varandra och kan stötta varandra i olika arbetsmoment. Vi värderar också samarbetsförmåga som en mycket viktig egenskap, inte minst inom landskapsarkitektur, eftersom yrket hanterar komplexa samhällsutmaningar som ofta kräver flera perspektiv och erfarenhetsutbyten. Samarbetet har också bidragit till att göra examensarbetet till en mycket glädjefylld och meningsfull period för oss båda. Arbetsprocessen har präglats av en konstant dialog, utmanande av tankar och ett kontinuerligt stöd, där resultatet inte bara blev ett fullbordat examensarbete utan också en nyfunnen nära vänskap. Enligt vår handledare har vi i stor utsträckning “skrattat oss igenom” arbetet, en beskrivning som vi upplever som träffande. Detta har dock skett parallellt med en målmedveten och engagerad arbetsinsats.

Det material som producerats för examensarbetet har fördelats mellan oss i syfte att kunna arbeta tidseffektivt samt kunskapshöjande. Samtliga delar av arbetet har dock kontinuerligt diskuterats och gemensamt bearbetats.

Foto från en av våra många diskussioner under processen (Lovisa Forsberg Olsson, 2026)

Transparens i arbetet

Enligt SLU:s policy får studenter använda AI i viss utsträckning, exempelvis som “stöd för skrivande” eller för att sammanfatta texter (SLU, u.å). Under arbetets gång har AI använts som ett verktyg, bland annat för att sammanfatta texter och intervjuer samt för att bolla enklare tankar och idéer. Vi anser att det är viktigt att vara transparenta med detta i arbetet eftersom AI är ett etablerat verktyg i dagens samhälle. Användningen av AI har använts som ett bollplank och har inte ersatt analysarbetet, den teoretiska bakgrunden, gestaltungsarbetet eller några av de slutsatser som dragits under arbetets gång. Det slutliga arbetet och dess innehåll är därmed producerat och formulerat av författarna själva.

När det gäller användningen av AI har inmatningen huvudsakligen bestått av instruktioner där verktyget ombetts generera förslag på synonymer eller omformuleringar av egenskrivna meningar. Detta har använts i situationer där vi i våra diskussioner sinsemellan sökt efter mer precisa formuleringar på våra idéer och tankar. AI har i dessa fall fungerat som ett språkligt stöd och ett tredje bollplank, vars förslag därefter granskats och bearbetats i vidare dialog mellan oss.

De intervjuer som genomförts under arbetet har fått godkännande att spelas in och deltagande i intervjuerna har granskat och godkänt intervjusammanfattningarna som presenteras i detta arbete. Alla personer som nämns i gestaltungsarbetet samt i det kompletterande skriftliga materialet har godkänt att deras fullständiga namn återfinns i dokumentet.

DISPOSITION

Relationen mellan planscher och skriftligt kompendium

Detta examensarbete består av två delar: en huvuddel vilket är ett gestaltungsarbete som redovisas på elva planscher, och ett kompletterande skriftligt kompendium. Du läser just nu det skriftliga kompendiet som ska fungera som en fördjupning av gestaltungsarbetet och utgör samtidigt den akademiska ryggraden i examensarbetet. Här redovisas frågeställningar, metod, analyser och diskussioner som ligger till grund för gestaltungsförslaget på planscherna. Man kan se planscherna som det visuella gestaltungsförslaget, medan kompendiet på ett fördjupat plan förklarar varför och hur dessa idéer har utvecklats samt våra egna reflektioner kring arbetet.

Planscherna och det skriftliga kompendiet är nära sammanlänkade och kompletterar varandra. Det är därför viktigt att se dem som en enhet snarare än separata delar. Samtidigt har vi lagt stor vikt vid att båda delarna ska kunna läsas var för sig, så att du som läsare kan få en grundläggande förståelse för arbetet. Det innebär att viss information återkommer i både kompendiet och på planscherna. Detta är avsiktligt för att underlätta förståelsen och kontexten i presentationen. Rekommendationen är att först läsa kapitel 1-6 i det skriftliga kompendiet och därefter ta del av gestaltungsförslaget på planscherna. Avslutningsvis läses kapitel 7 i det skriftliga kompendiet.

Struktur i skriftligt kompendium

Varje delkapitel har en introducerande ingress och en avslutande sammanfattning som kallas för **"VIKTIGA SLUTSATSER"**. De viktiga slutsatserna kan ses som de mest betydelsefulla aspekterna från varje delkapitel som sedan legat till grund för gestaltungsförslaget. De är markerade med en orange ruta för att de ska vara enkla att hitta vid en snabb genomläsning.

GESTALTNINGFÖRSLAG

03 UNDERSÖKA

I detta avsnitt undersöks ett urval av litteratur och forskning i syfte att skapa en övergripande förståelse för de platsspecifika förutsättningar i norra Stallbacka som presenteras i analysdelen av detta arbete. Avsnittet inleds med en sammanfattande redogörelse för Trollhättans historia och identitet.

BAKGRUND

Trollhättans historia & identitet

Trollhättans stad är beläget i Trollhättans kommun i Västergötlands län och har knappt 59 000 invånare (Trollhättans kommun, 2025). Staden ligger strax söder om den sydligaste punkten av Sveriges största sjö Vänern. Från Vänern rinner Göta älv genom Trollhättan, genom Göteborg och till sist ut i Kattegatt. Älven har varit en central del av Trollhättans historia, dels eftersom den varit en viktig transportled för gods mellan Vänern och Västerhavet, men den har även gett upphov till de unika vattenfall och slussar som finns i staden (Trollhättans stad, 2021).

Karta över Trollhättans stad.

Vattenfallen och slussarna i Trollhättan är betydelsefulla för kommunens landskapsbild, men dessa är inte de enda unika platserna som återfinns i området. Strax norr om Trollhättan, i Vänersborgs kommun, återfinns naturreservatet Halle- och Hunneberg. Naturreservatet består av två plåtåberg och erbjuder möjlighet till

vandring, djurskådning, paddling, camping och restaurangbesök. Vandringsslingorna uppmäter totalt sju mil. Naturreservatet är en UNESCO-klassad geopark, vilket innebär att området utsetts till världsunikt sett till de platsspecifika förutsättningar som finns där (Halle-Hunneberg, u.å)

Vattenfallen i Trollhättan (Göran Höglund, Creative Commons, 2011).

Halle-Hunneberg naturreservat (Alice Sandberg Oberdorfer, 2025).

Trollhättans identitet präglas i stor utsträckning av deras industriella arv. Redan 1847 grundades Trollhättans mekaniska verkstad som senare fick namnet Nohab. De tillverkade vattenturbiner, lok och flygplansturbiner som såldes över hela världen. I slutet av 1930-talet bildades SAAB som även det skulle bli en framgångssaga i Trollhättan (Trollhättans stad, 2021). 1900-talet kan ses som Trollhättans storhetstid sett till den industriverksamhet som var aktuellt i området under denna tid.

Inifrån SAAB-fabriken i Stallbacka vid tillverkning av personbilar (K.W Gullers, Creative Commons, u.å).

Även filmproducenten Film i Väst har varit tongivande för Trollhättans identitet. År 1996 flyttade Film i Väst till Trollhättan, där företaget fick namnet "Trollywood" av lokalbefolkningen (Film i Väst, u.å). I centrala Trollhättan syns en stor skylt liknande Hollywood-skylden med texten "Trollywood". Film i Väst har bland annat samproducerat de svenska filmerna *Fucking Åmål*, *En man som heter Ove* och *Män som hatar kvinnor*, men de har också varit delaktiga i internationella succéer såsom *Triangle of Sadness*, *Sentimental Value* och *Dogville*. Film i Väst har varit med och producerat över 1000 filmer och hade 10 Oscarsnomineringar för Oscarsgalan 2026 (Film i Väst, u.å). Trollhättan har också ett universitet, Högskolan Väst, som har flera utbildningar både på grundnivå och avancerad nivå (Högskolan Väst, u.å)

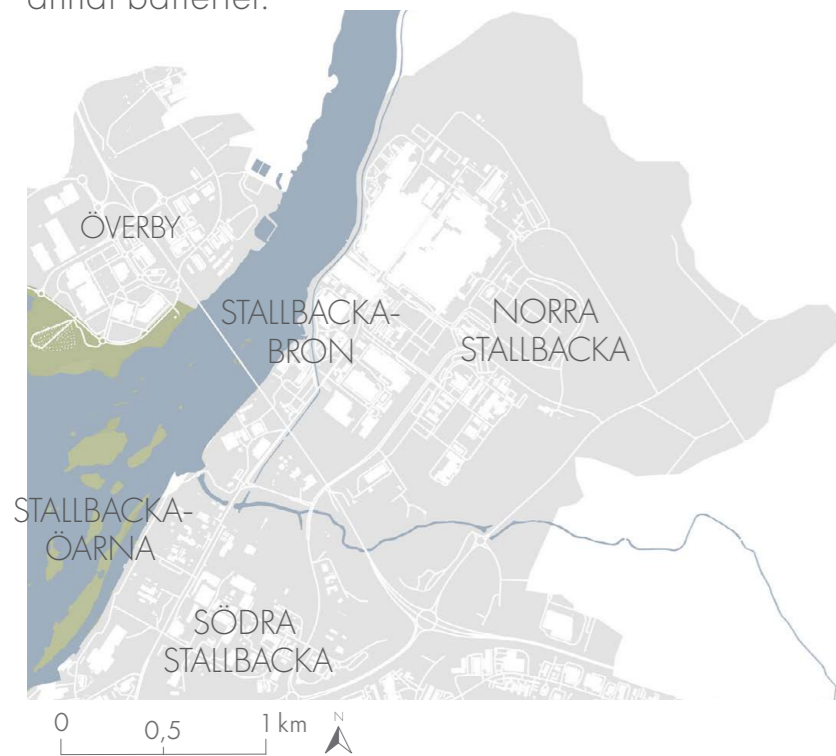

Trollywood-skylden som återfinns i centrala Trollhättan (Alma Ahlström, 2025).

Mot bakgrund av de tidigare nämnda aspekterna kan det ses som förstäligt att Trollhättan identifierar sig som en "innovationsstad" (Trollhättans stad, 2014, s. 10). Samtidigt har stadens industriella förutsättningar genomgått betydande förändringar sedan 1900-talet. Konkursen av SAAB år 2011 innebar inte endast en omfattande förlust av arbetstillfällen, utan resulterade även i stora, outnyttjade industrilokaler. Dessa lokaler är belägna i industriområdet Stallbacka, strax norr om stadskärnan.

Stallbacka industriområde

Stallbacka industriområde har sedan början av 1900-talet utgjort ett viktigt område för Trollhättans tunga industriverksamhet. Verksamheterna har i huvudsak varit inriktade på hantering av metaller, tillverkning av olika legeringar samt produktion av grafitpulver till bland annat batterier.

Karta över Stallbacka industriområde.

På Stallbackaöarna, väster om Stallbacka, låg tidigare Ekholms slott från 1300-talet. När slottet brann ner på 1500-talet ersattes det med Naglunsunds kungsgård. År 1869 blev marken statlig ägo och år 1920 revs Naglunsunds kungsgård (Trollhättans kommun, 2001, s. 7).

“Det vackra Stallbacka förvandlades till sin nu så fruktansvärda motsats och Trollhättan var en tjugande idyll fattigare.” (G. Lundén ur Trollhättans kommun, 2001, s. 7).

Citatet ovan kan ses som en beskrivning av Stallbacka industriområde som gäller än idag. På 1900-talet

expanderade industriområdet kraftigt och har sedan dess vuxit från 90 hektar till ca 350 hektar. Flera av de verksamheter som etablerades på platsen under 1900-talet har rivits och efterlämnat öppna, hårdgjorda ytor (Trollhättans kommun, 2001, s. 7-9) som på vissa platser kan uppmätas till ca 20 hektar sammanhängande yta (Lantmäteriet, 2025). De industrier som har varit verksamma på området under 1900-talet har bidragit till kraftiga markföroreningar, främst tungmetaller som krom, zink, bly och koppar, som nu återfinns i stora delar av Stallbacka (Trollhättans kommun, 2001, s. 30). I översiktsplanen för södra Stallbacka skriver kommunen att Stallbacka länge har “betraktats som en ful “baksida”” (Trollhättans kommun, 2001, s. 5).

Foto på norra Stallbacka idag (Elin Holgérus, 2026).

Stallbacka är idag, trots sitt upplevda dåliga rykte, fortfarande ett viktigt industriområde med uppemot 180 olika verksamma företag. Det uppskattas arbeta ungefär 3000 människor i området, vilket gör Stallbacka till en av de större arbetsplatserna i staden. Några av de stora industrier som finns i Stallbacka idag är GKN Aerospace, Katoen Natie, T Engineering, NEVS och Stena Recycling (Sjöström Andersson, 2025). Trollhättans kommun klassar Stallbacka som ett rendodlat verksamhetsområde och det finns inga planer på att bygga bostäder på platsen inom en snar framtid.

Foto från norra Stallbacka på Stallbackabron (Elin Holgérus, 2026).

Foto på GC-väg i norra Stallbacka (Elin Holgérus, 2026).

VIKTIGA SLUTSATSER:

- *Trollhättan har en historia som är identitetsskapande, som genom åren har suddats ut. Något verkar ha gått förlorat i Stallbacka som tidigare fanns på området. Om det handlar om en förändring av uppfattningen av Stallbacka eller förändringar i områdets fysiska miljö och nedläggning av verksamheter är svårt att fastställa. Möjligtvis kan det vara både och.*
- *Industrin är och har varit en viktig del av Trollhättans identitet, och Stallbacka industriområde har genom historien varit tongivande för Trollhättans industriarv.*

GRÖNSTRUKTUR I STADEN

I detta delkapitel presenteras ett urval av källor som behandlar grönstruktur och dess betydelse för att integrera naturbaserade lösningar i urbana miljöer. Avsnittet förklarar och resonerar även kring ett urval av metoder som kan användas för att mäta och värdera grönska i städer.

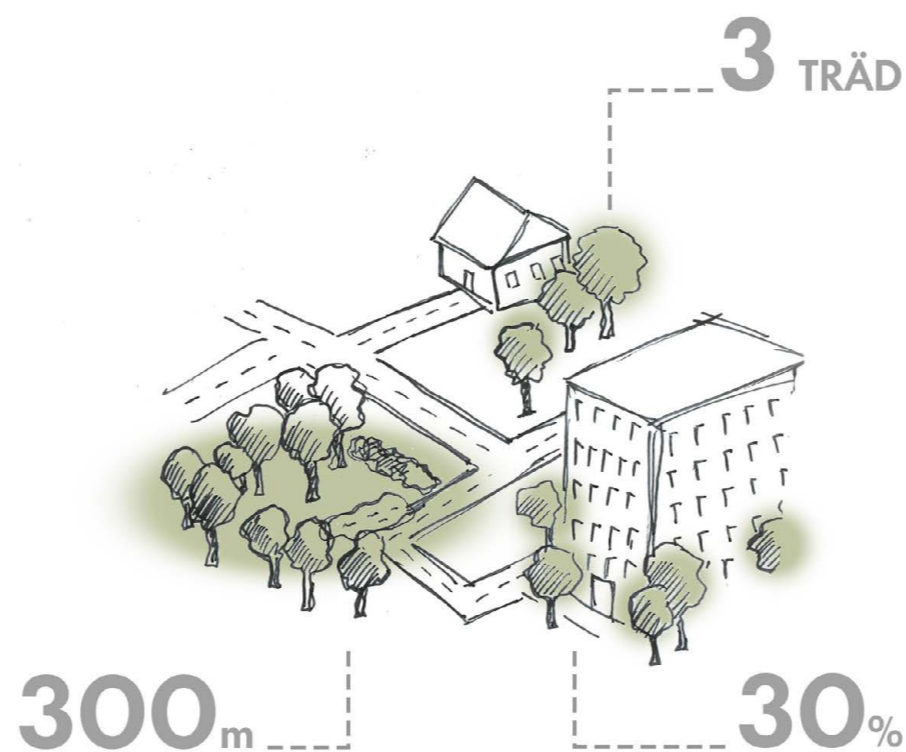
Betydelsen av grönstruktur

Urbana grönytor skapar stora värden i staden genom att de bidrar till klimatanpassning, hälsa, biologisk mångfald och gör staden mer levande och motståndskraftig (Nordic Council of Ministers, 2022). Genom att hantera flera av de utmaningar som finns i urbana landskap kan grönstruktur fungera som naturbaserade lösningar, där naturens egna funktioner används för att möta samhällsutmaningar såsom klimatförändringar och översvämningar (Naturvårdsverket, 2023). När grönstruktur används på ett mångsidigt sätt kan det därmed bidra till samhällsfunktioner som både samhället och ekonomin är beroende av (Nordic Council of Ministers, 2022).

Vid planering, design och skötsel av stadens grönstruktur är principer som närhet, variation, kopplingar och jämlikhet centrala (Nordic Council of Ministers, 2022). Grönytor ska vara tillgängliga för alla och kunna erbjuda olika typer av funktioner. Grönstruktur bidrar bland annat till att sänka stadens temperatur, fördröja dagvatten och fungerar även som kolsänkor, vilket alla kan ses som naturbaserade lösningar. De är också av stor vikt för befolkningens hälsa och välbefinnande genom att minska stress, möjliggöra för motion och rekreation, skapa trygghet och bidra till mötesplatser för invånarna (Boverket, 2023; Nordic Council of Ministers, 2022). Utöver de sociala och klimatrelaterade effekter som grönytor har, kan de också medföra viktiga ekologiska värden genom att gynna biologisk mångfald och bidra till att bevara arter i stadsmiljö (Naturvårdsverket, 2023).

3-30-300 principen i städer

Ett konkret verktyg för att omsätta de värden som grönytor medför i planeringen är 3-30-300-principen. På senare tid har kommuner i Sverige börjat använda 3-30-300-principen som stöd i den fysiska planeringen (Boverket, 2023). Principen beskriver hur mycket grönska en stad behöver och hur den kan fördelas genom tre tydliga riktlinjer: alla ska kunna se minst tre träd från bostad, skola eller arbetsplats, varje stadskvarter bör ha minst 30 procent krontäckningsgrad och alla invånare bör ha högst 300 meter till ett grönområde. Riktlinjerna gör det möjligt att konkretisera mål för grönstruktur genom mätbara värden som avstånd, storlek och kvalitet (Boverket, 2023).

3-30-300-principen förklarad med en illustration.

Enligt Browning et al. (2024) är 30- och 300-komponenterna kopplade till förbättrad fysisk hälsa och minskad sjukdomsrisk, medan 3-komponenten främjar psykiskt välbefinnande och återhämtning. Principen har implementerats i flera städer globalt och rekommenderas av internationella organisationer såsom FN och Nordiska ministerrådet (Konijnendijk & Östberg, 2022).

Boverket (2023) betonar att grönområden bör finnas inom cirka 200-300 meter från bostaden för att användas ofta av olika grupper. Storleken på grönområdet har dock betydelse. Större områden kan nyttjas av fler och kan därför ligga längre från bostaden än mindre grönområden. Enligt forskning kan grönområden på minst 1 hektar rymma flera viktiga upplevelsevärden, medan fysisk aktivitet ofta kräver ännu större ytor. 300-komponenten kan alltså ses som betydelsefull vid etablering av mindre grönområden, medan större grönområden kan placeras längre än 300 meter från bostaden och ändå utgöra samma effekt och tillgänglighet.

Riktlinjer som 3-30-300 kan också användas som en metod för att arbeta med naturbaserade lösningar som ett sätt att hantera samhällsutmaningar. Det kan exempelvis handla om att planera för områden som kan ta emot översvämningvatten, använda växtlighet som skydd mot erosion eller som filter för dagvatten. Sådana lösningar gör samhället mer motståndskraftigt mot extremväder och är ofta effektiva både ekonomiskt och ekologiskt, samtidigt som de kan ge sociala och miljömässiga fördelar (ibid).

För att avgöra om ett område uppnår 3-30-300-principen behöver olika mätningar göras, vilka ofta präglas av subjektivitet och den mänskliga faktorn. Att mäta fönstervyer med träd i ett område är en utmaning och kräver ofta enkäter som fångar människors upplevelse av grönska, vilket endast ger en subjektiv bild av grönskan på platsen. Satellitdata och trädinventeringar som kan visa krontäckningsgrad ger mer objektiv och exakt

information, men är beroende av uppdaterade GIS-kartor och teknisk kunskap (Browning et al., 2024). Därför kan det antas vara svårt att med säkerhet säga att ett område följer 3-30-300-principen, och det är således bättre att använda principen som en riktlinje, och inte se principen som exakta siffror som måste uppnås.

Att applicera 3-30-300-principen i städer kommer även med vissa utmaningar. När grönska prioriteras och etableras i städer fördelas den ofta ojämnt inom staden, där mer resursstarka stadsdelar oftast har bättre tillgång till träd och parker än mindre privilegierade områden, vilket skapar ojämlika förutsättningar och bidrar till segregation. Förtätning utgör ytterligare en utmaning, eftersom det kan vara svårt att etablera nya grönområden och plantera träd på redan hårdgjorda ytor (Konijnendijk & Östberg, 2022). Författarna betonar dock att 3-30-300-regeln underlättar dialog och samförstånd mellan olika aktörer eftersom den är enkel att förstå och fungerar som ett praktiskt verktyg för att diskutera trädens och grönområdets betydelse. Principen är också flexibel och kan anpassas efter lokala förhållanden, och kan därmed enkelt användas av både kommuner och organisationer för att sträva efter grönare och mer hållbara utemiljöer i staden.

VIKTIGA SLUTSATSER:

- *Att använda sig av en princip som 3-30-300 kan förenkla arbetet med att etablera mer grönstruktur i städer genom att få kommuner och övriga aktörer att skapa en gemensam strategi kring ökad grönska i staden.*
- *Mindre grönområden bör ligga inom 300 meters avstånd från bostaden, men större grönområden kan ligga längre ifrån och samtidigt skapa mervärden för närliggande bostadsområden eftersom de kan nyttjas av fler personer.*
- *3-30-300-principen bör användas som en riktlinje och inte ett mål för att öka grönstruktur i städer, eftersom värdena kan vara svåra att uppmäta. Det är också viktigt att belysa att 3-30-300-principen ofta kan gynna resursstarka områden i städer, medan socioekonomiskt utsatta områden och områden med stor andel hårdgjorda ytor kan bortprioriteras när städer väljer att satsa på ökad grönstruktur.*

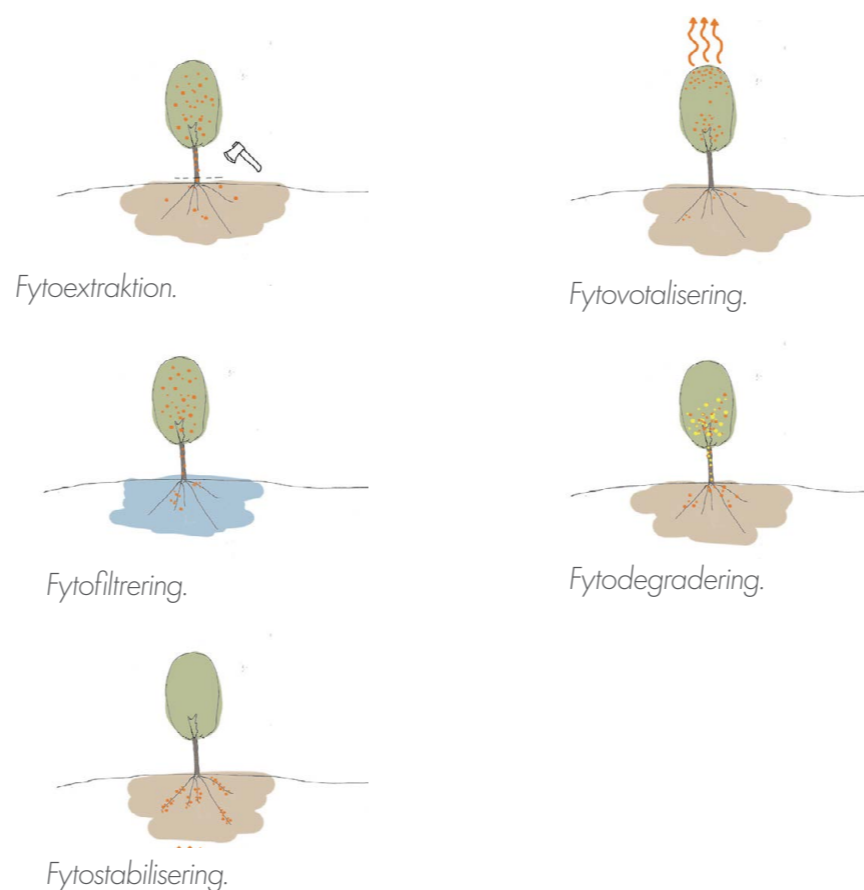
MARKFÖRORENINGAR & POTENTIELLA SANERINGSMETODER

I Sverige finns 85 000 identifierade misstänkt förorenade områden och cirka 8000 av dem har riskklass 1 eller 2, vilket innebär en mycket stor eller stor risk att området är kraftigt markförorenat (Länsstyrelsen, u.å). Det finns flera olika typer av markföroreningar som på olika sätt har en negativ effekt på miljö, djur och människor. I detta avsnitt diskuteras olika potentiella metoder som kan användas för att sanera markföroreningar av typen tungmetaller och halogenerade lösningsmedel.

Vad är fytoremediering?

Fytoremediering är ett samlingsbegrepp för flera olika typer av processer där växter, alger och svamp kan användas för att sanera jord och vatten genom att lagra, omvandla eller stabilisera föroreningar såsom tungmetaller, radionuklider, salter, organiska föroreningar, avloppsvatten och luftföroreningar (MCutcheon & Schnoor, 2003). De olika typerna av fytoremediering som finns är bland annat:

- **Fytoextraktion:** Växternas rötter tar upp föroreningar från jord eller vatten och lagrar det i sin biomassa. Växterna avlägsnas sedan från platsen.
- **Fytofiltrering:** Växter tar upp föroreningar från ytvatten eller avloppsvatten vilket förhindrar vidare transport av föroreningarna i vattnet.
- **Fytostabilisering:** Växter används för att stabilisera markföroreningar och förhindra att de rör på sig.
- **Fytovolatilisering:** Växter lagrar föroreningar i sin biomassa och avger sedan föroreningarna ut i atmosfären.
- **Fytodegradering:** Nedbrytning av organiska markföroreningar med hjälp av enzymer i växter (Ali et al., 2013).

Fytoremediering som metod

Användandet av fytoremediering som metod för att avlägsna föroreningar i mark har rapporterats vara en effektiv, hållbar, estetisk tilltalande och kostnadseffektiv metod (Alkorta & Garbisu, 2001; Hässleholm Miljö AB & White arkitekter, 2021) och marknaden för detta har växt kraftigt i USA under 2000-talet (Evans, 2002). I Sverige är metoden inte lika etablerad och är oftast ett tillvägagångssätt som används om inget annat alternativ finns. 96% av alla efterbehandlingar i Sverige idag sker med hjälp av schaktsanering, det vill säga att den förorenade marken grävs upp och schaktas bort. I USA sker istället nästan 96% av all efterbehandling med hjälp av alternativa metoder. Det finns exempel på projekt där fytoremediering har använts som metod, tillsammans med andra metoder, för att sanera förorenad mark i Sverige. Dock är de flesta projekt som identifierats i Sverige främst fortfarande på forskningsnivå (Hässleholm Miljö AB & White arkitekter, 2021).

Trots de många fördelarna med fytoremediering, finns det vissa utmaningar. Fytoremediering är inte en tidseffektiv metod eftersom det kan ta flera årtionden för växterna att sanera marken fullständigt. Växternas kapacitet att sanera marken är även bunden till djupet på rotsystemet. Markföroreningar som är lokaliserade längre ner än vad växternas rotsystem når kan därför inte saneras med fytoremediering (Shen et al., 2022). Dessutom kan inte fytoremediering användas på de mest förorenade markerna eftersom det finns en risk att växterna dör av de höga nivåerna av föroreningar. Fytoremediering lämpar sig därför bäst till platser med medelhöga markföroreningar. Processen är också beroende av platsens förutsättningar såsom växtzon och väder, vilket påverkar hur väl växterna etablerar sig och därför också hur mycket föroreningar de kan absorbera (Hässleholm Miljö AB & White arkitekter, 2021).

Det finns också en viss skepsis gällande fytoremediering som metod i Sverige. Hässleholm Miljö AB och White arkitekter (2021) har varit delaktiga i det EU-finansierade forskningsprojektet BAPR (Baltic Phytoremediation Project) som syftar till att undersöka användningen av fytoremediering som metod för att minska föroreningar i Östersjöområdet. Forskningsprojektet innefattade bland annat en intervjustudie där företag, forskare, naturvårdsverket, kommuner, konsulter, avfallsbolag och entreprenörer var delaktiga. I studien framkom det att "tidsaspekten, osäkerheter kopplat till metod, tekniska begränsningar, okunskap, risker och behov att använda marken till annat" (Hässleholm Miljö AB & White arkitekter, 2021, s 10) var några av de argument som användes mot fytoremediering. Det finns också en rädsla kring att alla markföroreningar inte ska försvinna från platsen om fytoremediering används som metod för sanering. Studien drog slutsatsen att det ofta anses mer värt att möta miljö kvalitetsmålet om nästintill obefintliga markföroreningar kvar på platsen än att faktiskt hantera risken. Det innebär att ingen åtgärd hellre görs än att riskera att det finns en liten mängd markföroreningar kvar på området.

Fytoremedieringens effekt & växtval vid sanering av tungmetaller & halogenerade lösningsmedel

Tungmetaller är en markförorening från processer som sker på industrier och verksamheter. Dessa har en negativ effekt på både miljö och människa och kan vara cancerogena, hormonstörande och i vissa fall orsaka neurologiska förändringar (Ali et al., 2013). Exempel på olika tungmetaller är bly, koppar, zink, kadmium och krom (Naturvårdsverket, u.å). Tungmetaller återfinns ofta i den första halvmeteren av jordlagret (Palm, 2025), vilket innebär att dessa föroreningar, på vissa platser, skulle kunna saneras med hjälp av fytoremediering.

Den främsta metoden inom fytoremediering som har använts för att avlägsna tungmetaller ur marken är fytoextraktion. Eftersom tungmetaller inte är organiskt nedbrytbara så kan växterna inte tillintetgöra föroreningarna, utan bara absorbera och lagra dem i sin biomassa (Ali et al., 2013). För att avlägsna föroreningarna från platsen är det därför viktigt att växterna till sist undanröjs från området. Därefter måste växterna hanteras som farligt avfall och kasseras på lämpligt sätt, eftersom det annars finns en risk att föroreningarna sprids ut i naturen igen (Shen et al., 2022).

Forskningsprojektet BAPR gjorde inte bara en intervjustudie, utan även en pilotstudie vars syfte var att undersöka hur fytoremediering kan användas för att sanera områden med halter av tungmetaller. Studien genomfördes under 2021 och 2022 i Litauen, Polen och Sverige. Resultatet visade att vissa växter som gödslades med avloppsslam kunde producera en större biomassa och därmed också långsamt ta upp större mängder tungmetaller ur jorden. Arter som kraftigt ökade sin upptagningsförmåga av tungmetaller

var *Salix viminalis* och *Silphium perfoliatum*. Även fleråriga gräs som *Schedonorus arundinaceus* ökade sin upptagningsförmåga kraftigt. *Artemisa dubia* och *Miscanthus x giganteus* ansågs lämpliga för långsiktig sanering. Studien visade också att vissa livsmedelsväxter som *Helianthus annuus*, *Zea mays* och *Fagopyrum esculentum* kunde ackumulera höga halter av tungmetaller (Anne et al., 2023). Andra studier pekar på att gräs är det mest effektiva släktet att använda inom fytoremediering eftersom de växer snabbt och kan skördas flera gånger per säsong. Grässorter som föreslås för fytoextraktion av bland annat bly är *Amaranthus viridis* och arter som föreslås för fytostabilisering av bly och koppar är bland annat *Portulaca oleracea*, *Solanum nigrum* och *Xanthium strumarium* (Malik et al., 2010). Det bör dock nämnas att studien som föreslår dessa arter är gjord i Pakistan och många av de växter som undersökts är anpassade till ett mycket varmare klimat än det klimat som återfinns i Sverige.

De växter som undersöktes var även arter som växte naturligt på platsen, vilket gör att flera av de arter som undersöktes kan klassas som ogräs och växter som förmodligen inte skulle ha planterats på platsen vid ett gestaltungsarbete.

Halogenerade lösningsmedel är, till skillnad från tungmetaller, uppbyggda av organiska ämnen. De har tidigare använts flitigt inom industrin och kan hittas i grundvatten och dricksvatten. Halogenerade lösningsmedel är en mycket vanligt förekommande markförorening och kan utgöra en fara för hälsan, där vissa av dem är cancerogena och kan innebära en fara för vattenlevande organismer (SGU, 2024). Eftersom de är organiska föreningar kan växter bryta ner dem med hjälp av enzymer. Därför skulle områden med markföroreningar av typen halogenerade lösningsmedel i teorin kunna saneras med hjälp av fytodegradering. Om fytodegradering används som metod för att sanera markföroreningar så behöver vegetationen inte avlägsnas från platsen, utan kan växa fritt samtidigt som den sanerar

VIKTIGA SLUTSATSER:

- Det är möjligt att använda sig av fytoremediering på industriell förorenad mark med tungmetaller eller halogenerade lösningsmedel, men platsförutsättningarna måste stämma överens med de villkor som fytoremedieringsprocessen utgör.
- Allmänheten har en viss skepsis mot fytoremediering och den allmänna kunskapen om processen kan antas vara låg. Därför finns ett behov av att koppla an den pedagogiska och kommunikativa aspekten (exempelvis skyltar eller guidad rundtur) om detta skulle utföras i den fysiska planeringen. Företagen i området måste vara med på bollen.

GRÖNA TAK

Gröna tak innebär att en överbyggnad konstrueras på ett bjälklag på taket av en byggnad, vilket vegetation sedan kan växa på. Ett grönt tak kan rymma olika vegetation, allt från sedum till större träd, beroende på hur överbyggnaden konstrueras. Gröna tak kan delas in i intensiva och extensiva gröna tak. Intensiva gröna tak är ofta skötselkrävande och behöver flera skötselinsatser per år för att upprätthålla sin funktion och estetiska kvalitet. Större träd, buskar och perenner är växter som kan antas förekomma på intensiva gröna tak. Extensiva gröna tak kräver inte lika omfattande skötselåtgärder och består ofta av exempelvis sedumväxter (Pettersson Skog et al., 2021). I detta avsnitt diskuteras fördelar och utmaningar med gröna tak.

Fördelarna med gröna tak

Fördelarna med gröna tak är många och omfattar både tekniska och miljömässiga aspekter. En av fördelarna är deras förmåga att fördröja och reducera dagvattenavrinning, vilket i sin tur minskar risken för översvämningar i området. Dessutom bidrar gröna tak till en förbättrad termisk prestanda hos byggnader genom ökad isolering och skuggning, vilket kan leda till att exempelvis industrier minskar energianvändningen för nedkylning av lokaler. Gröna tak kan även bidra till att sänka den omgivande temperaturen på platsen och därmed motverka uppkomsten av urbana värmeöar. Vegetation på tak kan också fungera fyto Remedierande genom att förbättra dagvattnets kvalitet och minska föroreningar, även om denna effekt påverkas av faktorer såsom val av substrat och typ av vegetation. Dessutom kan växtligheten bidra till att reducera buller samt minska luftföroreningar i området. Inte minst kan gröna tak öka den biologiska mångfalden och samtidigt tillföra rekreativa och estetiska värden (Vijayaraghavan, 2016). Framförallt kan det uppfattas som ett sätt att kommersialisera hållbarhet och "ett grönt tänk". Dessa aspekter tyder på att gröna tak kan ses som en mångfunktionell och hållbar lösning för att förbättra

urbana miljöer. Dock anses ytterligare forskning nödvändig för att kunna undersöka deras fördelar och optimala utformning (Vijayaraghavan, 2016).

Utmaningar med gröna tak

Den största utmaningen med gröna tak är takets begränsade bärkapacitet. Detta medför att växtbädden som etableras på taket inte kan vara för djup, eftersom detta skulle innebära en för stor tyngd från substratet och vegetation som placeras på taket. Samtidigt krävs ett visst djup på växtbädden för att vegetationen ska uppnå optimal tillväxt och frodighet. För att kunna etablera ett grönt tak bestående av sedumarter och succulenter krävs ett växtbäddsdjup på cirka 80 mm. Gröna tak med trädgårdskaraktär, det vill säga mindre träd, buskar och perenner, kräver ett växtbäddsdjup på minst 600 millimeter. Större träd behöver en växtbädd minst 1000 millimeter. En annan utmaning med gröna tak är att de ofta behöver konstbevattnas eftersom de inte har tillgång till grundvatten, vilket ökar skötselintensiteten på ytan (Pettersson Skog et al., 2021).

VIKTIGA SLUTSATSER:

- Gröna tak har uppenbara fördelar, men det krävs ytterligare forskning för att kunna optimera dess funktion. Därför bör gröna tak inte ses som likvärdigt till andra grönområden.
- Gröna tak används ofta som ett verktyg för att kommersialisera hållbarhet och som ett sätt att kommunicera innovation och "ett grönt tänk".
- I exempelvis industriområden där vegetation, av olika anledningar, inte kan etableras eller växa, samt där stora takytor breder ut sig, kan gröna tak vara ett tillvägagångssätt att få in grönstruktur i en övrigt hårdgjord miljö.

Exempel på ett grönt sedumtak (Adobe Stock, u.å).

SAMVERKAN MELLAN FÖRETAG & KOMMUN I INDUSTRIOMRÅDEN

Historien kring industriområden i förhållande till staden vittnar om storskaliga och nedsmutsade industriområden som ofta låg avskilda från staden (Lane, R. N. & Rappaport, N, 2020). Detta är dock en samhällsutmaning som flera kommuner arbetar aktivt med i dagsläget. Nedan presenteras korta exempel på arbeten som gjorts generellt i Sverige och i andra svenska kommuner för att bidra till skapandet av innovativa och hållbara industriområden i städerna.

Exempelprojekt

RISE Research Institutes of Sweden, som är Sveriges forskningsinstitut och innovationspartner, har skapat en plattform som kallas Centrum för Industriell och Urban Symbios (IUS). RISE beskriver arbetet på IUS på följande sätt:

“Industriell och urban symbios är ett samarbete mellan oberoende aktörer med syfte att nyttja varandras resurser. Det som är bi- och restprodukter för en verksamhet, kan vara betydande resurser i en annan verksamhet.” (RISE, u.å)

IUS arbetar alltså för att koppla samman olika industrier, verksamheter och andra aktörer för att skapa ett cirkulärt kretslopp mellan de inblandade aktörerna. Detta gäller inte endast i industri- och verksamhetsområden, utan kan också kopplas till närliggande urbana områden. De erbjuder även tjänster till kommuner där kommuner kan få hjälp att utveckla en “resurshubb” för att kunna koppla samman olika aktörer och på så sätt bidra till nya samarbeten för hållbarhet (RISE, u.å). Det finns flera exempel på arbeten i kommuner som har fått stöd från IUS.

Bengtsfors kommun i Dalsland arbetar med ett projekt som kallas för RiK Symbios, som IUS varit delaktiga i. De arbetar gränsöverskridande och innovativt för att stärka

Bengtsfors ur ett hållbarhets- och inkluderingsperspektiv. Projektet har till stor del bestått av workshops och möten med nyckelpersoner i kommunen och andra aktörer inom kommunen för att koppla samman dessa grupper och börja nätverka. RiK Symbios betonar speciellt vikten av att skapa mötesplatser för aktörerna i kommunen. “Vi kan kartlägga symbioserna, men det är upp till företagen själva att utföra symbioserna”. De poängterar också betydelsen av att kartlägga kommunens resurser och behov för att kunna jobba med de platsspecifika förutsättningar som råder i just den kommunen (Bengtsfors kommun, RISE, 2023).

IUS har även varit inblandade i planeringen av Dåva Eco-Industrial Park i Umeå. Dåva ligger 10 minuter norr om Umeås stadskärna och är platsen för Umeås tunga industri med fokus på avfall och återvinning. Visionen är att Dåva i framtiden ska kunna bli en attraktiv mötesplats som människor vill besöka på grund av dess innovation och gröna satsningar. Tanken är att industrin i området ska ingå i en grön symbios, där verksamheternas avfall kan nyttjas som en resurs i en annan verksamhet. Projektet framhäver att en stark förankring i staden och regionen är en förutsättning för att visionen ska bli verklighet. Det är alltså av stor vikt att kommunen och privata aktörer samverkar för att tillsammans kunna skapa hållbara och innovativa industriområden (Belatchew Arkitekter & RISE, 2023)

Ett projekt som inte är kopplat till IUS men som också bidragit till utvecklingen av hållbara verksamheter i städer är förstudien “Förutsättningar för innovativ tillväxt”, utförd av Hörby kommun (2023) i Skåne och medfinansierad av EU. Syftet med studien var att undersöka vilka behov av externt stöd som små och medelstora företag i Hörby kommun har för att kunna utvecklas ur ett hållbarhets- och innovationsperspektiv. 31 intervjuer med olika typer av företag genomfördes och resultaten visade att företagen i kommunen saknade kunskap kring begreppet hållbarhet och mer omfattande hållbarhetsarbete såsom Agenda 2030

samt strategiskt hållbarhetsarbete. Generellt sett hade dock företagen en positiv inställning till hållbarhet och de efterfrågade fler utbildningar inom ämnet. Företagen hade också ett behov av effektivare kontaktvägar in i kommunen. Det framkom även att språket behöver förenklas för att kunna nå fram till företagen där ord som startup och digital transformation ska undvikas. Sammanfattningsvis avslutades studien med att lyfta fram vikten av kommunens roll i arbetet för att kunna tillfredsställa företagets behov för att kunna växa innovativt och hållbart. “Kommunens roll är vägledande, vilket förutsätter en god inblick i det samlade utbudet av stöd och rådgivning samt upparbetade kontakter och nätverk.” (Hörby kommun, 2023, s. 10)

Avslutningsvis för detta delkapitel presenteras studien “Klimatkonkurrenskraft genom samverkan mellan kommun och företag” genomförd av Viable cities (2025) som samordnas av KTH med stöd av Vinnova, Energimyndigheten och Formas. Studien gjordes i syfte att undersöka hur kommuner och företag samverkar för att bemöta klimatomställningen. I studien lyfts ett flertal exempel på hur kommuner idag arbetar för att bidra till klimatsamverkan mellan kommun och näringsliv. På nästa sida presenteras ett utdrag ur Viable Cities lista på exempelarbeten från kommuner.

- Borlänge & Göteborg: Klimatrelaterade mål och utmaningar som integrerats i näringslivsstrategier eller motsvarande styrdokument.
- Linköping, Stockholm & Umeå: Särskilt avsatta roller eller tjänster, såsom näringslivsutvecklare med fokus på hållbar tillväxt eller cirkulära affärsm modeller.
- Göteborg, Lund & Örebro: Råd eller forum med inriktning mot hållbarhet och/eller klimat, där deltagarna representerar flera olika organisationer och sektorer.
- Umeå & Östersund: Systematisk integrering av klimatperspektiv i kommunala planeringsprocesser samt i ägardirektiv.
- Lund & Trollhättan: Platsbaserade satsningar som exempelvis innovationsdistrikt eller Business Improvement Districts, där klimat- och/eller hållbarhetsfrågor varit en viktig del i arbetet (Viable cities, 2025, s.10).

VIKTIGA SLUTSATSER:

- *Det organisatoriska arbetet med att skapa innovativa och hållbara industriområden är mycket aktuellt i Sverige och flera kommuner utvecklar metoder för detta.*
- *Det saknas forskning och exempel på hur industriområden kan integreras i staden med hjälp av fysisk planering i Sverige. Forskningen som finns just nu handlar främst om samarbetet mellan kommun och företag på en strategisk nivå där samverkansprocesser mellan kommun och företag undersöks.*
- *En samlade organisation eller aktör kan vara ett effektivt sätt att arbeta med hållbarhet i industriområden.*

04 UTFORSKA

I analysdelen av detta arbete utforskas Stallbacka industriområdes fysiska och sociala förutsättningar genom bland annat kartanalyser, platsbesök, dokumentstudier och intervjuer. Syftet är att identifiera problem, potential och andra aspekter som senare ska fungera som grund till gestaltningsförslaget.

4.1 PLATSFÖRUTSÄTTNINGAR

Analys

Här redovisas ett urval av de viktigaste analyserna som genomfördes under analysarbetet och som utgjorde en central grund för gestaltungsforlaget. Analyserna på denna sida presenteras även på planscherna.

Brist på rekreativa grönområden i norr

■ - Friluftsområden

I norra och nordöstra Trollhättan finns inga närliggande större friluft- eller rekreativa grönområden. Flera av grönområdena ligger i södra Trollhättan eller på andra sidan älven, vilket utgör en barriär för fotgängare och cyklister. Nordöst om Trollhättan ligger naturreservatet Halle-Hunneberg, men tillgängligheten till området via gång och cykel från Stallbacka är bristfällig. Kartinfo: Trollhättans kommun (u.å)

Splittrat markägande

▨ - Kommunalägd mark

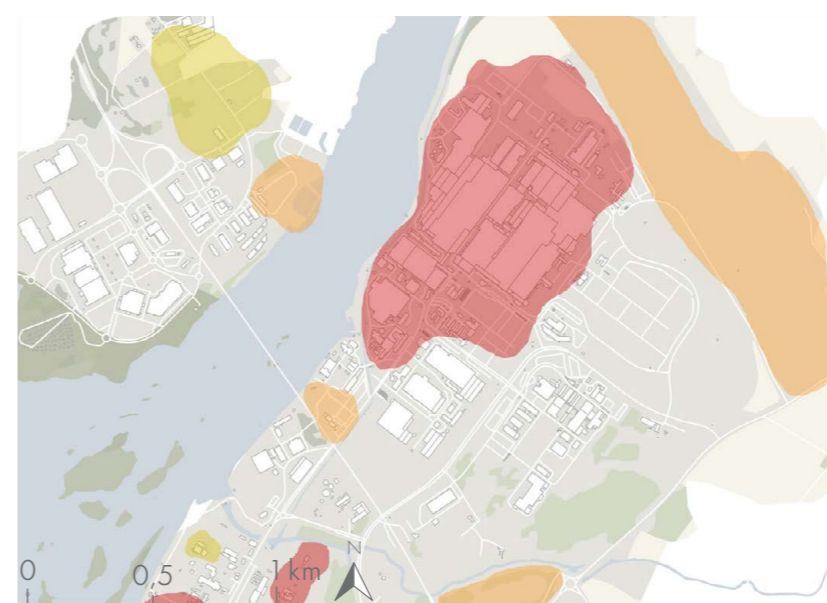
I Stallbacka ägs marken av flera olika aktörer, vilket gör att området kan upplevas som splittrat i kvaliteten på den fysiska miljön. Kommunens mark skulle kunna fungera som en förebild för resten av områdets markägare och visa på potentialen i området. Kartinfo: Trollhättans kommun (u.å).

Hårdgjorda ytor utan dagvattenhantering

■ - Översvämningsrisk vid 50-årsregn

Eftersom stora delar av Stallbacka är hårdgjord, samlas kraftiga mängder vatten i området. Det finns dagvattenlösningar i form av svackdiken på vissa platser, men området behöver fler dagvattenlösningar för att kunna klara ett 50-årsregn. Kartinfo: Scalgo (u.å).

Omfattande markföroreningar

■ - Måttlig risk

■ - Stor risk

■ - Mycket stor risk

Enligt Länsstyrelsen har Stallbacka flertalet större ytor som misstänkt vara kraftigt markförorenade. Föroreningarna är främst tungmetaller och halogenerade lösningsmedel. Om området skulle saneras har det potential till fler användningsområden. Kartinfo: Länsstyrelsen (u.å).

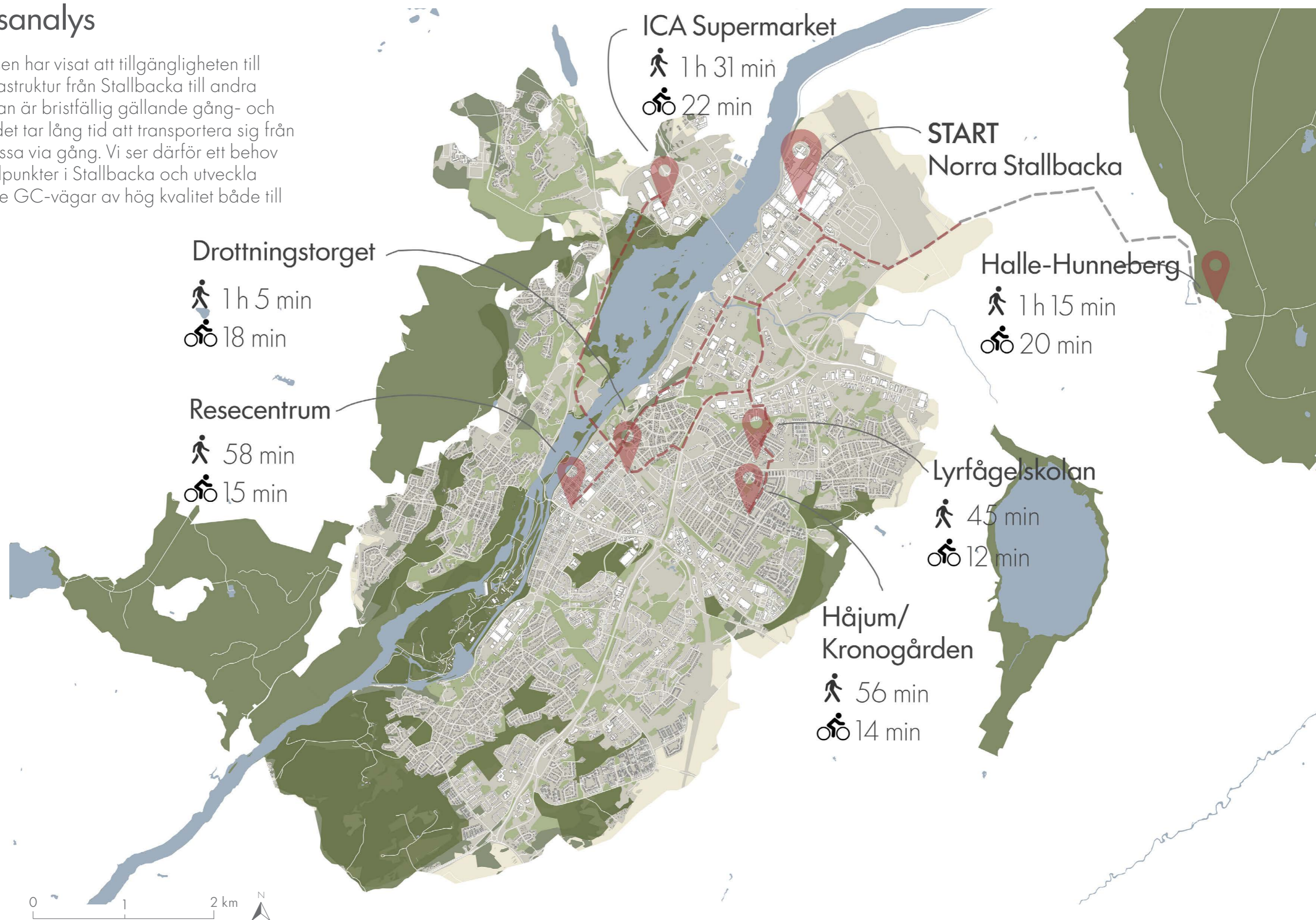

Stor skala och svårtillgängligt

Stallbacka består till stor del av storskaliga byggnader, breda och raka vägar samt otillgänglig kvartersmark. Gångvägarna är placerade parallellt med bilvägarna vilket skapar långa, odynamiska gångsträckor utan genvägar och avstickare. Detta gör också att det är svårt och enformigt att röra sig i området eftersom den gående alltid måste ta bilens väg. Det finns stor potential i att utveckla det befintliga GC-vägen till ett sammankopplat och dynamiskt stråk.

Målpunktsanalys

Målpunktsanalysen har visat att tillgängligheten till betydelsefull infrastruktur från Stallbacka till andra platser i Trollhättan är bristfällig gällande gång- och cykelvägar och det tar lång tid att transportera sig från Stallbacka till dessa via gång. Vi ser därför ett behov av att skapa målpunkter i Stallbacka och utveckla sammankopplade GC-vägar av hög kvalitet både till och i området.

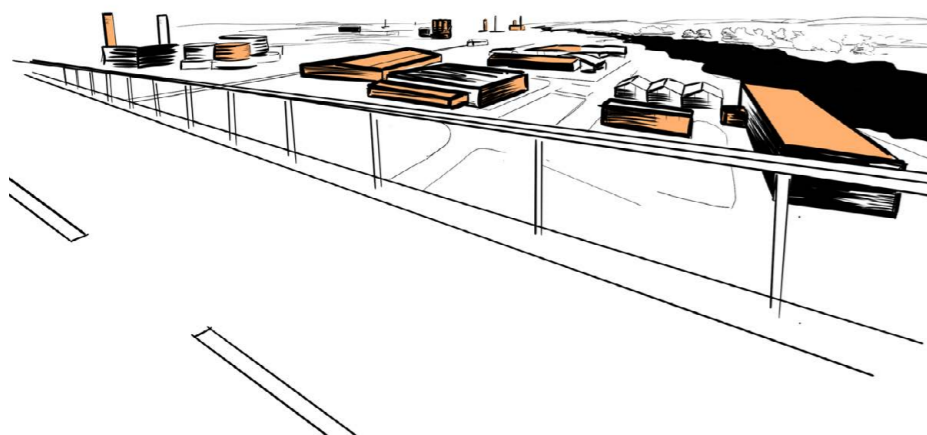

PLATSBESÖK

Detta avsnitt är en sekventiell analys med inspiration från Cullen (1971). Analysen tar sin utgångspunkt i det platsbesök som skedde Trollhättan och Stallbacka 12 november 2025 och fokuserar på de rumsliga och upplevda kvaliteter som noterades på plats. Avsnittet berättas kronologiskt, från första mötet med området till avslutningen vid Hunne-Halleberg.

Första mötet med Stallbacka

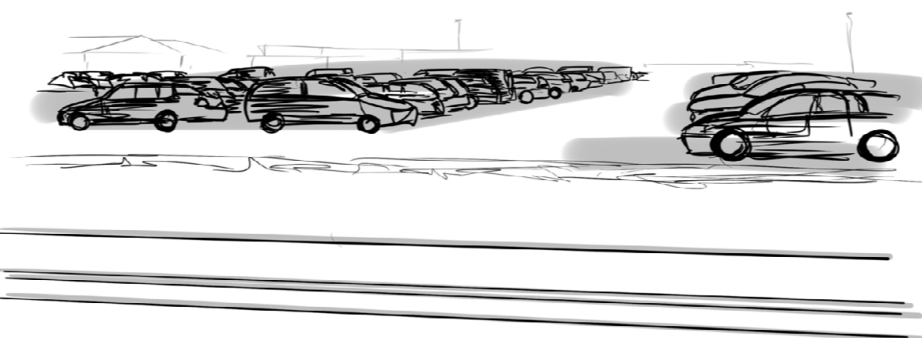
Den första kontakten med Stallbacka sker vid infarten till Trollhättan via E45, där industriområdet breder ut sig under bron och utgör det första intrycket av staden. Stallbacka framträder som ett storskaligt industriområde, präglad av vidsträckta hårdgjorda ytor som dominerar landskapet. Skalan och den öppna strukturen skapar ett intryck av funktionsstyrd utformning snarare än mänsklig närvaro, och området upplevs i första hand som en plats för genomfart och industriell verksamhet snarare än vistelse.

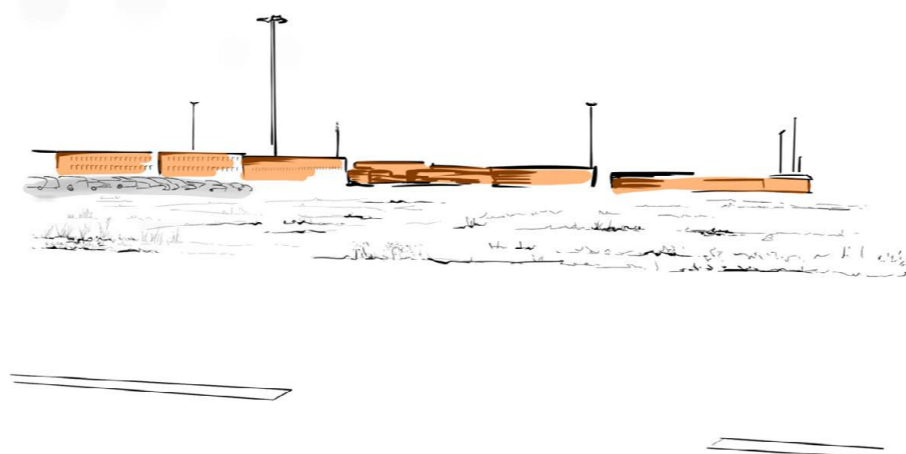
Området är tydligt uppdelat i södra och norra Stallbacka, och skillnaderna mellan delarna är påtagliga. Den södra delen upplevde vi som mer småskalig, med tätt liggande industribyggnader, medan norra delen domineras av stora industrihallar och vidsträckta ytor. Den stora skalan i norra Stallbacka skapar en fragmenterad känsla och påverkar hur man rör sig genom området samt vilka platser som upplevs inbjudande eller lättillgängliga.

Rörelsen i Stallbacka

Stallbacka är lätt att ta sig igenom med både bil och buss. Bussresan från stationen till områdets slutstation tar cirka tio minuter, medan samma sträcka till fots tar ungefär en timme. Området präglas av stora och raka vägar som gör att transport med bil går snabbt.

Längre in i norra Stallbacka möts man av stora parkeringsytor. Många av dessa används fortfarande aktivt, vilket visar att området har mycket trafik och verksamhet. Samtidigt finns det flera äldre parkeringsytor som inte längre används, vilket förstärker känslan av övergivenhet och visar att området har förändrats över tid. En tidigare storskalig industri har krympt och lämnat kvar tomma ytor.

Mänsklig närvaro

De fyllda parkeringsplatserna visar att verksamheterna i Stallbacka var igång under vårt besök. Trots detta mötte vi inga personer i området och bussen vi åkte var tom. Även om verksamheterna var i gång upplevdes Stallbacka inte som ett levande eller aktivt område. I stället gav platsen ett intryck av att vara tyst och stillastående, med lite mänsklig närvaro i det offentliga rummet.

När vi senare tog oss till Trollhättans centrum för att äta lunch vid 12-tiden var kontrasten tydlig. Vid Drottningstorget i stadens centrum rörde sig många människor och stämningen var betydligt mer livlig. Vi gick till ett lunchställe som fått höga betyg på Google, och inne i lokalen var det fullt med folk, vilket ytterligare förstärkte känslan av aktivitet och stadsliv jämfört med den tysta miljön i Stallbacka.

Grönstruktur

Det finns grönstruktur i området, men den är fragmenterad och i stor utsträckning svår att nå. Vid platsbesöken upplevde vi grönskan främst som mindre grönytor med sly och spontan vegetation, ofta placerade i restytor mellan breda, öppna hårdgjorda ytor, byggnader och infrastruktur.

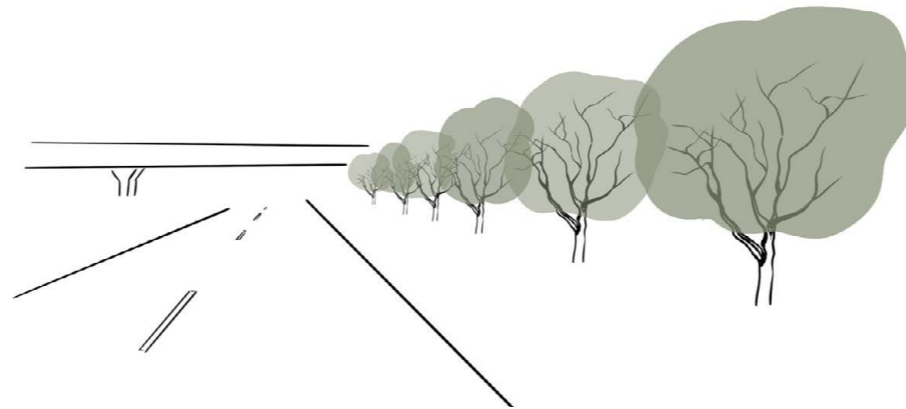
Samtidigt förekommer inslag av mer etablerad och estetiskt tilltalande vegetation, såsom ett bestånd nära Stallbackabron som består av en pil och en samling av björkar, vilket visar att det trots begränsad grönstruktur finns befintliga kvaliteter att bygga vidare på.

Alléer utgör ett återkommande inslag i både Stallbacka industriområde och Trollhättans centrala delar. En av dessa är placerad längs huvudvägen Flygfältsvägen och har sannolikt fungerat som en ledande grönstruktur genom området. Vid platsbesöken upplevde vi dock att allén är i ett delvis eftersatt skick.

Alléer har ett kulturhistoriskt värde genom sin historiska användning längs vägar och stråk, där de fungerat som markering av riktning, rörelse och viktiga samband i landskapet (Olsson, 2012). Som långlivade strukturer kan alléer bidra till kontinuitet i stadsbilden även när omgivande bebyggelse förändras över tid. I Stallbacka finns därmed en potential att utveckla alléerna som bärande rumsliga element och stärka deras roll som sammanhållande struktur i området.

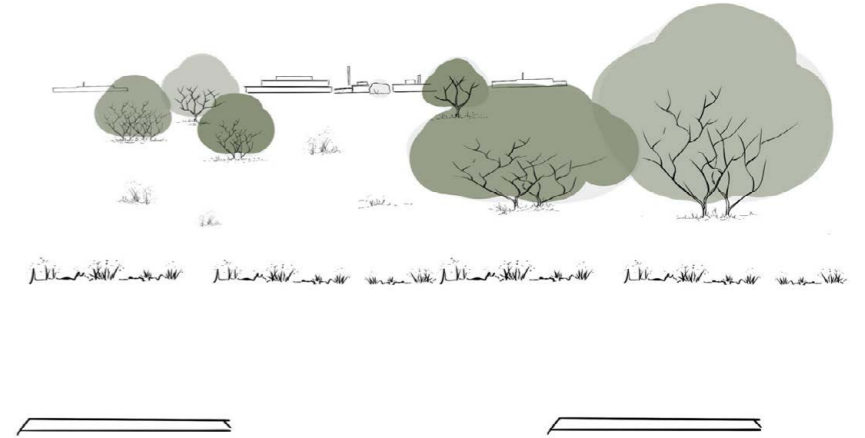
Trots sitt nuvarande skick framträder alléerna som tydliga rumsliga strukturer som ordnar rörelser och ger skala åt annars storskaliga miljöer.

I den nordöstra delen av Stallbacka öppnar landskapet upp sig med långa siktlinjer mot det omgivande öppna landskapet och vidare mot naturområdet Halle-Hunneberg.

Utöver mindre grönytor förekommer även mer sammanhängande grönområden som sträcker sig över längre stråk. Dessa består huvudsakligen av gräsytor med inslag av mindre buskage samt större, tätare vegetation med arter som tall, björk och hagtorn.

VIKTIGA SLUTSATSER:

- Storskaligheten i norra Stallbacka påverkar hur människor rör sig och upplever området.
- De stora hårdgjorda ytorna och bilorienterade strukturen begränsar vistelsekvaliteter.
- Grönstrukturen är fragmenterad och svår att nå, men befintliga vegetationsinslag visar att det finns potential att utveckla mer sammanhängande gröna strukturer.
- Alléer fungerar som viktiga rumsliga element som ger riktning och skala i ett storskaligt industriområde.

STYRDOKUMENT FRÅN TROLLHÄTTANS KOMMUN

I detta avsnitt presenteras ett urval av styrdokument från Trollhättans kommun som har varit viktiga för förståelsen av både Trollhättan och Stallbacka. Avsnittet inleds med en sammanfattning av Trollhättans översiktsplan.

Översiktsplan: Trollhättans kommun

Trollhättans aktuella översiktsplan "Översiktsplan 2013: Plats för framtiden" (2014) antogs år 2014 och syftar till att utveckla Trollhättan på ett långsiktigt hållbart sätt sett till ekologiska, sociala och ekonomiska värden. Den nuvarande översiktsplanen är över 10 år gammal och därför bör det nämnas att en del av den information som anges i denna översiktsplan kan vara förändrad eller utdaterad. En ny översiktsplan tas just nu fram av staden och förväntas vara färdig 2028 (Trollhättans stad, u.å). Nedan följer en kort sammanfattning av ett urval av information från den nuvarande översiktsplanen, med de delar som anses relevanta för detta arbete.

Trollhättans vision är att vara "en stolt och innovativ stad med plats för framtiden" (Trollhättans stad, 2014, s. 3). För att uppnå de mål som kommunen satt behöver de utökas med 7000 nya bostäder, möjliggöra 8000 nya jobb och öka arbetspendlingen med ca 4000 personer. Antalet människor som bor, arbetar och vistas i Trollhättan antas alltså att öka markant de kommande åren. Översiktsplanen betonar att utvecklingen i Trollhättan främst ska ske genom förtätning och komplettering av befintliga exploaterade områden istället för att exploatera nya områden. Genom att prioritera utveckling och förtätning av befintliga tätorter kan markresurser användas mer hållbart.

Grön- och blåstruktur

Tillgång och närhet till parker och lekmiljöer är en viktig del av Trollhättans framtida arbete. Översiktsplanen nämner att grönstrukturen som finns i Trollhättan bör bevaras och utvecklas eftersom den spelar en central roll som sociala och inkluderande mötesplatser i kommunen. Samtidigt bidrar grönområden med värden av både kulturell och ekologisk karaktär och utgör en viktig komponent i kommunens attraktivitet och även i förståelsen av dess historiska sammanhang. Målet är att alla bostäder i kommunen ska ha tillgång till grönområden med olika karaktär.

Göta älv, som flyter genom Trollhättans kommun, är en mycket viktig del av Trollhättans identitet och historia. Därför anser översiktsplanen att det är viktigt att stärka kopplingen mellan stad och älv, både i de fysiska miljöerna men också sett till Trollhättans kultur och identitet. Översiktsplanen nämner också att dagvattenhanteringen i kommunen är av stort intresse och bör behandlas lokalt där möjlighet finns. Dagvattenhanteringen kan även användas för att höja de estetiska värdena i de offentliga utemiljöerna. Det är också mycket viktigt enligt kommunen att de vattendrag och sjöar som finns i Trollhättan idag bidrar till rekreation och friluftsliv, biologisk mångfald samt uppnår den kvalitet som gäller enligt beslutande kvalitetsnormer.

Exempelfoto på grön- och blåstruktur i Trollhättan vid Olidebron över Göta Älv (Sinikka Halme, Creative Commons, 2025).

Historia & identitet

Enligt kommunen ska "Trollhättans rykte som en miljö- och innovationsstad" (Trollhättans stad, 2014, s. 10) både bevaras och vidareutvecklas. Industrihistorien, filmföretaget Film i Väst, älven och tillhörande slussområde benämns som extra viktiga ur ett kulturhistorisk perspektiv. De nämner att tillgänglighet, specifikt gång- och cykelvägar, är en viktig del av utvecklingen av attraktionspunkter i Trollhättan. Det finns planer att utveckla industrihistoriska arv såsom slussområdet i centrala Trollhättans stad, men det finns inga planer på en utveckling av Stallbackas industrihistoria ur en attraktions- och besökssynpunkt i den nuvarande översiktsplanen.

Stallbacka industriområde

I Trollhättans tätort finns tre områden som avser renodlade verksamhetsområden med större omgivningspåverkan, varav en av dessa är Stallbacka. I dessa områden ska känslig markanvändning undvikas eftersom det riskerar att påverka verksamheterna negativt. Kommunen nämner också att de vill etablera nya verksamhetsområden när behovet uppstår.

Eftersom Stallbacka klassas som ett renodlat verksamhetsområde finns inga planer på att bygga bostäder på platsen inom en snar framtid. Dock ingår Stallbacka i kommunens utvecklingsområde "tätortutveckling i centralorten", vilket innebär att det räknas som en del av staden som ska utvecklas för att "skapa en livfull, inkluderande och stolt stad genom att främja och eftersträva blandstad" (Trollhättans stad, 2014, s. 66). Staden planeras även att växa ut mot norr och nordväst, vilket gör att Stallbacka i framtiden kommer bli en mer integrerad del av Trollhättans stad. I intervjun med företrädare från Trollhättans kommun

framkommer det också att kommunen aktivt arbetar med Stallbacka, och det finns planer på att utveckla dagvattenhanteringen i området och sammankoppla detta med ett framtida rekreativt stråk i östra delen av norra Stallbacka (Holgéus & Oskarsson, 2025)

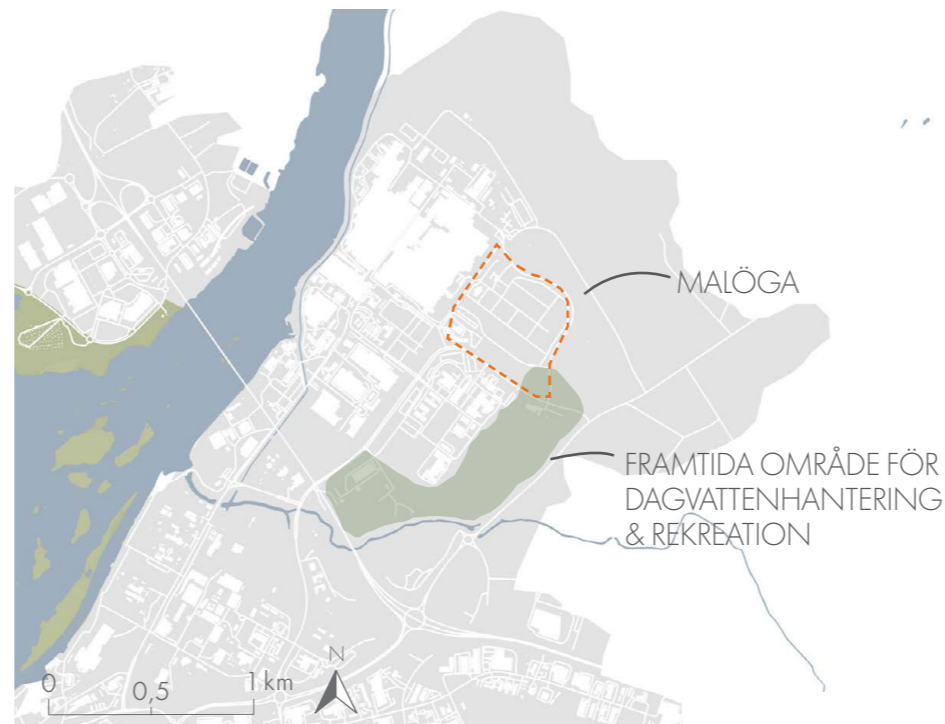
Industrispåret i Stallbacka ska enligt kommunen bevaras för potentiell framtida användning. Det finns även en möjlighet att spåret förlängs norrut mot för att kunna tillgodose andra industriområden norr om Trollhättan (Trollhättans stad, 2014).

Industrispåret som löper genom Stallbacka (Elin Holgéus, 2025).

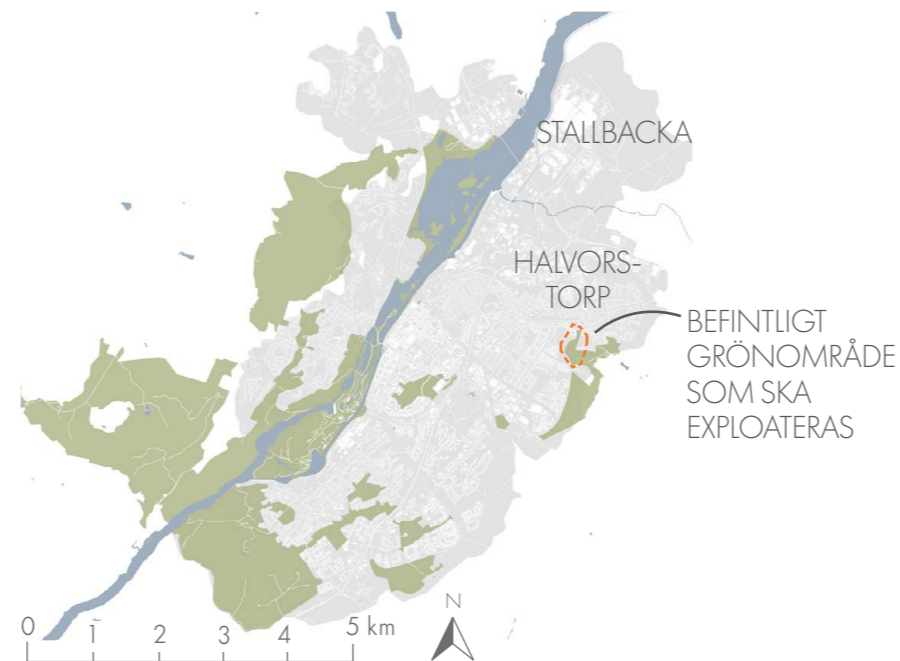
Detaljplaner av intresse

Just nu arbetar kommunen fram en ny detaljplan för området Malöga, beläget i norra Stallbacka industriområde. Kommunen har en vilja att bygga storskalig industri på marken, likt den industri som redan finns i området. Planen omfattar en area på cirka 46 hektar (Trollhättans stad, 2024a).

Plan som visar på kommunens framtida planer i Stallbacka.

I södra Halvorstorp har en detaljplan vunnit laga kraft för att exploatera en del av ett befintligt grönområde. På platsen ska nya bostäder och lekplatser etableras. Detaljplanen vann laga kraft år 2024 och kommer därför genomföras om detaljplanen inte överklagas (Trollhättans stad, 2024b)

Plan som visar på grönområde som ska exploateras i Halvorstorp.

VIKTIGA SLUTSATSER:

- Ett av kommunens mål är att alla invånare i Trollhättan ska ha tillgång till rekreativa grönområden med ekologisk och kulturell karaktär.
- Översiktsplanen betonar starkt vikten av Trollhättans industrihistoria och behovet av att lyfta fram detta i den fysiska planeringen. Det fanns planer att tillgängliggöra industrihistoria miljöer i centrala Trollhättan, men 2014, när översiktsplanen skrevs, fanns ännu inga planer på att utveckla och tillgängliggöra industrihistoriska miljöer i Stallbacka industriområde.
- I Halvorstorp har en ny detaljplan vunnit laga kraft som exploaterar en del av det enda grönområde med rekreativt värde i området exploateras. Det finns alltså ett ännu större behov av grönytor med rekreativt värde i norra Trollhättan, när delar av befintliga grönområden försvinner.

Grönstrukturplan: Trollhättans kommun

“Grönstrukturplan för Trollhättans tätorter” (Trollhättans stad, 2025) är ett av kommunens styrdokument vars syfte är att beskriva och vägleda utvecklingen för befintliga och framtida grönområden i Trollhättans tätorter. Följande text är en sammanfattning av ett urval av information från Trollhättans grönstrukturplan.

Mål & riktlinjer

Kommunen har ett tydligt mål att förbättra den biologiska mångfalden och öka möjligheterna för rekreation och friluftsliv med hjälp av grönområden. En strategi som Trollhättan använder för att uppnå detta är 3-30-300-principen. Principen används som en strävan och inte ett krav, därav att alla tätorter i kommunen inte måste uppnå 3-30-300, men det är önskvärt att majoriteten gör det för att kunna skapa hållbara och hälsosamma utemiljöer.

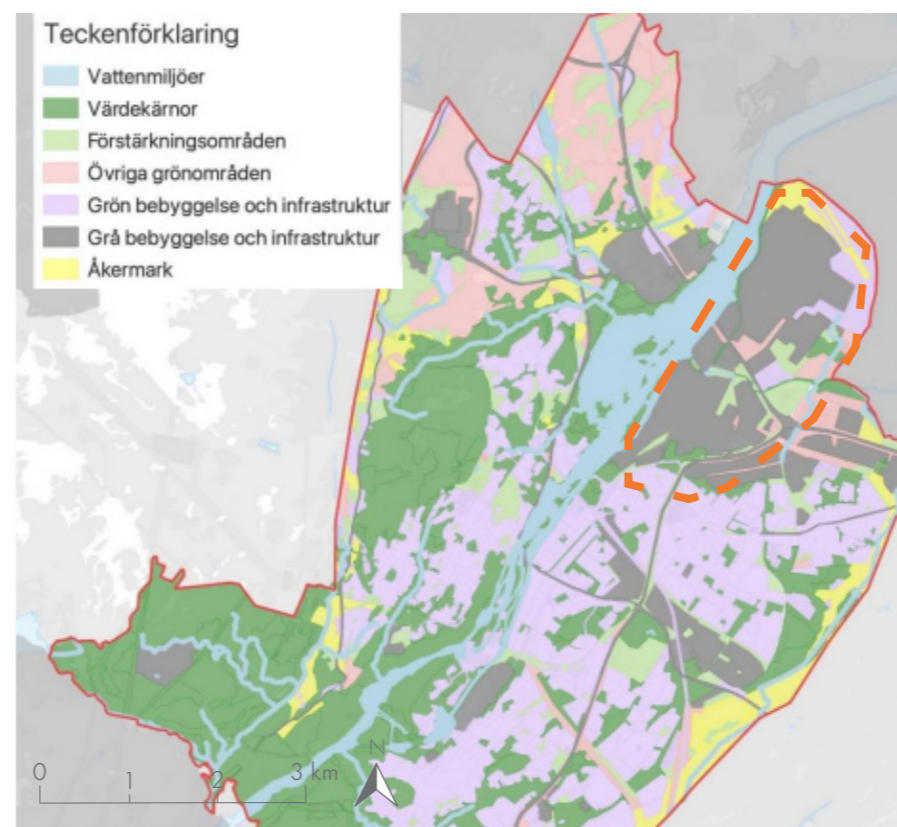
Den kommunägda grönstrukturen som inte ingår i tätorterna ska utvecklas och skötas på ett sätt som främjar biologisk mångfald. Andra markägare ska uppmuntras att öka den biologiska mångfalden på sin egen mark och kommunens mark ska fungera som en förebild för detta. Grönstrukturplanen lyfter även fram vikten av naturbaserade lösningar och multifunktionella ytor i grönområden.

Grönområden bör finnas inom 300 meters gångavstånd från samtliga bostäder i kommunen och ska omfatta en storlek på minst 2-3 hektar. Större naturområden på 8-10 hektar bör finnas inom 500 meters gångavstånd från bostaden. Närmsta friluftsområde bör finnas inom 1,5 km från bostaden. Ett annat ställningstagande från grönstrukturplanen är att alla nya detaljplaner ska “ha hög ambition när det gäller grönska” (Trollhättans

stad, 2025, s. 8). Om förändring eller exploatering sker på biologisk mångfald, rekreation eller friluftsliv i värdekärnor ska dessa också kompenseras på andra platser. Kommunen betonar också vikten av gröna stråk och att kopplingen mellan olika grönområden uppmuntras i den fysiska planeringen.

Stallbacka industriområde

I grönstrukturplanen beskrivs Stallbacka som ett område med grå bebyggelse och infrastruktur, dominerat av “större lokaler, vägar, parkeringar och andra hårdgjorda ytor” (Trollhättans stad, 2025, s. 22). Grönytorna är mycket få på platsen. Områden kring Stallbackaån och vissa delar kring Trollhättans flygplats beskrivs som artrikare med vatten, fuktängar och gräsytor med flora. En avlång värdekärna finns också utmarkerad i norra Stallbacka som antas innefatta en allé som går genom området på Flygfältsvägen.

Grönstrukturplan för Trollhättans kommun med Stallbacka utmarkerat (Trollhättans stad, 2025).

Målet för industriområden som Stallbacka är att prioritera ekosystemtjänster som är till fördel för de industrier som är verksamma på platsen. Det är också viktigt att arbeta med dagvattenhantering i dessa områden eftersom majoriteten av området är hårdgjort. Kommunen betonar också betydelsen av en god utemiljö för de som arbetar i området, där attraktiv och rekreativ grönstruktur uppmuntras.

I framtiden vill kommunen öka andelen grönytor i Stallbacka och skapa utemiljöer som gynnar biologisk mångfald. Detta skulle kunna göras genom att plantera fler träd och buskar, skapa ängsytor samt använda väggar och tak för att tillföra grönska enligt kommunen (Trollhättans stad, 2025).

VIKTIGA SLUTSATSER:

- *Trollhättans kommun använder 3-30-300-principen som en riktlinje för att tillföra mer grönstruktur i tätorter och på annan kommunägd mark.*
- *Kommunen strävar efter att deras grönytor ska fungera som en förebild för andra markägare i området.*
- *Större naturområden och friluftsområden kan placeras relativt långt ifrån bostaden och ändå fylla sin funktion. Det betyder att om natur- och friluftsområden placeras i ett verksamhetsområde, kan de skapa mervärde både för omkringliggande bostadsområden samt för de arbetande i området.*
- *Gröna stråk och korridorer är betydelsefulla och uppmuntras av kommunen.*

INTERVJUER

I detta delkapitel redovisas de intervjuer som hållits under analysarbetet. Detta är ett urval av information som framkommit under intervjuerna som hållits, och det som skrivs i detta avsnitt baseras på vår egen tolkning av det som sagts under intervjuerna.

Intervju med företrädare på Trollhättans kommun

Den dialog som skett med Trollhättans kommun har varit genom två företrädare på kommunen: Elin Holgérus och Andreas Oskarsson. Elin Holgérus arbetar som landskapsarkitekt och projektledare inom Gata-park och plankontoret i Trollhättans kommun. Andreas Oskarsson är planarkitekt med särskilt fokus på klimat och gröna frågor. I starten av arbetet hölls en intervju med Holgérus och Oskarsson för att få en uppfattning om kommunens tankar och åsikter om Stallbacka industriområde. Det som sagts under intervjun är tankar från företrädarna själva, och är inte politiskt förankrat på kommunal nivå.

Stallbacka idag

Känslan av Stallbacka industriområde upplevs som bortglömd och dyster av företrädarna, utifrån det som diskuterats under intervjun. Vi uppfattar att stor del av anledningen till varför kommunen vill satsa på Stallbacka är just för att den fysiska miljön har en eftersatt kvalitet och inte speglar den innovation och hållbarhet som både kommunen och företagen har som vision att området ska symbolisera. Under samtalet framkommer det även att Business Improvement District Stallbacka har ett hållbarhetsfokus vars profil man vill ska överensstämma med utemiljön i området. Eftersom Stallbacka syns från passerande E45 och från Trollhättans flygplats uppfattar vi att det också anses som viktigt för

kommunen att Stallbackas fysiska miljö överensstämmer med Stallbackas "image" som ett innovativt och hållbart verksamhetsområde.

Stallbackas historiska betydelse betonas och det diskuteras mycket om områdets starka industriella identitet. Verksamheterna i Stallbacka växer, och 2023 signerades ett avtal mellan Högskolan Väst, Innovatum, Science Park, Pole Star och Kraftstaden som ska möjliggöra uppstart av ett industricampus i Stallbacka (Nya Projekt, 2023). Dessutom stod det klart i slutet av 2025 att flera nya verksamheter kommer flytta in i SAABs gamla fabriker i Norra Stallbacka (Sveriges Radio, 2025). Samtidigt är vår uppfattning att området upplevs som slitet och oattraktivt, trots sin symboliska och funktionella betydelse. Under intervjun får vi en känsla av att något gått förlorat i området, möjligtvis en saknad av den storhet som området tidigare inhyste.

Under intervjun diskuteras även markföroreningarna på platsen och om företrädarna anser att detta upplevs som en utmaning. Under dialogen får vi reda på att det finns mycket markföroreningar i området som antingen behöver saneras eller täckas över, men att detta inte ses som ett allvarligt problem vid en framtida omgestaltning. Förmodligen kommer ingen bebyggelse med känslig markanvändning etableras inom en snar framtid såsom förskolor eller bostäder, och just nu verkar det därför inte finnas ett behov av att sanera all mark.

Under samtalet lyfter företrädarna även bristen på tillgängliga gång- och cykelstråk i och genom Stallbacka. I nuläget präglas området av stora byggnader, stängsel och breda bilvägar, vilket försvårar tillgängligheten i området via gång- och cykel. Det är också brist på rekreativa slingor i området. De betonar särskilt intresse för att kunna skapa ett stråk längs älven i den västra delen av Stallbacka, men de nämner också att detta är en utmaning i och med de splittrade markägandeförhållandena. Dessutom finns ett inhägnat skyddsobjekt i norra Stallbacka, vilket försvårar

möjligheten för en omgestaltning kring älven ytterligare.

Övergripande planering i Stallbacka

Under intervjun beskrivs Stallbacka industriområde som ett strategiskt viktigt verksamhetsområde som också är aktuellt i flera av kommunens planeringsprocesser. En ny översiktsplan arbetas just nu fram för Trollhättans stad där Stallbacka är ett aktuellt område för framtida utveckling. Det finns inga planer på att bygga bostäder i norra Stallbacka i nuläget. Enligt översiktsplanen ska Stallbacka fortsättningsvis fungera som verksamhetsområde (Trollhättans stad, u.å) och företrädarna nämner att detta särskilt gäller den norra delen, men att kvaliteten på den fysiska miljön anses vara i behov av förbättring.

Stallbacka beskrivs även som ett område med splittrade markägandeförhållanden. Under intervjun nämns det att detta är en utmaning för kommunen i den framtida utvecklingen av Stallbacka, eftersom delar av marken och även vissa vägar i Stallbacka är privatägd. Därför betonar företrädarna vikten av att arbeta strategiskt på kommunens egna mark och på så sätt även kunna inspirera privata aktörer i området. Genom att visa visionära och alternativa lösningar kan kommunen bidra till en mer hållbar utveckling även på privat mark.

Kommunens vision i Stallbacka

Under intervjun får vi uppfattningen att kommunens vilja att utveckla Stallbacka främst grundar sig på kommersiella syften och en ambition att öka attraktiviteten samt arbetsmiljön i området. Vid frågan varför kommunen vill öka grönskan i Stallbacka nämner företrädarna att aspekter såsom biologisk mångfald är viktigt. Vi bedömer dock utifrån dialogen att kommunens främsta fokus upplevs ligga i att öka sociala och ekonomiska värden.

Det betonas dock också ett intresse för att nyttja den potential som finns i industriområden för att kunna skapa mötesplatser, inte bara för de arbetande i området, utan också för resterande befolkning i Trollhättan. Detta måste dock göras på ett sätt som anpassas till områdets funktion och som inte riskerar att försvåra den industriella verksamheten i området, enligt företrädarna.

Under intervjun uppfattar vi också flera andra aspekter som anses vara intressanta för att öka kvaliteten på den fysiska miljön i Stallbacka. Nedan följer en punktlista på dessa aspekter som också kan ses som en sammanfattning av intervjun med företrädarna på Trollhättans kommun.

- Arbeta med integrering av grönska på huvudstråk och i närhet till verksamheterna och samtidigt koppla till befintliga gröna stråk utan att försvåra verksamheternas funktion.
- Skapa gröna utemiljöer som ökar de rekreativa och sociala värdena för de arbetande i området, exempelvis sittplatser utomhus och promenadslingor.
- Utveckla öppna dagvattenlösningar såsom regnbäddar och dagvattendammar som kan kombineras med sociala värden.
- Förbättra och tillgängliggöra GC-stråken i området.
- Framhäva områdets historia och identitet samt företagets hållbarhetsfokus i den fysiska miljön.
- Nyttja hårdgjorda oanvända ytor i området för att skapa nya mervärden.
- Öka tillgängligheten till älven från området.

VIKTIGA SLUTSATSER:

- *Stallbacka industriområde planeras att växa, både med flera nya verksamheter och med ett industricampus under de kommande åren, men den fysiska miljön upplevs idag som bortprioriterad från kommunens sida. Det finns dock en vilja att förbättra utemiljön i området.*
- *Kommunens syfte med att utveckla Stallbacka verkar främst grunda sig i sociala och ekonomiska värden. Även om kommunen starkt betonar vikten av att området ska ha en "hållbarhetsimage" uppfattas det som att det saknas konkreta strategier för att kunna applicera detta på den fysiska miljön i området.*
- *Kommunen upplevs arbeta med social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet som tre separata grundprinciper för hållbarhet som inte kan lösas med samma insatser, exempelvis att en social lunchplats i utemiljön inte samtidigt kan bidra till både ekonomiska och ekologiska värden.*
- *Det finns en önskan från kommunens sida att bevara och belysa Trollhättans industriella historia och identitet.*

Intervju med BID Stallbacka

BID står för Business Improvement District och är en internationellt erkänd metod som består av en medlemsfinansierad organisation som arbetar för att stärka den ekonomiska utvecklingen i ett specifikt område (Moore & Mell, 2023). Ett BID kan vara uppbyggt av flera olika aktörer, men just BID Stallbacka består av Trollhättans kommun, fastighetsägare och företag i området som tillsammans syftar till att göra Stallbacka "till en trygg, säker och attraktiv plats" (BID Stallbacka, u.å). BIDs kan beskrivas som alternativa och innovativa organisationer, där kommunala och privata aktörer kan sammankopplas och tillsammans utveckla nya sätt att styra och förvalta utemiljöer. Detta kan vara mycket effektivt i områden med splittrat markägande eller i städer där kommunen har begränsade resurser. Det finns också kritik riktad mot BIDs, som menar på att de kan bidra till privatisering av offentliga rum. Eftersom organisationen finansieras av medlemmarna själva, finns en risk att den som betalar mest får störst makt över beslutandet i organisationen, vilket kan leda till ojämlikhet (Moore & Mell, 2023). Det kan också antas innebära att företag i teorin kan ha ett större veto i beslutsfattandet än kommunen själva, vilket kan leda till att privata aktörer påverkar kommunens arbete med gemensamma rum i specifika stadsdelar. Studier har också visat på att ekologisk hållbarhet ofta prioriteras mindre än ekonomiska och kommersiella mål i BID-modellen (Moore & Mell, 2023).

Karin Sjöström Andersson är verksamhetsledare för BID Stallbacka sedan ungefär ett år tillbaka och arbetar som konsult med uppdraget på 60%. En intervju har genomförts med Karin Sjöström Andersson för att få en inblick i BID Stallbackas syfte och arbete, samt deras behov och önskingar gällande den fysiska miljön i området.

Företagen i BID Stallbacka

Idag består BID Stallbacka av cirka 40 verksamheter som återfinns i Stallbacka-området. Sjöström Andersson berättar att medlemsbasen till en början främst var stora internationella företag som GKN Aerospace, Katoen Natie, NEVS och T Engineering, men att också mindre lokala företag i Trollhättan nyligen tillkommit till föreningen. Även fastighetsbolag såsom Stenhaga och Kraftstaden är medlemmar. Alla verksamheter som är medlemmar i BID Stallbacka betalar en viss summa för att gå med i föreningen. Summan baseras på verksamhetens storlek och omfattning.

I föreningen finns en styrelse som främst består av personer som representerar de större verksamheterna i området, men det finns också krav på att staden ska ha minst 3 representanter i styrelsen. Vid frågan om summan som företagen betalar kan påverka deras inflytande på beslut i föreningen svarar Sjöström Andersson "både ja och nej", eftersom större företag förväntas sitta med i styrelsen, vilken i sin tur kan påverka hur stort inflytande de har i föreningen. Samtidigt understryker hon att alla medlemmar har en röst var vid större beslutsfattanden.

Sjöström Andersson förklarar att den största utmaningen med att få med verksamheter i BID Stallbacka främst har varit att få kontakt med företagen. Hon nämner att pengarna inte har varit ett hinder för verksamheterna, men att det mer handlat om att företagen inte förstått syftet med BID Stallbacka och hur deras verksamhet gynnas av att gå med i föreningen.

Syftet med BID Stallbacka

Sjöström Andersson beskriver BID Stallbacka som en ideell förening vars syfte är att öka områdets attraktivitet. Stallbacka har länge präglats av nedläggningar av diverse industrier vilket bidragit till att flera lokaler och hårdgjorda ytor idag står tomma och oanvända. Under intervjun får vi reda på att området, trots sin storlek och närhet till centrum, fortfarande inte är inräknat när man pratar om Trollhättan som helhet. När Sjöström Andersson nämner begreppet "attraktivitet" upplever vi att hon främst syftar dessa aspekter:

- Företag ska vilja etablera sig, stanna och växa i Stallbacka.
- Det ska vara en trivsam arbetsmiljö för de cirka 3000 personer som arbetar i området dagligen.
- Området ska kunna nyttjas av Trollhättans invånare genom rekreation, motion och andra upplevelser.

BID Stallbacka har tidigare nämnt ett behov av mer grönska i Stallbacka. När frågan om varför BID Stallbacka vill se en ökad grönska i Stallbacka upplever vi att Sjöström Andersson anser att de främsta orsaken handlar om att förändra synen på Stallbacka från en avlägsen del utanför Trollhättan, till en integrerad del av staden. Vi tolkar det också som att hon betonar vikten av grönska för att skapa en trivsam, attraktiv och hållbar miljö, både ur de arbetande i områdets perspektiv men också ur ett biodiversitetsperspektiv. Vår uppfattning är att Sjöström Andersson uttrycker att människor tycker om att vistas utomhus och att möjligheten att exempelvis äta sin matlåda i en trevlig och grön utemiljö bör finnas i Stallbacka. Dessutom anar vi att det finns en uppfattning av att Stallbacka består av flera hårdgjorda ytor som inte fyller en funktion, som istället hade kunnat omvandlas till attraktiva grönytor enligt Sjöström Andersson. Under dialogen framkommer det att Trollhättans kommun har

uppmärksammat detta och skapat gruppen "Ett grönare Stallbacka" för att driva frågan vidare kring en ökad grönska i Stallbacka.

Arbetet i BID Stallbacka

När det gäller hållbarhetsarbete i BID Stallbacka uppfattar vi att Sjöström Andersson menar på att BID inte har kunnat arbeta aktivt med hållbarhet eftersom det största fokuset har varit att hantera krisen med de tomma lokalerna i området. Vi anar från dialogen att det kan vara en utmaning att jobba med en framtidsvision när det finns ekonomiska aspekter som tar mycket plats i arbetet. Hon lyfter samtidigt fram att BID Stallbacka gärna prioriterar återbruk och hållbarhet, och gärna skulle vilja få in detta i sin affärsmodell. På frågan om hur verksamheterna ser på en satsning av grönstruktur i området och på deras egen mark svarar Sjöström Andersson att hon upplever att alla är beredda att satsa på grönstruktur om den fysiska miljön ska kunna bli bättre. Vi uppfattar samtidigt att det finns en bild av att kvaliteten på utemiljön varierar i området på grund av de splittrade markägoförhållandena, vilket i sin tur upplevs skapa en splittrad bild av Stallbacka.

Sjöström Andersson poängterar att kommunens roll i utvecklingen av Stallbacka är avgörande och att kommunens mark kan fungera som en vägvisare för resterande markägare i området. Hon nämner också en önskan att stadens detaljplan över Malöga inte endast fokuserar på etablering av nya industribyggnader, utan också skulle kunna vara en plats som kan tillföra ekologiska och sociala värden till Stallbacka. Vår uppfattning av dialogen är att Sjöström Andersson ser positivt på att befintliga oanvända lokaler nyttjas, men hon tillägger att nya byggnader också kan bidra till att oanvända ytor i Stallbacka kommer till användning. Hon ger därtill ett exempel från Stenhaga som köpte upp en stor fabrikslokal i området. De har nu hyrt ut en del till Bon Orbit, ett företag som arbetar med återvinning av

däck. Efter uthyrningen till Bon Orbit har Stenhaga kunnat anpassa lokalen efter verksamhetens behov, och på så sätt har oanvänd yta nu kunnat nyttjas i Stallbacka.

BID Stallbackas vision för Stallbacka

Under intervjun diskuteras hur utemiljön i Stallbacka skulle kunna utformas och vad BID Stallbacka har för tankar och behov kring detta. Sjöström Andersson nämner flera olika aspekter. Vår tolkning av dessa aspekter tas upp i punktlistan nedan. Punktlistan kan också ses som en sammanfattning av det som diskuterades under intervjun.

- Utveckla kollektivtrafiken med fler avgångar och fler stopp.
- Nyttja tomma och oanvända lokaler som ett komplement till exploatering av ny mark.
- Skapa olika karaktärer inom området istället för ett monotont industriområde.
- Skapa rekreativa miljöer med grönska, vatten, promenadstråk och cykelvägar.
- Införa mötesplatser med inslag av exempelvis konst eller kafé.
- Synliggöra arbetet med biologisk mångfald i Stallbacka med fysiska och pedagogiska åtgärder såsom skyltar, rundvandringar och information i sociala medier.

Frågan kring hur Stallbacka hade kunnat locka besökare från hela Trollhättans kommun ställs också. På den frågan tolkar vi som att Sjöström Andersson belyser följande punkter:

- Upprustning av motionsanläggningar, löpspår och promenadslingor.
- Satsningar på fritid, hälsa och rekreation.
- Ett tydligt mål eller destination, återigen konst, kafé eller kulturinslag.
- Att förändra bilden av Stallbacka från "ett misslyckande" till ett innovativt och hållbart område.

VIKTIGA SLUTSATSER:

- *BID Stallbacka vill förbättra den fysiska miljön i Stallbacka för att huvudsakligen kunna öka attraktiviteten för företag att etablera sig i området, samt för att förbättra utemiljön för de arbetande i Stallbacka.*
- *Kommunen och BID Stallbacka verkar vara överens i många punkter kring syftet med att tillföra grönska i Stallbacka. Dock verkar det finnas en utmaning i att markägoförhållandena är splittrade, vilket gör att kvaliteten på utemiljön i området varierar. Kommunen har dock en ambition att deras mark i framtiden blir en förebild för andra markägare i området.*
- *Kommunen har en uppfattning av att BID Stallbacka har en stark hållbarhetsprofil. När frågan kring hållbarhet ställs till BID Stallbacka framkommer det att det finns en ambition att arbeta mer med hållbarhet i framtiden, men att frågan inte är aktuell i nuläget. Det finns alltså tydliga mål från både kommunen och BID Stallbacka att arbeta med hållbarhet i Stallbacka industriområde.*
- *BID är en samverkanmodell med både för- och nackdelar, men det bör tas i beaktning att modellen möjliggör att privata aktörer kan påverka kommunens arbete i specifika områden.*

05 OMVÄRLDEN

Detta kapitel riktar blicken mot omvärlden och presenterar ett urval av referensplatser som har fungerat som inspiration i arbetet med Stallbacka industriområde. Referenserna är tänkta att bidra med nya perspektiv som breddar förståelsen för möjligheter och utmaningar som kan finnas i områden som Stallbacka.

REFERENSPLATSER

Rotterdam Rooftop Walk, Rotterdam

Rotterdam Roof Top Walk var en temporär arkitektonisk insats under 2022 där broar byggdes mellan taken i ett centralt område. Detta möjliggjorde för besökarna att se staden från ett nytt perspektiv och få en ny förståelse för potentialen i att kunna nyttja tak i den fysiska planeringen för att skapa mer levande och hållbara städer. Projektet utfördes av MVRDV (u.å).

Rotterdam Rooftop Walk sett uppifrån. (Ossip, MVRDV, u.å)

VAD VI TAR MED OSS:

- Nyttja tak i ett rekreativt och funktionellt syfte.
- Belysa promenadstråk med hjälp av färg och form.
- Se grönstruktur från flera olika vyer.

Bosco vertikale, Milano

I Milano har arkitekten Stefano Boeri Archietti designat två höghus som är uppbyggda som vertikala skogar. På husen växer totalt 800 träd, 4500 buskar och 20 000 andra växter som tillsammans motsvarar en parkyta på ungefär 5 hektar. Syftet med byggnaderna är att visa på hur bostäder kan utformas för att förbättra den biologiska mångfalden, dagvattenhantering och luftkvaliteten utan att ta en markant större yta i anspråk. Grönskan på byggnaderna har också en positiv effekt på inomhusklimatet i bostäderna och sänker inomhustemperaturen med 2 till 3 grader. Byggnaderna stod klara år 2014 (Stefano Boeri Archietti, u.å)

Bosco vertikale sett från ett närliggande torg (Alice Sandberg Oberdorfer, 2024).

VAD VI TAR MED OSS:

- Arbeta med vegetation på alternativa sätt, exempelvis vertikalt.
- Hur förändras skötselåtgärder när man arbetar med vegetation på innovativa sätt?

Copenhill, Köpenhamn

På taket av en avfallsförbränningsanläggning med energiåtervinning i Amager har SLA och Amager Resource Center år 2018 upprättat en 16 000 kvm stor park och skidbacke. Parken erbjuder besökarna hiking-rundor, lekplatser, terränglöpning, vindskydd och klättringsbanor. Byggnaden har ökat den biologiska mångfalden i området kraftigt och har dessutom erbjudit Köpenhamnsinvånarna ett nytt destinationsmål (urbanNext, u.å).

Copenhill sett uppifrån (Google Earth, 2025)

VAD VI TAR MED OSS:

- Mycket innovativt arbete som visar på alternativa lösningar på industrimark.
- Skapa attraktion som får invånare att vilja vistas i industriområden.
- Nyttja industritak till flera olika funktioner, ett bra exempel på hur sociala, ekonomiska och ekologiska värden kan samspela.

Werkspoorcampus, Utrecht

Werkspoorcampus var tidigare ett produktionsområde i utkanten av Utrecht som definierades av storskaliga industribyggnader och parkeringsytor. Bristen på både gångstråk och grönstruktur i området var tydlig. Flux Landscape Architecture omgestaltade området år 2021 med ett fokus på att förbättra utemiljön runt en gammal fabrik samt att upprätta en 2,5 km lång promenadslinga i området. I gestaltningen har Flux arbetat mycket med kontakten med det närliggande vattnet och har skapat mötesplatsen i utemiljön med en stark förankring till vattnet. Den nya promenadslingan är skild från den tunga trafiken som vanligtvis trafikerar området och kopplar samman viktiga noder i området. Runt slingan går en betongkant med ingraverad text som fotgängaren kan följa (Landezine, 2023).

Foto från promenadslingan i området (FLUX Landscape, u.å)

VAD VI TAR MED OSS:

- Framhäva den historiska kopplingen i den fysiska miljön. Intressant att ta med fotgängaren på en promenad genom historien.
- Utformning av ett promenadstråk i ett verksamhetsområde.
- Lyfta fram järnvägsspåret i gestaltningen.

Rooftop Garden, Zollverein Essen

I Zollverein i Essen har GREENBOX gestaltat en park på taket av RAG-stiftelsens administrativa byggnad. Materialvalen på taket är omsorgsfullt valda för att spegla byggnadens hållbarhetstänk. Taket är täckt av grönska och rymmer även plats för solcellspaneler, en kortare promenadslinga och sittplatser i form av trappsteg. Arbetet stod klart 2017 (GREENBOX, u.å)

Byggnadens gröna tak sett uppifrån (Nikolai Benner, Kassel, u.å).

VAD VI TAR MED OSS:

- Applicera gröna lösningar på tak och nyttja oanvända ytor.
- Koppla samman industri och grönska.

Energieberg, Hamburg

Energieberg var tidigare en av Hamburgs största avfallsdeponier för bland annat farligt avfall, vilket medförde allvarliga markföroreningar på platsen. Under 1980-talet började området täckas och blev helt säkrat år 1986. I samband med detta installerades även vindkraftverk på platsen. Avfallet ligger alltså fortfarande kvar på platsen, men är täckt och inte längre en fara för allmänheten. Idag har en upphöjd promenadled etablerats på området där besökarna kan få en unik utsikt över Hamburg och samtidigt ta del av historien om Energieberg (Hamburg Tourismus, u.å)

Energieberg sett uppifrån (Google Earth, 2025).

VAD VI TAR MED OSS:

- Omvandla och använda förorenad mark till rekreation.
- Vända attityden mot en plats genom information och pedagogik.

Röda stens konsthall, Göteborg

Röda sten konsthall är beläget vid Göta Älvs strandkant, under den södra delen av Älvsborgsbron. Platsen har tidigare varit hem för olika industriverksamheter sedan 1700-talet. Byggnaden som används som konsthall är ett graffitimålat pannhus från 1940-talet och har idag både en konsthall och ett kafé. På platsen finns även en skatepark och grafittiväggar (Röda sten konsthall, u.å)

Röda stens konsthall under Älvsborgsbron (Charlotte Sandberg Oberdorfer, 2026).

VAD VI TAR MED OSS:

- Arbeta med gammal industrimark för att skapa nya mötesplatser för befolkningen.
- Inkorporera bro i gestaltning.

Wånas skulpturpark, Skåne

Wånas Konst är en internationell konstverksamhet som producerar, ställer ut och förmedlar samtida konst. Kärnan i verksamheten är skulpturparken med omkring 80 permanenta verk placerade i en 40 hektar stor bokskog och historisk miljö. Varje år bjuds konstnärer från hela världen in för att skapa tillfälliga verk, där vissa senare blir en del av den permanenta samlingen. Verksamheten bedrivs på Wånas Gods, där det även finns hotell- och restaurangverksamhet samt ett hållbart och ekologiskt jord- och skogsbruk (Wånas Konst, u.å)

En skulptur mitt i bokskogen i Wånas skulpturpark (Alma Ahlström, 2021).

VAD VI TAR MED OSS:

- Hur man kan koppla samman kultur och natur för att förhöja värden.
- Konst blir en promenadupplevelse där man upptäcker konsten stegvis.
- Rumslig och intim upplevelse i skog.

Pilane skulpturpark, Tjörn

Skulptur i Pilane är en utomhusutställning för samtida konst som ligger i ett bohuslänskt kulturlandskap på Tjörn, norr om Göteborg. Parken kombinerar internationell konst med natur och historia, bland annat ett forntida gravfält med omkring 90 gravar från järnåldern. Varje sommar visas nya skulpturer av konstnärer från hela världen i det öppna landskapet med ängar, klippor och havsutsikt (Pilane skulpturpark, u.å)

En av skulpturerna i Pilane skulpturpark (Alice Sandberg Oberdorfer, 2019).

VAD VI TAR MED OSS:

- Konst i öppet kulturlandskap.
- Monumentala skulpturer som syns på långt håll.
- Dramatiska vyer och landskapsutsikt.

En aktuell global utmaning

I detta kapitel har ett antal referensprojekt belysts som visar olika sätt att arbeta med omvandling av industriområden samt hur grönska kan användas på innovativa och utmanande sätt i liknande miljöer. Detta kapitel har visat att denna typ av stadsutveckling är särskilt aktuell i flera europeiska länder, framför allt i Tyskland och Nederländerna, där många projekt har visat hur tidigare industrimark kan omvandlas till hållbara och attraktiva miljöer med nya funktioner.

De referensprojekt som undersökts framstår i många fall som mycket lyckade och kan visa potentialen i att tillföra nya värden till tidigare förbisedda eller oanvända ytor. Samtidigt är det viktigt att uppmärksamma att flera av dessa projekt kan antas ha varit både kostsamma och resurskrävande att genomföra.

En återkommande aspekt i många av referensplatserna är inkorporeringen av naturupplevelser och rekreativa kvaliteter i områden som vanligtvis inte rymmer dessa kvaliteter. Genom att tillföra grönska och möjligheter till vistelse kan nya användningsområden uppstå, vilket kan bidra till att förändra människors uppfattning om platsen. Stallbacka industriområde har stor potential att utvecklas i en liknande riktning och på sikt fungera som ett exempel på hur även Sverige skulle kunna arbeta med områden som Stallbacka.

06 GESTALTNING

I detta kapitel kommer ett urval av det material som producerats under gestaltningsarbetet att presenteras. Detta för att du som läsare ska få en första inblick i gestaltningsarbetet och hur det är disponerat på planscherna. Det fullständiga gestaltningsarbetet finns att hitta som Bilaga 1 i slutet av det skriftliga kompendiet.

EN INBLICK I GESTALTNINGEN

Ett övergripande gestaltungsforslag

Gestaltungsarbetet presenteras på elva A1- planscher och är uppbyggt av tre huvuddelar:

- **Trollhättan och Stallbacka idag:** plansch 2-3
  - Ger en bakgrund till platsens nuvarande förutsättningar och kontext samt presenterar ett urval av de viktigaste analyserna.
- **Övergripande gestaltungsforslag:** plansch 3-4
  - Presenterar konceptet och illustrationsplanen för den övergripande gestaltungsningen.
- **Tre nedslag i gestaltungsningen:** plansch 5-10
  - Visar tre fördjupade nedslag i gestaltungsningen med specifika platsers funktion och karaktär

Ovan visas en avskalad version av illustrationsplanen för det övergripande gestaltungsforlaget för Stallbacka industriområde, som nu omvandlas till Stallbacka industripark. Denna illustrationsplan kan hittas på plansch 4 i gestaltungsarbetet.

Tre nedslag i gestaltungsningen

De tre nedslagen utgör viktiga noder i den övergripande gestaltungsningen och är följande platser:

- **Kulturentrén:** plansch 5-6
- **Stråket:** plansch 7-8
- **Stallbackaparken:** plansch 9-10

Alla nedslag innehåller en illustrationsplan med tillhörande förklaring för de olika delarna med givna exempelarter, en sektion samt en visualisering.

Här visas en av visualiseringarna till ett av de tre nedslagen i gestaltungsningen. Detta exempel är från Stallbackaparken som redovisas på plansch 9-10.

Med denna bakgrund är det nu dags att ta del av gestaltungsförslaget som presenteras på elva A1-planscher. Du hittar dessa under Bilaga 1 i slutet av det skriftliga kompendiet.

07 DISKUSSION

I detta kapitel diskuteras arbetets frågeställningar och mål utifrån presenterat gestaltungsförslag för norra Stallbacka. Kapitlet reflekterar även över arbetsmetod, utmaningar och frågor som uppkommit under arbetets gång samt potentiella förbättringsåtgärder. Kapitlet avslutas med en reflektion om hur vi kan arbeta med urbana industriområden i stort och potentiella framtida studier.

FRÅGESTÄLLNINGAR & MÅL

Detta examensarbets frågeställningar har varit följande:

Övergripande frågeställning:

- *Hur kan en omgestaltning av norra Stallbacka bidra till att omforma området från ett avskilt industriområde till en mer hållbar, multifunktionell och stadsintegrerad miljö?*

Gestaltningsspecifika frågeställningar:

- *Hur kan ny och befintlig grönstruktur kopplas samman i och kring norra Stallbacka för ett integrerat industriellt landskap i staden?*
- *På vilka sätt kan storskaliga hårdgjorda ytor och kontaminerad mark hanteras och omformas genom grönstruktur för att optimera markanvändning?*
- *Hur kan grönstruktur och utemiljöer i industriområdet utformas för att stärka sociala och rekreativa värden för både arbetande i området och Trollhättans invånare?*
- *Hur kan Stallbackas historiska och kulturella industriarv integreras i gestaltningen av grönstruktur för att stärka Trollhättans identitet och platsens karaktär?*

Arbetet har också haft följande mål i gestaltungsarbetet:

- Stärka ekologiska samband genom att koppla samman nya och befintliga grönområden i och kring området.
- Ökar krontäckningsgraden och skapar tillgängliga och närliggande grönområden.
- Visa på möjliga sätt att hantera de storskaliga hårdgjorda ytorna och den kontaminerade marken för att optimera markanvändning och möjliggöra för framtida förtätning.
- Stärka de sociala och rekreativa värdena i utemiljöerna för både Trollhättans invånare och arbetande i området.
- Nyttja Stallbackas historiska och kulturella industriarv som en resurs för att stärka Trollhättans identitet.

GESTALTNING

En stadsintegrerad och hållbar industri

Resultatet visade på att de gestaltungsprinciper som utvecklades utifrån analysarbetet är de viktigaste aspekterna att tänka på för att kunna omforma Stallbacka från ett avskilt industriområde till en mer hållbar, multifunktionell och stadsintegrerad miljö. Dessa gestaltungsprinciper kom fram till att vara:

gröna tak

identitetsskapande mötesplatser

grönska som orienteringsverktyg

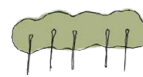
dagvattenhantering

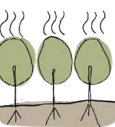
vardagsfunktion i fokus

gestaltning i mänsklig skala

öka krontäckningsgrad

fyto Remedierande växter

pedagogisk utemiljö

rekreativa promenadslingor

Vårt ingångsfokus och vår främsta avgränsning har varit att undersöka grönstruktur och hur den kan påverka utformningen av norra Stallbacka. Därför berör många av gestaltungsprinciperna just grönstruktur. Samtidigt har arbetet visat att det krävs fler åtgärder än enbart utveckling av grönstruktur för att kunna skapa ett hållbart, multifunktionellt och stadsintegrerat industriområde. Frågor om kultur och identitet, tillgänglighet, rekreation och pedagogik har också framkommit som viktiga aspekter. Detta har lett till en utvidgning av gestaltungsprinciperna, från att enbart handla om hur grönstruktur kan utvecklas, till att även inkludera hur andra värden kan integreras tillsammans med grönstruktur i norra Stallbacka.

Gestaltungsprinciperna omfattar även en blandning av både mer långsiktiga och mer direkt genomförbara åtgärder. Vissa insatser kräver längre tid och mer omfattande processer, såsom en väletablerad grönstruktur, medan andra skulle kunna implementeras relativt snabbt, som exempelvis Kulturhuset. En kombination av snabba och långsamma åtgärder kan därför vara en strategi som möjliggör en gradvis utveckling av området, samtidigt som en tydlig förändring kan börja synliggöras tidigt efter etablering. Detta kan bidra till att öka acceptansen för området, vilket sedan över tid kan utvecklas till uppskattning av platsen.

Under arbetets gång har det också framkommit att en förändring av ett område som Stallbacka inte enbart handlar om den fysiska miljön, utan även om organisatoriska insatser. I ett område där flera aktörer är verksamma inom samma geografiska yta krävs en samsyn och tydliga gemensamma mål för hur området ska utvecklas till en attraktiv och hållbar plats. Då kan platsspecifika insatser, såsom organisationen BID Stallbacka, vara en betydande del av arbetet, eftersom organisationen samlar aktörer och kan bidra till skapandet av gemensamma mål gällande exempelvis hållbarhet. Det bör dock betonas att det finns

utmaningar med att arbeta med organisationer såsom BIDs eftersom de kan bidra till privatisering av offentliga rum (Moore & Mell, 2023). Det finns också andra sätt att arbeta samlande, såsom att integrera hållbarhetsmål i kommunala styrdokument eller att arbeta med forum för att samla olika aktörer (Viable cities, 2025). Därför bör en avvägning göras vilken strategi som fungerar bäst för just det specifika område som arbetas med. Detta arbete har tydliggjort vikten av någon form av samlande organisation i industriområden som Stallbacka. En av de största utmaningarna är just att få olika aktörer att engagera sig i utvecklingsprocessen och att förstå både betydelsen av hållbarhetsarbete och vilka potentiella fördelar det kan innebära även för deras egna verksamheter.

En fråga som har dykt upp under arbetets gång är vilken roll mer temporära insatser skulle kunna spela i utvecklingen av norra Stallbacka. Temporära lösningar skulle potentiellt kunna fungera som ett sätt att successivt locka fler människor att röra sig i området och därmed bidra till att öka acceptansen och användningen av platsen. Sådana insatser skulle kunna fungera som ett första steg i en längre omvandlingsprocess. Om mer tid hade funnits inom ramen för detta arbete hade det varit intressant att vidare utforska hur temporära åtgärder skulle kunna tillämpas i norra Stallbacka och vilken roll de skulle kunna spela i områdets utveckling.

En sammankopplad och värdefull grönstruktur

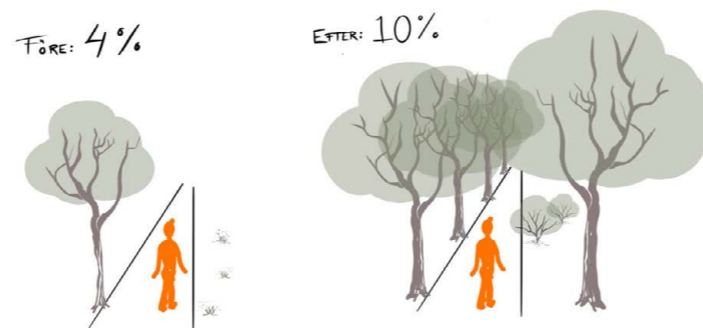
Resultatet visar att ny och befintlig grönstruktur i och kring norra Stallbacka kan kopplas samman genom en kombination av ekologiska och strukturella strategier som syftar till att öka krontäckning, skapa tillgängliga och närliggande grönområden samt stärka sammankoppling mellan grönytor. En del av det bärande konceptet för gestaltungsförslaget har därför varit att utveckla ett sammanhängande grönstråk genom området.

För att möjliggöra ett sammankopplat och funktionellt grönstråk har den befintliga grönstrukturen i norra Stallbacka kompletterats och förstärkts, med mål att behålla sin ursprungliga karaktär och förstärka tillgängligheten samt funktionaliteten. Där grönstruktur tidigare saknades har ny vegetation etablerats i syfte att skapa nya grönområden med varierande karaktär och funktion, samt bidra till sammankopplingen av befintlig vegetation. En annan bärande gestaltungsprincip för sammankopplingen har varit användningen av alléer som ett riktningselement. De befintliga alléerna har kompletterats och förlängts norrut för att knyta samman olika delar av området och bilda ett genomgående grönt stråk. Genom denna strategi omvandlas tidigare splittrade grönytor till en mer sammanhängande grönstruktur, vilket bidrar till att området uppfattas som en sammankopplad helhet istället för isolerade delar. Detta gör det också enklare att orientera sig i och genom Stallbacka eftersom grönstråket, med dess varierande delar, bidrar till en tydlig riktning genom området.

För att stärka ekologiska samband har gestaltungsförslaget även strävat efter att blanda olika biotoper, vegetationsbestånd och arter inom området. Målet har varit att skapa förutsättningar för starkare ekologiska samband och en bredare biologisk mångfald genom att erbjuda livsmiljöer för en variation

av arter, både flora och fauna. Ett urval av genomtänkta exempelarter har presenterats för att visa på olika biotopkaraktärer, men också för att belysa vikten av att de växter som placeras i området är anpassade till växtplatsen och rådande platsförutsättningar i Stallbacka. Det har också varit viktigt för oss att de arter som föreslås besitter de fytoemedierande egenskaper som vi har bedömt som viktiga inom ramen för detta projekt. Samtidigt har områdets storskaliga infrastruktur, både vägar och industribyggnader, varit en utmaning när det kommer till att öka de ekologiska värdena på platsen. Eftersom dessa vägar är viktiga transportleder för verksamheterna har de inte kunnat dras om eller minskas i storlek, vilket innebär att de riskerar att bli barriärer mellan grönområdena. Detta begränsar i nuläget möjligheten att skapa en fullt fungerande grön korridor för arters spridning. För att uppnå starkare ekologiska samband i området hade ytterligare strategier behövt undersökas, exempelvis gröna passager i form av broar eller andra typer av övergångar som skulle kunna förhindra uppkomsten av barriärer längs med grönstråket.

Resultatet visade även en ökning av krontäckningsgrad i norra Stallbacka. I nuläget uppgår krontäckningsgraden i norra Stallbacka till cirka 4 procent. Om gestaltungsförslaget genomförs beräknas den öka till cirka 10 procent, vilket innebär en mer än fördubblad krontäckningsgrad i området. Detta kan antas bidra med flera positiva effekter såsom förbättrade rekreativa värden, minskad stress, temperaturregulering samt fördröjning av dagvatten (Boverket, 2023; Nordic Council of Ministers, 2022).

Om resultatet skulle ställas mot 3-30-300-principen kan det antas att fler verksamheter i området skulle kunna se minst tre träd från sin arbetsplats jämfört med tidigare, även om det är svårt att exakt fastställa i vilken utsträckning detta skulle uppnås. Flera arbetsplatser skulle också få högst 300 meter till närmaste grönområde, men eftersom norra Stallbacka är mycket stort och inrymmer stora ytor med privat kvartersmark, har 300 meter till närmsta grönområde inte kunnat uppfyllas från alla byggnader i området. Principens alla riktlinjer har alltså inte kunnat uppfyllas. 30 procent krontäckningsgrad uppnås inte cirka 30 år efter etablering av ny grönstruktur, trots en betydande ökning. En förklaring till detta skulle kunna vara områdets storskaliga struktur, där omfattande verksamhetsytor och breda transportleder måste prioriteras för verksamheterna i området. Detta begränsar det tillgängliga utrymmet för grönstruktur. Dessutom har gestaltungsarbetet endast behandlat kommunalägd mark, vilket har resulterat i att kvartersmarken i området har lämnats orörd. Resultatet kan därför antas ha blivit annorlunda om även kvartersmarken hade inkluderats i omgestaltningen. Dock kommer krontäckningen att öka successivt över tid, och 50 år efter etablering kan krontäckningsgraden uppskattas vara några procentenheter högre. Det bör också understrykas att krontäckningsgraden utgör en uppskattning eftersom en exakt mätning är svår att utföra, vilket även nämns av Browning et al. (2024).

Under arbetets gång har vårt intresse för gröna tak ökat och vi ser en stor potential i denna typ av lösningar som ett sätt att både stärka grönstrukturen och integrera naturbaserade lösningar i området. Samtidigt har detta varit en utmaning eftersom många av byggnaderna i området är belägna på privat kvartersmark. Eftersom arbetet har avgränsats till kommunal mark har möjligheten att arbeta med gröna tak därför varit begränsad. Vi ser därför detta som ett intressant område för vidare studier eller som en möjlig förlängning av det arbete som presenteras i denna studie.

Hårdgjorda ytor: en potential, utmaning & nödvändighet

En av arbetets frågeställningar har behandlat hur de storskaliga hårdgjorda ytorna samt den kontaminerade marken i norra Stallbacka kan hanteras och omformas. Inom ramen för gestaltungsförslaget har delar av de hårdgjorda ytorna omvandlats till grönområden med flera dagvattenlösningar, vilket har bidragit till en minskad mängd hårdgjorda och oanvända ytor i området. Samtidigt kvarstår flera större, hårdgjorda och på vissa platser outnyttjade ytor i området. Flera av dessa är belägna på privat kvartersmark har därmed inte behandlats i gestaltungsarbetet, som avgränsats till kommunalägd mark. Om även kvartersmark hade behandlats i arbetet, hade fler hårdgjorda ytor kunnat hanteras och omformas.

Det bör även betonas att omvandling till grönstruktur endast utgör en av de strategier som kan användas för att hantera hårdgjorda ytor. I detta arbete har dock fokus riktats mot just denna aspekt eftersom studiens syfte varit att utveckla grönstrukturen i området.

En annan aspekt gällande hårdgjorda ytor i industriområden är att verksamhetsområden ofta är beroende av omfattande parkeringsytor för de arbetande i området. Hårdgjorda ytor har därför en funktion som inte kan förbises och på grund av detta kan vissa hårdgjorda ytor fortfarande vara nödvändiga att behålla i området. För framtida studier skulle det därför vara relevant att undersöka hur parkeringsytor och andra nödvändiga hårdgjorda ytor i verksamhetsområden skulle kunna optimeras och integreras med gröna lösningar.

Fytoremediering som verktyg för att hantera kontaminerad mark

Gestaltungsarbetet har undersökt fytoremediering som en alternativ metod för att hantera den kontaminerade mark som förekommer i norra Stallbacka. Resultatet visar på att fytoremediering skulle kunna tillämpas för att reducera de markföroreningar som identifierats i området. Flera av de växtarter som i tidigare forskning visat fytoremedierande egenskaper bedöms kunna trivas i den växtzon som finns i Trollhättan.

Samtidigt bör det nämnas att informationen om markföroreningarnas omfattning i Stallbacka är begränsad. Ingen data kring föroreningarnas djup har hittats och detta utgör en utmaning eftersom många växtarter endast kan ta upp och behandla föroreningar inom räckvidden för sina rotsystem (Shen et al., 2022). Om föroreningarna förekommer på större djup än så begränsas fytoremedieringens effektivitet. Dessutom har den teoretiska bakgrunden belyst att det finns fåtal studier som behandlar fytoremediering som marksaneringsmetod i svenskt klimat. Detta skapar också en osäkerhet kring hur lång tid saneringen kommer ta om fytoremediering används som metod, samt metodens potential att uppnå fullständig sanering.

Trots identifierade begränsningar bedöms fytoremediering vara en relevant strategi i just detta sammanhang. Eftersom det i nuläget inte finns planer på att bygga bostäder eller använda platsen till annan känslig markanvändning i området finns möjlighet till en långsiktig saneringsprocess. Det är inte heller nödvändigt att sanera samtliga föroreningar, och fytoremediering skulle därmed successivt kunna minska markföroreningarna och bidra till bättre förutsättningar för en väletablerad och frodig vegetation i området. Vid en eventuell framtida förändring av markanvändningen, exempelvis om bostäder skulle byggas, kan en

pågående eller genomförd fytoremedieringsprocess dessutom innebära att behovet av mer omfattande och kostsamma saneringsåtgärder minskar, eftersom en del av markföroreningarna redan har sanerats.

Vardagsfunktion & tillgänglighet längs stråket

Gestaltungsarbetet har behandlat frågan om hur grönstruktur och utemiljöer i norra Stallbacka kan utformas för att stärka sociala och rekreativa värden. Denna frågeställning har undersökts genom specifika gestaltungsprinciper som integrerar både sociala och rekreativa kvaliteter, där vardagsfunktioner har utgjort en viktig utgångspunkt i utformningen.

För att främja sociala värden har ett stort fokus legat på att öka tillgången till sittplatser, då dessa bedöms vara ett viktigt element för att skapa funktionella och inkluderande mötesplatser. Detta är dessutom mycket relevant i ett verksamhetsområde som Stallbacka, där många vistas utomhus under exempelvis lunchtid och önskar möjlighet att äta och uppehålla sig i utemiljön. Dessutom har gestaltungsförslaget betonat vikten av tillgänglighet och användbarhet genom att förespråka återkommande sittplatser, soptunnor och offentliga toaletter längs grönstråket, vilket stärker dess funktion i vardagen och möjliggör längre vistelsetider.

Ett mål i arbetet har varit att skapa sociala mötesplatser som inte enbart riktar sig till de verksamma i området, utan även till Trollhättans invånare i stort. Detta har bland annat skett genom att gestalta platser som anspelar på stadens kultur och identitet för att knyta Stallbacka närmare Trollhättan även ur ett sinnligt och symboliskt perspektiv. Genom att utforma identitetsskapande element kan området i högre grad upplevas som en del av staden, vilket potentiellt skulle kunna göra det enklare

för besökare att utveckla en personlig relation till platsen. Pedagogiska inslag i utemiljön såsom tydliga skyltningar kring arbetet med exempelvis biologisk mångfald i området är också en viktig del i att få besökaren att bilda en relation till platsen samt för att skapa en förståelse för utemiljöns funktion och karaktär.

Gestaltningen av sociala platser har också präglats av vissa utmaningar. En avgörande begränsning är områdets omfattande skala samt att gestaltungsförslaget har utvecklats på en övergripande nivå. Detta har inneburit att detaljerade lösningar på projekteringsnivå såsom exakt placering och utformning av bänkar och offentliga toaletter inte kunnat studeras i den utsträckning som krävs för att kunna säkerställa sociala mötesplatsers funktionalitet. Hade gestaltungsarbetet även utförts på en projekteringsnivå hade den sociala aspekten av gestaltningen kunnat undersökas på ett annat sätt.

En ytterligare utmaning är relationen mellan fysisk utformning och faktisk användning. Att förändra den fysiska miljön innebär inte att människor automatiskt förändrar sina beteenden eller börjar använda platsen på ett nytt sätt. Gestaltning är komplicerat och kräver vissa antaganden och chansingar. Det finns därför ingen garanti på att gestaltningen faktiskt kommer leda till en ökad social tillvaro på platsen, även om vi skapat förutsättningar för det att ske.

Förstärkta rekreativa värden

I gestaltungsarbetet har rekreativa värden integrerats främst genom utvecklingen av promenadslingor samt genom etablering av grönområden med olika karaktär och funktion. Promenadslingorna har utformats med olika längd och en variation av upplevelser som kan locka både verksamma i området och besökare.

Arbetet med rekreativa värden har även gjorts genom att etablera större grönområden i norra Stallbacka. Vissa av dessa överstiger en yta om 8–10 hektar, vilket enligt Trollhättans gröstrukturplan innebär att de kan klassificeras som friluftsområden (Trollhättans stad, 2025). Detta tillför nya unika kvaliteter till norra Trollhättan, då tillgången till större rekreativa grönområden förbättras och avståndet till närmaste friluftsområde minskar drastiskt för både arbetande och besökande i norra Stallbacka.

Gestaltungsförslaget introducerar dessutom rekreativa element som i nuläget saknas i området. Ett viktigt inslag är omfattande ytor med ängsmark, vilka bidrar med blommande element i området. Även perennplanteringar tillförs för att skapa variation i vegetationen. Dessutom har flera öppna dagvattenlösningar inkommerats i förslaget, bland annat en våtmark, som förutom dagvattenhantering även bidrar med rekreativa kvaliteter.

Arbetet med närhet till rekreativa värden för norra Trollhättans invånare har kommit med vissa utmaningar. Stallbacka är beläget i Trollhättans nordligaste spets och därför kommer det friluftsområde som föreslås i gestaltungsarbetet, vilket är Stallbackaparken, ligga längre än 1,5 kilometer bort från närmaste bostad. Detta medför att friluftsområdet ligger längre bort än det rekommenderade avståndet till friluftsområden från bostaden (Trollhättans stad, 2025). Gestaltungsarbetet har dock istället haft som syfte att utveckla

Stallbackaparken till en destinationspark för invånare i Trollhättan att besöka. Därför finns en möjlighet att friluftsområdet, trots avståndet, kan bidra till unika rekreativa kvaliteter även för invånarna i Trollhättan. En möjlig strategi för att hantera denna utmaning hade varit att etablera friluftsområdet i den södra delen av norra Stallbacka. Det hade inneburit att friluftsområdet hamnat inom cirka 1,5 kilometers avstånd från vissa närliggande bostadsområden, vilket hade stärkt dess tillgänglighet för boende i Trollhättan.

Att friluftsområdet istället placerades i den norra delen av området var dock ett medvetet gestaltungsval. Syftet var att synliggöra hur onyttjade spillytor kan omvandlas till kvalitativa fysiska miljöer och också problematisera hur man vanligtvis exploaterar industriområden idag. Genom en placering av ett friluftsområde på en tidigare hårdgjord och oanvänd yta har förslaget velat bidra till att utmana de föreställningar som finns om vilka ytor som har potential för ekologiska, rekreativa och sociala kvaliteter.

Att inkorporera industrihistoria och identitet i gestaltningen

Sett till inkorporeringen av industrihistoria och stärkandet av Trollhättans identitet i norra Stallbacka har gestaltungsarbetet utgått från en ambition att integrera områdets industriella karaktär i det nya grönstråket. Befintliga och identitetsskapande landmärken såsom Stallbackabron, karaktäristiska industribyggnader i området och den industrihistoriska kopplingen till SAAB har fått ta del i gestaltningen för att låta platsens historia och identitet präglade den gestaltade miljön. Även järnvägsspåret har haft en viktig roll i utformningen eftersom den rör sig som en sammanhållen, vertikal linje genom hela området. Detta har fungerat som inspiration för grönstråkets riktning och sammankoppling.

Dessutom har gestaltungsförslaget strävat efter att knyta an till Trollhättans kulturella identitet genom att inkorporera betydelsebärande verksamheter i gestaltningen såsom Film i Väst, samt genom att skapa utrymme för nya kulturupplevelser. Målet har varit att Stallbacka inte bara ska innehålla inslag av Trollhättans nuvarande identitet, utan också kunna bidra med nya inslag av kultur och då vidareutveckla Trollhättans identitet.

Samtidigt är identitet och kultur komplexa samhällsfenomen som kan vara svåra att översätta till den fysiska miljön. Gestaltningens möjlighet att påverka upplevelsen av identitet är på flera sätt begränsad och mycket beroende av hur platsen tolkas av dess användare. Det bör även understrykas att vi som författare saknar en personlig förankring i Trollhättan, vilket innebär att vår tolkning av stadens kultur och identitet bygger på analyser och inhämtat material från detta examensarbete och inte från egen erfarenhet av staden. Detta medför en risk att de element och objekt vi identifierat som identitetsbärande kanske inte

överensstämmer med hur invånare i Trollhättan upplever och definierar stadens karaktär. Det finns därför ingen garanti för att den föreslagna gestaltningen faktiskt kommer att uppfattas som kultur- eller identitetsskapande om det skulle genomföras i verkligheten. Om studien hade inkluderat en enkätundersökning av Trollhättebornas uppfattningar om stadens kultur och identitet är det möjligt att vår tolkning av dessa aspekter hade sett annorlunda ut och att resultatet därmed hade förändrats. Samtidigt ser vi ett värde i att närma sig en plats med nya ögon. Att betrakta ett område utifrån kan öppna upp för nya perspektiv och idéer. Vår utbildningsbakgrund inom området har också gett oss verktyg att analysera platsens utmaningar och potentialer, vilket kan bidra med ytterligare insikter i utvecklingen av området. Vår ambition har därför varit att bidra med nya perspektiv och idéer, som sedan skulle kunna utvecklas vidare i dialog och samråd med Trollhättans invånare samt deras behov och erfarenheter av platsen.

Analysen i detta arbete har visat att det redan verkar finnas en etablerad bild av Stallbacka industriområde, och denna bild är inte enbart baserad på den fysiska miljön utan även på områdets historiska och sociala kontext. Föreställningen om området idag har byggts upp under flera generationer, händelser och tidsepoker i Trollhättan, och det är en tidskrävande utmaning att förändra rådande attityder och värderingar. Därför kan insatser såsom etableringen av Kulturhuset få en särskilt viktig roll i en sådan omvandlingsprocess. Genom att introducera en snabbetablerad destinationspunkt som samtidigt speglar Stallbackas och Trollhättans historia och kultur, tillförs nya aktiviteter och målgrupper, vilket kan bidra till att bredda användningen av platsen och successivt förändra hur området uppfattas. Att ta avstamp i norra Stallbackas nuvarande identitet och addera nya värden kan öka förutsättningarna för att insatsen faktiskt används, samtidigt som det bidrar till en mer gradvis och mjuk övergång i områdets utveckling. En sådan insats kan fungera som en katalysator för

förändring genom att skapa nya anledningar att besöka och vistas i området, samtidigt som den också skickar ut en signal för en ny riktning i områdets utveckling.

Vikten av att vidga uppdraget

Som avslutning på diskussionsdelen kring gestaltning vill vi betona vikten av att vidga både uppdraget och problemformuleringen i detta arbete. När vi inledde arbetet med norra Stallbacka industriområde upplevde vi att det fanns ett fokus på kommersiell utveckling och ökad attraktivitet, men vi såg ett behov av att utvidga perspektivet till en större samhällsfråga. Stallbacka hade potential att bli en plats där flera värden kan få samverka på samma yta. Målet har varit att arbeta ifrågasättande mot rådande synsätt på industriområden och bidra till en bredare diskussion om deras potential, snarare än att låta dem definieras av begränsningar och problem. Detta angreppssätt har varit en mycket viktig del i arbetet och har påverkat vårt förhållningssätt, vilket gjort att vi tagit oss an uppgiften med en mer utmanande och explorativ inställning. Med ambitionen att arbeta innovativt och utmana dagens synsätt har vi med vår kunskap som landskaparkitekter vågat pröva nya idéer och ifrågasätta dels samhällsnormer, men också våra egna föreställningar om hur områden som Stallbacka kan utvecklas i framtiden.

Vi märkte dock att det blev mer krävande att upprätthålla ett utmanande och explorativt förhållningssätt ju längre in i arbetet vi kom. I början av projektet, när vår kunskap om platsen var begränsad, kände vi att alla dörrar stod öppna. Våra idéer hade möjlighet att vara drömande och vi kunde tänka det omöjliga. Ju mer vi lärde oss om Stallbackas faktiska förutsättningar, desto mer insåg vi de begränsningar som fanns och vårt arbete handlade då mer om alternativ som verkade möjliga att genomföra. På så sätt kan man säga att kunskapen

gav oss både styrka och trygghet i vårt arbete, men den satte också gränser. Det är just samspelet mellan fantasi och kunskap, precis som Ruth B Noller anser (Isaksen, Dorval, Treffinger, 2010), som utgör skapandeprocessen. Vi har med detta fått insikt i den svåra balansen mellan att behålla det utmanande och drömmande perspektivet genom arbetets gång, samtidigt som realistiska förutsättningar måste beaktas.

METODDISKUSSION

Den iterativa processen

Den iterativa processen har varit en metod som har genomsyrat hela examensarbetet och präglat arbetets samtliga faser, från problemformulering till färdigt gestaltungsförslag. Just detta arbete har för oss inneburit en ökad medvetenhet och ett djupt engagemang i den iterativa processen. Detta kan bero på dels att vi haft mer tid för detta projekt än föregående studieprojekt och att vi därför haft tid att djupdyka i den iterativa processens olika faser, men också att vi, i starten av arbetet, hade en stark strävan efter att lära känna platsen grundligt. Resultatet av detta blev att analysdelen blev en återkommande aspekt under hela arbetets gång. En annan insikt under processen har varit att ett iterativt arbetssätt i praktiken innebär att förslaget aldrig kan bli "färdigt". Varje beslut som tas öppnar för nya problem och utmaningar, vilket även Jonassen (2008) har reflekterat kring. Målet med arbetet har därför inte varit att nå ett "perfekt" resultat, utan att istället genom samlad empirisk data, genomförda analyser och egen intuition utveckla ett genomarbetat förslag som kan tillfredsställa flest behov. Samtidigt innebär detta att vissa behov och perspektiv inte kommer att inkluderas i förslaget. Detta kan ses som en av utmaningarna med att arbeta iterativt, men det kan också ses som en återkommande utmaning i arbetet med komplexa samhällsfrågor i relation till fysisk planering i stort.

Processen har även inneburit en hel del snabba beslut och reaktioner. Arbetsmetoden har ofta bestått av att beslut fattats i ett tidigt skede, som sedan har problematiserats och omprövats. Detta har lett till nya beslut och reaktioner, som sedan återigen diskuterats. Diskussionerna och reaktionerna på beslut har fungerat som en drivkraft i arbetet och våra beslut har varit ett underlag för fördjupade resonemang och vidareutveckling av förslaget. De återkommande diskussionerna har därför varit ett mycket viktigt verktyg i processen som tillslut lett fram till det slutliga

gestaltungsförslaget.

Skissandet har varit en betydande del av processen, speciellt i utvecklingen av koncept och den faktiska gestaltningen i området. Samtidigt har skissandet inte varit en så betydande del av processen som det förväntades vara. Istället har diskussionerna sinsemellan haft en viktigare roll än vad vi initialt tänkte oss. Vi har reflekterat kring att skissen ibland mer kan fungera som ett individuellt reflektionsverktyg, ett sätt för oss att diskutera och reda ut tankar med oss själva. I detta arbete har skissen haft rollen som ett komplement till de gemensamma diskussionerna. Det är i kombinationen av samtal och skisser som vi har kunnat pröva tankar och idéer, reagera på dem, ompröva dem för att senare komma fram till den slutgiltiga gestaltningen.

Metoden har även inkluderat återkommande arbetsmöten med fokus på skissande och layout. Dessa möten har genomförts veckovis under större delen av arbetsprocessen, men utan att vara strikt bundna till en fast veckodag. Att kunna vara flexibel med vilken dag mötena har genomförts har möjliggjort anpassning projektets olika faser, men kan samtidigt ha påverkat arbetets struktur. Ibland kändes skissandet möjligtvis lite krystat, speciellt längre in i processen, eftersom vi hade flera andra arbetsuppgifter som vi ansåg som högre prioriterat än skissandet. Därför bortprioriterades skissandet vissa veckor. Möjligtvis kan detta ha gjort att den iterativa processen inte fick ske på ett "naturligt" sätt. Samtidigt kräver den iterativa processen avvägningar, och det var en avvägning som gjorde att skissandet fick läggas på vila under vissa veckor.

En annan mycket viktig del av processen har varit att regelbundet skriva ut planscher i skala 1:1 för granskning i fysisk form. Detta har fungerat som ett visuellt analysverktyg där gestaltungsförslaget kunnat utvärderas på ett mer "verkligt" sätt än via skärm. Denna iterativa arbetsform har varit starkt bidragande till att utveckla förslagets kommunikativa kvalitet. Samtidigt har

vi upptäckt att denna metod är resurskrävande i form av tid och material, men bedöms ändå ha förbättrat arbetet. Det har också varit en mycket effektiv utgångspunkt och diskussioner och reaktioner.

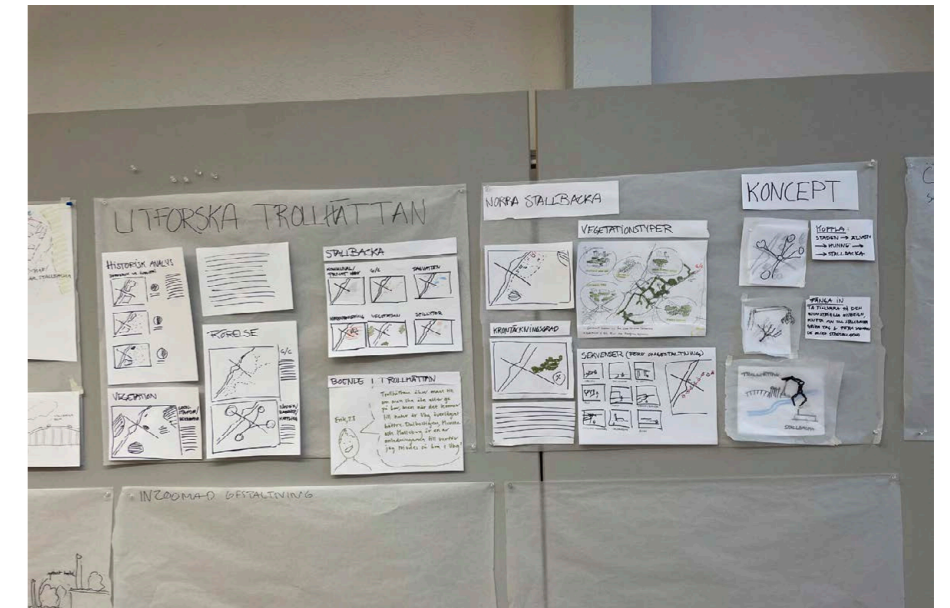

Foto från första layout-dummin för gestaltungsarbetet (Alice Sandberg Oberdorfer, 2025).

Platsbesök, fältstudier & analyser

En oförutsedd aspekt som påverkade analysarbetet, allt från platsbesök till kartanalyser, var förekomsten av ett skyddsobjekt i norra Stallbacka. Skyddsobjektet begränsade möjligheten för oss att röra oss fritt i området och hindrade fotografering vid platsbesök, vilket påverkade dokumentationen och analysen av området. På grund av dessa restriktioner har digitala verktyg, såsom kartmaterial och satellitbilder, behövt användas som komplement till platsbesöken. Detta gjorde även att vi behövde upprätthålla en regelbunden dialog med ansvariga för att klargöra vad som var tillåtet inom området, vilket var tidskrävande. Denna typ av begränsning är en ny erfarenhet för oss som blivande landskapsarkitekter, men det kan antas att detta ibland kan utgöra en utmaning inom landskapsarkitektur och

fysisk planering, där säkerhetsklassade miljöer kan påverka tillgången till platsen. Det har också fått oss att fundera på hur landskapsarkitektur ska förhålla sig till skyddsobjekt i offentliga miljöer. Risken är att ökad attraktivitet och kvalitet på utemiljöer placerade nära skyddsobjekt lockar fler människor till att använda platsen, vilket utgör en risk för säkerheten på skyddsobjektet. Samtidigt kan undvikandet av gestaltning nära skyddsobjekt leda till att offentliga rum tas i anspråk av skyddsobjektet, även om marken är allas rätt att använda. Erfarenheten har varit lärorik och väckt frågor, men samtidigt varit begränsande för studiens genomförande.

Platsbesök i Stallbacka genomfördes vid två tillfällen. Då majoriteten av arbetet utfördes i Skåne, cirka fyra timmars bilresa från Trollhättan, var möjligheterna till återkommande fältstudier och platsbesök begränsade. Fler platsbesök hade sannolikt fördjupat förståelsen av området, men detta försvårades av både distansen till Trollhättan och de restriktioner som skyddsobjektet medförde.

Intervjuer

Under analysfasen av arbetet genomfördes två semistrukturerade intervjuer med representanter från Trollhättans kommun respektive verksamhetsledaren för BID Stallbacka. Dessa intervjuer genomfördes i syfte att få en ökad förståelse för Stallbacka och Trollhättan i stort, både sett till attityder och tankar men också de fysiska förutsättningarna och framtidsvisionen för Stallbacka.

Det bör dock betonas att intervjuerna genomfördes med ett begränsat antal personer som deltog i sina yrkesroller. Det kan därför vara svårt att skilja på vad som varit deras personliga åsikt och vad som varit deras yrkesmässiga tankar. Samtidigt var båda

perspektiven av intresse för studien, dels informanternas personliga erfarenheter som invånare men också deras yrkesmässiga syn på utvecklingen av Stallbacka. Det kan dock antas att även personliga åsikter kan påverkas av verksamheternas agendor, vilket gör det ännu svårare att skilja mellan dessa nivåer. På grund av detta har intervjuerna främst använts som ett analysverktyg för att skapa en djupare förståelse av området, och inte som underlag för att fastställa hur organisationerna arbetar strategiskt. För analys av verksamheternas arbete och strategier har istället styrdokument och andra skriftliga källor använts.

Studiens tillförlitlighet hade kunnat stärkas genom fler intervjuer för att få fler perspektiv på Trollhättan och Stallbacka. Detta hade kunnat göras genom att exempelvis skicka ut en enkätstudie till Trollhättebor. Det hade också varit av intresse att göra en enkätstudie som undersökte de arbetande i Stallbacka behov, tankar och önskemål i området.

MOT FRAMTIDEN

Industriområden: ett globalt utvecklingsområde

Frågan kring avlägsna och fränkopplade industriområden är en mycket aktuell utmaning i nästan alla världens urbana miljöer, vilket vi har fått stor insikt i under detta arbete. Vi hoppas att detta arbete kan bidra med inspiration och kunskap till hur man i framtiden kan arbeta för att skapa mer hållbara, multifunktionella stadslandskap som knyter samman stad och industri.

Genom att undersöka norra Stallbacka har detta arbete visat hur framtagna gestaltningsprinciper kan fungera som verktyg för att inkorporera grönstruktur och naturbaserade lösningar i området, samtidigt som det successivt förändrar både användningen av industriområden idag och de normativa föreställningarna som i dagsläget ofta framställer industriområden som avskilda produktionslandskap. Samtidigt har det framkommit under arbetet att en sådan omvandling inte enbart handlar om fysiska förändringar i den byggda miljön, utan också om sociala, kulturella och organisatoriska processer. För att skapa långsiktigt hållbara och attraktiva miljöer krävs därför ett samspel mellan gestaltning, samverkan mellan aktörer och en förståelse för platsens historiska och samtida sammanhang.

Vi ser vårt arbete som ett visionärt förslag för framtiden snarare än en färdig och applicerbar lösning. Ett av målen har varit att öppna upp för nya sätt att tänka kring utvecklingen av industriområden och att visa hur vi tillsammans kan arbeta för att förändra både synen på och användningen av industriområden i städer idag, från problemområden till platser med potential. Förhoppningen är att arbetet kan bidra till en större diskussion om hur industriområden kan utvecklas innovativt på ett sätt som både stärker städernas ekologiska värden och sociala hållbarhet, samtidigt som de fortsatt kan rymma produktionsverksamheter.

Framtida studier

Detta examensarbete har haft ett primärt fokus på grönstruktur och naturbaserade lösningar. Under arbetets gång har vi dock identifierat flera andra aspekter som hade varit av stort intresse att undersöka i framtida studier. Nedan följer en sammanfattad punktlista av dessa.

- Hur parkeringsytor och andra nödvändiga hårdgjorda ytor i verksamhetsområden kan optimeras och integreras med gröna lösningar.
- Vilken roll temporära åtgärder kan spela för att öka acceptansen och användningen av industriområden.
- Hur kvartersmark och befintliga byggnader kan inkluderas i utvecklingen av grönstrukturen, exempelvis genom gröna tak eller andra vegetationselement.
- Vilka sociala konsekvenser som kan uppstå vid ökad attraktivitet och aktivitet i ett industriområde.
- Undersöka de tekniska förutsättningarna som krävs för att uppnå en väletablerad och frodig grönstruktur på industrimark.
- Inkludera Göta älv i gestaltningen och undersöka vattnets betydelse och potential i området.

08

REFERENSER

Litteratur

Ali, H, Khan, E, S A, Muhammad. (2013).

Phytoremediation of heavy metals - Concepts and applications. *Chemosphere* 91(7), s. 869-881.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0045653513001914>

Alkorta I & Garbisu C (2001) Phytoremediation of organic contaminants in soils. *Bioresource Technol.* 79, s. 273-276

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0960852401000165>

Al-Kodmany, K. (2002). Visualization Tools and Methods in Community Planning: From Freehand Sketches to Virtual Reality. *Journal of Planning Literature*, 17(2), s. 189-211.

<https://www.researchgate.net/publication/238185605>
[Visualization Tools and Methods in Community Planning From Freehand Sketches to Virtual Reality](https://www.researchgate.net/publication/238185605)

Anne, O, Blom, A, Faidušienė R, Karčauskienė, D , Lundström, J, Mockevičienė, I, Rogala, A , Rybarczyk, P, Svensson, S, Schmieder, F, Öhman D , Zajackowski, K. (2023). *BAPR - Baltic Phytoremediation*. Linnaeus University, Kalmar.

https://cms.nsr.se/wp-content/uploads/2023/07/bapr_slutrapport_final.pdf

BID Stallbacka. *Om föreningen*. Hämtad 2025-12-19.

<https://www.stallbacka.se/omforeningen>

Boverket (2023). *Grönstruktur - en del av en ändamålsenligt struktur*. Hämtad 2026-03-10.

<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/oversiktsplan/allman-na-intressen/struktur/gronstruktur/>

Boverket (2025). *Öka den ekologiskt aktiva gröna ytan – gröna tak och väggar*. Hämtad 2026-03-10.

<https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/teman/ekosystemtjanster/praktiken/grona/>

Browning, M. H. E. M., Locke, D. H., Konijnendijk, C., Labib, S. M., Rigolon, A., Yeager, R., ... Zhang, J. (2024). Measuring the 3-30-300 rule to help cities meet nature access thresholds. *Science of The Total Environment*, 907, 167739.

<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0048969723063660?via%3Dihub>

Bryman, A. (2002). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Malmö: Liber.

Cross, N. (2011). *Design thinking: understanding how designers think and work*. Oxford: Berg

Cullen, G. (1971). *The concise townscape*. London: Architectural P.

Evans, L.D. (2002) The dirt on phytoremediation. *J. Soil & Water Conservation* 57: 12A-15A.

<https://www.researchgate.net/publication/294395298>
[The dirt on phytoremediation](https://www.researchgate.net/publication/294395298)

Film i Väst (u.å) *Om oss*. Hämtad 2025-12-16.

<https://filmivast.se/om-oss/om-film-i-vaest/var-historia>

Halle- Hunneberg. *Upplevelser att minnas på Halle-Hunneberg*. Hämtad 2026-02-06.

<https://www.hallehunneberg.se/>

Heldal, I, Roupé, M. (2012). Exploring object representations: Virtual reality models for environmental planning projects. *Institute for Electrical and Electronical Engineers*.

<https://research.chalmers.se/publication/163124>

Holmes, O. (1858). *The works of Oliver Wendell Holmes*. 1, The autocrat of the breakfast-table.

Hässelholm Miljö AB & White Arkitekter (2021). *Fytoremediering intervjustudie*.

https://cms.nsr.se/wp-content/uploads/2020/10/fytoremediering_intervjustudie_rapport_final.pdf

Högskolan Väst (u.å). *Om oss*. Hämtad 2025-12-16.

<https://www.hv.se/om-oss/>

Hörby kommun (2023). *Förutsättningar för innovativ tillväxt - vilka behov har företagen i Hörby?*

<https://www.horby.se/wp-content/uploads/slutrapport.pdf>

Isaksen, S.G., Dorval, K.B., Treffinger, D.J., (2010). *Creative Approaches to Problem Solving A framework to innovation and change*. SAGE Publications Inc.

Jonassen, D. H. (2008). Instructional Design as Design Problem Solving: An Iterative Process. *Educational technology* 48 (3), s. 21-26.

<https://www.jstor.org/stable/44429574?seq=1>

Konijnendijk, C., & Östberg, J. (2022). *3-30-300-regeln – för grönnare och mer hälsosamma städer*. Movium.

<https://tradkontoret.se/wp-content/uploads/2025/08/330300-principen-Handbok-2025-08-27-SE-LQ.pdf>

Lane, N R, Rappaport, N. (2020). *The Design of Urban Manufacturing*. Routledge.

Lantmäteriet (2025). *Min karta*. Hämtad 2025-12-16.

<https://minkarta.lantmateriet.se/>

Länsstyrelsen (u.å). *Verkstadsindustri*. Läst 2025-12-16. <https://www.lansstyrelsen.se/skane/besoksmal/kulturmiljoprogram/kulturmiljoprogram-skanes-historia-och-utveckling/kulturmiljoprogram-industrins-landskap/verkstadsindustri.html>

Malik, R.N., Husain, S.Z., Nazir, I., 2010. Heavy metal contamination and accumulation in soil and wild plant species from industrial area of Islamabad, Pakistan. *Pakistan Journal of Botany*. 42, 291–301. https://www.researchgate.net/publication/228117034_Heavy_metal_contamination_and_accumulation_in_soil_and_wild_plant_species_from_industrial_area_of_Islamabad_Pakistan

McCutcheon, S. C. & Schnoor, J. L.. (2003). *Phytoremediation transformation and control of contaminants*. Hoboken, N.J.: Wiley-Interscience.

Moore, L., Mell, I. (2023). Examining the role of business improvement districts (BIDs) as contemporary alternatives for Green Infrastructure funding in London, UK. *Urban Forestry & Urban Greening* 83, s. 1-16. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1618866723000754>

Nassazzi, W., Jass, J., Lai, F. Y., Lewis, L., Hagerberg, D., Tapase, S., John, J., Rahman, A., Ahrens, L., 2025, *Fytosanering av per- och polyfluorerade ämnen (PFAS), Sanering av per- and polyfluorerade alkylsubstanser (PFAS) i jord och grundvatten med hjälp av växter (PhytoRem)*, Tuffo 2025-2, Statens geotekniska institut, Linköping, 2025-08-07. <https://sgi.diva-portal.org/smash/get/diva2:1988701/FULLTEXT01.pdf>

Naturvårdsverket (u.å). *Metaller som miljögift*. Hämtad 2025-12-17. <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/miljoforoeningar/metaller/>

Naturvårdsverket (2023). *Naturbaserade lösningar – ett verktyg för klimatanpassning och andra samhällsutmaningar*. Stockholm: Naturvårdsverket. <https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatanpassning/naturbaserade-losningar>

Nordic Council of Ministers. (2022). *Policy Brief: Nordic Cities - Green, Resilient, Healthy*. Fostering national policies and initiatives for urban green space. Publikation nr 2022:018. Nordiska ministerrådet. <https://www.norden.org/en/publication/policy-brief-nordic-cities-green-resilient-healthy>

Nya Projekt (2023). *Kraftstaden Fastigheter satsar på industricampus på Stallbacka*. Hämtad 2026-01-29. <https://www.nyaprojekt.se/2023/09/04/kraftstaden-fastigheter-satsar-pa-industricampus-pa-stallbacka/>

Okeil, A. (2010). A holistic approach to energy efficient building forms. *Energy and Buildings*, 42(9), s. 1437-1444. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0378778810000903>

Olsson, P. (2012). *Ömse sidor om vägen: Allén och landskapet i Skåne 1700-1900*. Institutionen för kulturgeografi och ekonomisk geografi. Kungliga Skogs och Lantbruks Akademien.

Pettersson Skog, A., Malmberg, J., Emilsson, T., Jägerhök, T., Capener, C. (2021). *Grönatakhandboken*. Andra utgåvan Stockholm: Svensk byggtjänst. <https://gronatakhandboken.se/pdf/>

RISE (u.å). *Centrum IUS - vad är symbios?* Hämtad 2026-01-29. <https://www.ri.se/sv/centrum-ius/vad-ar-symbios>

Scalگو (u.å). *Karttjänst för översvämningsrisk vid 50-års-regn*. Hämtad 2025-11-28. <https://scalgo.com/login/?redirect=%2Flive%2F>

SGU (2024). *Halogenerade lösningsmedel*. Hämtad 2026-01-22. <https://www.sgu.se/anvandarstod-for-geologiska-fragor/bedomningsgrunder-for-grundvatten/grundvattnets-kvalitet--organiska-amnesgrupper/halogenerade/>

Shamoo, A. E., & Resnik, D. B. (2015). *Responsible conduct of research* (3rd ed.). Oxford University Press. https://www.researchgate.net/profile/David-Resnik-2/publication/233745581_Responsible_Conduct_of_Research/links/5e80987692851caef4a96c37/Responsible-Conduct-of-Research.pdf

Shen, X, Dai, M, Yang, J, Sun L, Tan, X, Peng, C, Ali, I, Naz. I. (2022). A critical review on the phytoremediation of heavy metals from environment: Performance and challenges. *Chemosphere* 291(3). https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0045653521034512?casa_token=-PY6jlx_6EUAAAAA:K8fuQ6Loka3mavnvPVd93GgF8Fhbv-2VWV6AVwFb0l6w6ppFycT3_1hj-T6LW5cEfpjAs7Aw

SLU (u.å). *AI-stöd till studenter*. Hämtad 2026-03-04. <https://internt.slu.se/stod-service/utbildning/Pedagogik/ai-i-hogre-utbildning/AI-stod-till-studenter/>

Sveriges Radio (2025). *Hemligt företag satsar 250 miljoner i SAAB-fabriken*. <https://www.sverigesradio.se/artikel/hemligt-foretag-satsar-250-miljoner-i-saab-fabriken>

Trollhättans kommun (2001). *Stallbacka Södra Översiktsplan*. https://www.trollhattan.se/contentassets/f61828f1071f45d38ae6271f796e4222/stallbacka_antagen.pdf/

Trollhättans kommun (2025). *Befolkningsstatistik Trollhättan*. Hämtad 2025-12-16.
<https://app.powerbi.com/>

Trollhättans kommun (u.å). *GIS-filer tillhandahållna av Trollhättans kommun*. Hämtade 2025-11-28.

Trollhättans stad (2014). *Översiktsplan 2013: Plats för framtiden*.
trollhattan.se/globalassets/dokument/bygga-bo-och-miljo/tillvaxt-och-utveckling/op2013/op2013_plats-for-framtiden.pdf/

Trollhättans stad (2021). *Trollhättans historia*. Hämtad 2025-12-16.
<https://www.trollhattan.se/startsidea/kommun-och-politik/kommunfakta/trollhattans-historia/>

Trollhättans stad, (2024a). *Malöga 6:2*. Hämtad 2026-01-22.
<https://www.trollhattan.se/startsidea/bygga-bo-och-miljo/kommunens-planarbete/detaljplaner/planer-under-arbete/maloga/>

Trollhättans stad (2024b). *Halvorstorp 1:7 med flera*. Hämtad 2026-01-22.
<https://www.trollhattan.se/startsidea/bygga-bo-och-miljo/kommunens-planarbete/detaljplaner/arkiv/halvorstorp-plan/>

Trollhättans Stad (2025). *Grönstrukturplan för Trollhättans tätorter*. Hämtad 2026-01-22.
<https://www.trollhattan.se/startsidea/nyheter/aktuella-nyheter/gron-plan-for-trollhattans-tatorter/>

Trollhättans stad (u.å). *Översiktsplan 2050*. Hämtad 2026-01-22.
<https://www.trollhattan.se/startsidea/bygga-bo-och-miljo/kommunens-planarbete/oversiktsplaner/antagna-oversiktsplaner/oversiktsplan-2013-plats-for-framtiden/>

Viable Cities (2025). *Klimat-konkurrenskraft genom samverkan mellan kommun och företag*. Kungliga Tekniska Högskolan, Stockholm.
<https://viablecities.se/wp-content/uploads/2025/02/2025-VC-Rapport-Klimatkonkurrenskraft.pdf>

Föreläsningar & webinarium

Palm, A (2025-12-09). *Föreorenade områden*. [Föreläsning]. Sveriges lantbruksuniversitet, Alnarp.

Bengtstors kommun & RISE (2023-10-10). *Hållbarhetsarbete för företag med Jeanette Lindh Svanqvist, Bengtstors kommun och Vera Telemo, mötesplats Stenby*. [Video]
<https://www.ri.se/sv/webinarie-hallbarhetsarbete-for-foretag-akvakultur-som-cirkularlosning>

Belatchew arkitekter & RISE (2023-05-30). *Dåva Eco-Industrial Park med Karin Måwe, affärsutvecklingschef på Belatchew Arkitekter*. [Video]
<https://www.ri.se/sv/webinarie-dava-eco-industrial-park-high-coast-innovation-park>

Referensplatser

MVRDV (u.å). *Rotterdam Rooftop Walk*. Hämtad 2025-12-19.
<https://mrvd.com/projects/857/rotterdam-rooftop-walk>

Stefano Boeri Archietti (u.å). *Vertical Forest Milan*. Hämtad 2025-12-19.
<https://www.stefanoboeriarchietti.net/en/project/vertical-forest/>

urbanNext (u.å). *Amager Bakke Rooftop Park: Bringing Green Back to an Industrial Area*. Hämtad 2025-12-19.
<https://urbannext.net/about/>

Landezine (2023). *Werkspoorcampus*. Hämtad 2025-12-19.
<https://landezine.com/werkspoorcampus-by-flux-landscape-architecture/>

GREENBOX (u.å). *Neubau Zollverein Essen*. Hämtad 2025-12-19.
<https://greenbox.la/neubau-zollverein-essen/>

Hamburg Tourismus (u.å). *Energieberg Georgswerder*. Hämtad 2025-12-19.
<https://www.hamburg-travel.com/discover-hamburg/experience-sustainability/energieberg-georgswerder/>

Röda sten konsthall (u.å). *Platsen*. Hämtad 2025-12-19.
<https://rodastenkonsthall.se/om-oss/konsthallen/platsen/>

Wanås Konst (u.å). *Välkommen till Wanås konst*. Hämtad 2026-03-09.
<https://wanaskonst.se/>

Pilane skulpturpark (u.å). *Skulptur i Pilane 2025*. Hämtad 2026-03-09.
<https://pilane.org/>

Intervjuer

Sjöström Andersson, K. (2025). Digital Zoom-intervju om BID Stallbacka. 2025-12-11.

Holgéus, E, Oskarsson, A. (2025). Intervju med Trollhättans kommun om Stallbacka industri- och verksamhetsområde. Trollhättans stad 2025-11-12.

09

BILAGOR

BILAGA 1: GESTALTNINGSFÖRSLAG

MED INDUSTRIIN VÄXER STADEN

- ett gestaltungsarbete för norra Stallbacka med grönstruktur & naturbaserade lösningar i fokus

Alice Sandberg Oberdorfer & Alma Ahlström

Självständigt arbete - 30 hp
Sveriges Lantbruksuniversitet, SLU
Institutionen för landskapsarkitektur, planering & förvaltning
Landskapsarkitekturprogrammet
Alnarp, 2026

INLEDNING

Detta examensarbete är ett visionärt och övergripande gestaltungsförslag för Stallbacka industriområde i Trollhättans kommun. Syftet med arbetet är att bidra med kunskap om hur historiska och befintliga industriområden kan utvecklas på ett mer hållbart sätt och bli en del av stadens sammanhang.

Med norra Stallbacka industriområde som fokusområde vill arbetet också bidra till en bredare diskussion om hur städer kan omforma och nyttja industriområden så att de bättre möter framtidens sociala och miljömässiga behov. Utmaningarna med storskaliga och hårdgjorda industriområden är många och komplexa. Därför kommer gestaltungsförslaget inte vara heltäckande, utan istället ha ett övergripande förhållningssätt där ett urval av de problem som identifierats i området tas i beaktning. Fokus kommer främst ligga på att undersöka integrering av grönstruktur och naturbaserade lösningar i området.

Övergripande frågeställning:

- Hur kan en omgestaltung av norra Stallbacka bidra till att omforma området från ett avskilt industriområde till en mer hållbar, multifunktionell och stadsintegrerad miljö?

Gestaltungs-specifika frågeställningar:

- Hur kan ny och befintlig grönstruktur kopplas samman i och kring norra Stallbacka för ett integrerat industriellt landskap i staden?
- På vilka sätt kan storskaliga hårdgjorda ytor och kontaminerad mark hanteras och omformas genom grönstruktur för att optimera markanvändning?
- Hur kan grönstruktur och utemiljöer i industriområdet utformas för att stärka sociala och rekreativa värden för både arbetande i området och Trollhättans invånare?
- Hur kan Stallbackas historiska och kulturella industriar integreras i gestaltungsningen av grönstruktur för att stärka Trollhättans identitet och platsens karaktär?

STALLBACKA INDUSTRIOMRÅDE

Stallbacka industriområde har sedan början av 1900-talet utgjort ett viktigt område för Trollhättans tunga industriverksamhet. Verksamheterna har i huvudsak varit inriktade på hantering av metaller, tillverkning av olika legeringar samt produktion av grafitpulver till bland annat batterier.

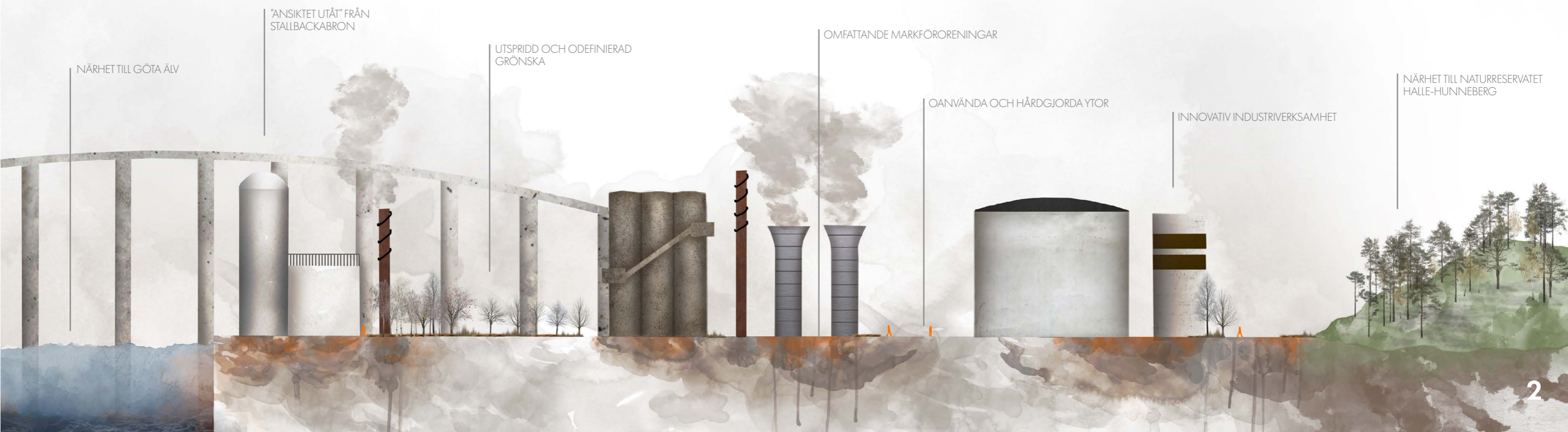
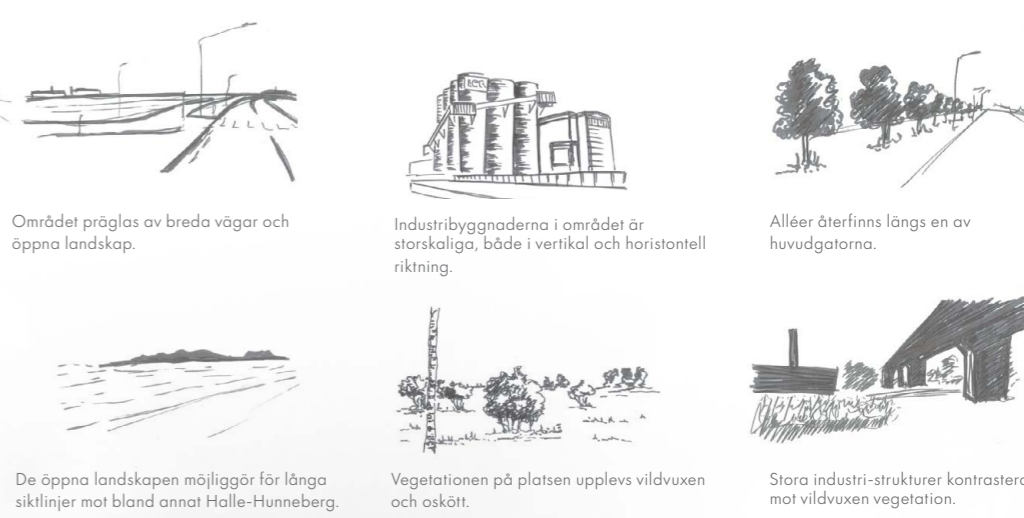
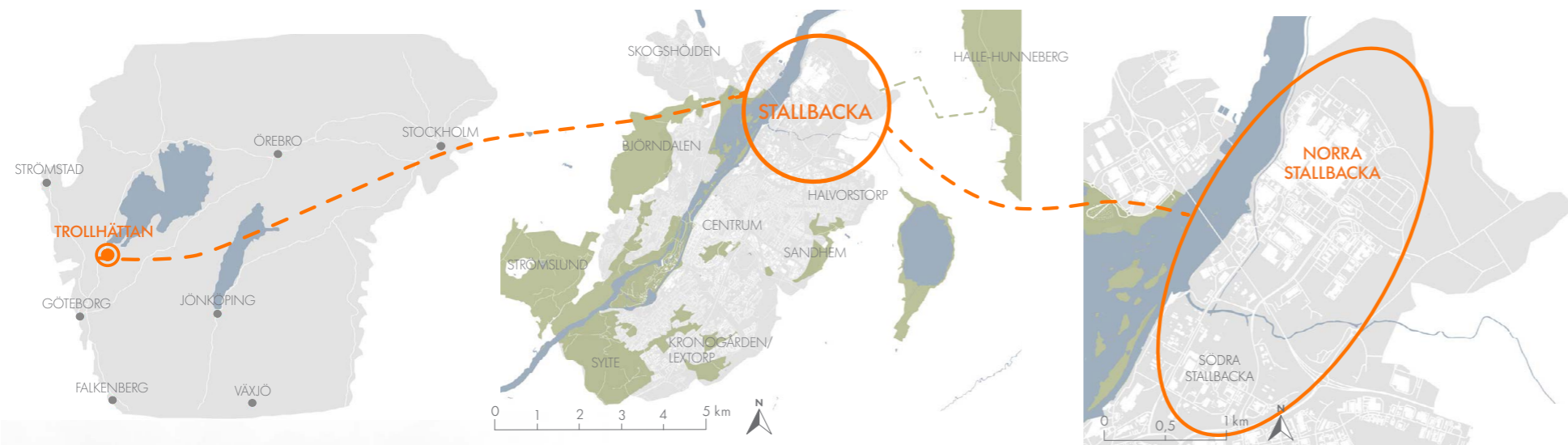
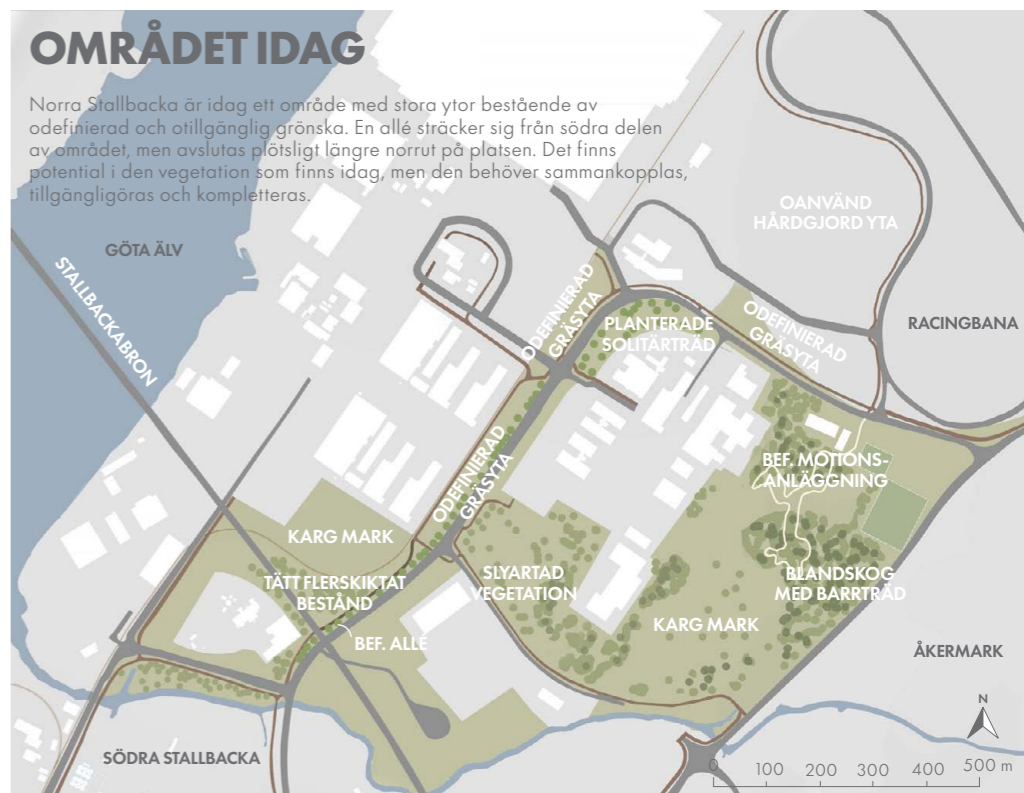
På 1900-talet expanderade industriområdet kraftigt och är idag ett område på ca 350 hektar. Flera av de verksamheter som etablerades på platsen under 1900-talet har rivits och efterlämnat öppna, hårdgjorda ytor. De industrier som har varit verksamma på området har bidragit till kraftiga markföroreningar, främst tungmetaller som krom, zink, bly och koppar samt halogenerande lösningsmedel, som nu återfinns i stora delar av Stallbacka. I översiktsplanen för södra Stallbacka skriver kommunen att Stallbacka länge har "betraktats som en ful "baksida".

Stallbacka är idag, trots sitt dåliga rykte, fortfarande ett viktigt industriområde med uppemot 180 olika verksamma företag. Det uppskattas arbeta ungefär 3000 människor i området, vilket gör Stallbacka till en av de större arbetsplatserna i staden. Några av de stora industrier som finns i Stallbacka idag är GKN Aerospace, Katoen Natie, T Engineering, NEVS och Stena Recycling.

Trollhättans kommun klassar Stallbacka som ett rendodlat verksamhetsområde och det finns inga planer på att bygga bostäder på platsen inom en snar framtid. Dock ingår Stallbacka i kommunens utvecklingsområde "ätortutveckling i centralorten", vilket innebär att det räknas som en del av staden som ska utvecklas för att "skapa en livfull, inkluderande och stolt stad genom att främja och eftersträva blandstad". Du kan läsa mer om Trollhättan och arbetet i Stallbacka i det tillhörande skriftliga kompendiet.

OMRÅDET IDAG

Norra Stallbacka är idag ett område med stora ytor bestående av odefinierad och otillgänglig grönska. En allé sträcker sig från södra delen av området, men avslutas plötsligt längre norrut på platsen. Det finns potential i den vegetation som finns idag, men den behöver sammankopplas, tillgängliggöras och kompletteras.

ANALYSER

BRIST PÅ REKREATIVA GRÖNOMRÅDEN I NORR

■ - Friluftsområden

I norra och nordöstra Trollhättan finns inga närliggande större frilufts- eller rekreativa grönområden. Flera av grönområdena ligger i södra Trollhättan eller på andra sidan älven, vilket utgör en barriär för fotgängare och cyklister. Nordöst om Trollhättan ligger naturreservatet Halle-Hunneberg, men tillgängligheten till området via gång och cykel från Stallbacka är bristfällig.

SPLITTRADE MARKÄGOFÖRHÅLLANDEN

▨ - Kommunalägd mark

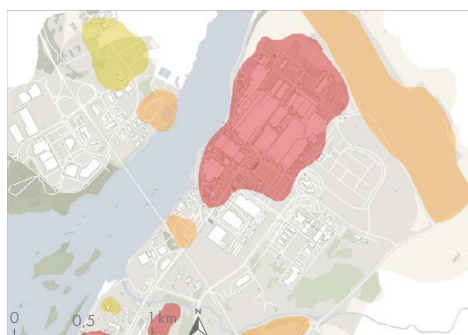
I Stallbacka ägs marken av flera olika aktörer, vilket gör att området kan upplevas som splittrat i kvaliteten på den fysiska miljön. Kommunens mark skulle kunna fungera som en förebild för resten av områdets markägare och visa på potentialen i området.

HÅRDGJORDA YTOR UTAN DAGVATTENHANTERING

■ - Översvämningsrisk vid 50-årsregn

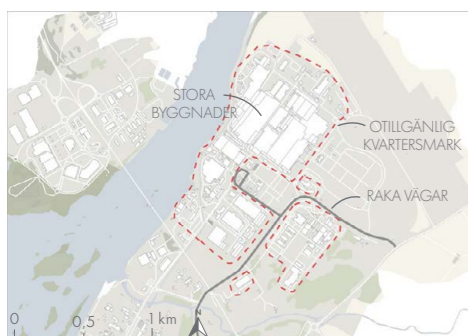
Eftersom stora delar av Stallbacka är hårdgjord, samlas kraftiga mängder vatten i området. Det finns dagvattenlösningar i form av svackdiken på vissa platser, men området behöver fler dagvattenlösningar för att kunna klara ett 50-årsregn.

OMFATTANDE MARKFÖRORENINGAR

■ - Måttlig risk
■ - Stor risk
■ - Mycket stor risk

Enligt Länsstyrelsen har Stallbacka flertalet större ytor som misstänkt vara kraftigt markförorenade. Föroreningarna är främst tungmetaller och halogenerade lösningsmedel. Om området skulle saneras har det i framtiden potential till fler användningsområden.

STOR SKALA & SVÅRTILLGÄNGLIGT

Stallbacka består till stor del av storskaliga byggnader, breda och raka vägar samt otillgänglig kvartersmark. Gångvägarna är placerade parallellt med bilvägarna vilket skapar långa, odynamiska gångsträckor utan genvägar och avstickare. Detta gör också att det är svårt och enformigt att röra sig i området eftersom den gående alltid måste ta bilens väg. Det finns stor potential i att utveckla det befintliga GC-vägen till ett sammankopplat och dynamiskt stråk.

EN STOLTHET SOM GÅTT FÖRLORAD

Under intervjuer med Trollhättans kommun och BID Stallbacka har vi uppfattat en känsla av att Stallbacka industriområde tidigare har setts som en stor del av Trollhättans identitet och stolthet, men att vissa värden under åren gått förlorade. Stallbacka verkar inte uppfattas som samma innovativa och välkända verksamhetsområde som det en gång varit.

"Jag tycker nästan det känns sorgligt när man åker [genom Stallbacka] nu. Det här är liksom en stolthet och en stor del av anledningen till att Trollhättan också varit vida känt..."

*Citat från en av intervjuerna som genomfördes under arbetet. Alla intervjuer redovisas i det skriftliga kompendiet.

ETT GRÖNSTRÅK MED TRE NODER

Under analysfasen har tre huvudområden identifierats som tillsammans utgör tre viktiga beståndsdelar i det nya gröonstråket i norra Stallbacka. Konzeptbilden visar på ett sammankopplande stråk uppbyggt av de tre centrala orange-markerade noderna som kommer ha olika karaktär och funktion. Noderna kommer att fungera som samlingspunkter och riktningsskärmar som leder den besökande framåt och skapar en nyfikenhet för att fortsätta utforska stråket.

AVSLUTNING

- Tongivande avslutning
- Destinationspark
- Rekreativt och ekologiskt fokus

FÖRBINDELSE

- Riktningssledande
- Kopplar samman
- Bärande stråk

ENTRÉ

- Tydlig ankomst
- Kultur-fokus
- Industriellt arv

FÖRÄNDRAT ATTITYDER

Staden och industrin har genom historien behandlats som två separata delar, där industriområden blivit avlägsna produktionsområden, skilda från stadens sociala, ekologiska och rumsliga sammanhang. Industrin behöver inkluderas och sammankopplas med staden för att kunna möta framtidens sociala och miljömässiga utmaningar. För att möta dagens komplexa samhällsutmaningar krävs ett nytt angreppssätt, och bilden av industriområden som avlägsna, renodlade produktionsområden kan förändras till något nytt.

SAMMANKOPPLA

De grönområden som finns i södra Trollhättan kan i framtiden kopplas till Hunne-Halleberg i nordöst. På så sätt skapas ett sammanhängande gröonstråk genom Trollhättan som kan:

- Fungera som en grön korridor för biologisk mångfald
- Skapa tillgängliga rekreativa grönområden för invånare, arbetande och besökare i Trollhättan
- Bidra till fler sociala mötesplatser i staden

LEVANDEGÖRA

Stallbacka industriområde blir starten på sammankopplingen av grönområden i Trollhättan. Flera noder med plats specifika teman etableras i området för att sammankoppla och levandegöra Stallbacka, så att den fysiska miljön i området blir både ekologiskt och socialt hållbar. Området ska rymma plats för alla typer av liv, både människor, djur och växter. Dessutom ökar platsens attraktivitet och Stallbackas profil som ett hållbart och innovativt verksamhetsområde.

GESTALTNINGSPRINCIPER

gröna tak

Gröna tak ska etableras på storskaliga byggnader för att nyttja oanvänd takyta och för att bidra till biologisk mångfald samt dagvattenhantering.

identitetsskapande mötesplatser

Trollhättans och Stallbackas historia och kultur ska belysas för att skapa platser som invånarna känner en anknytning till.

grönsha som orienteringsväg

Alléer används som riktningssledare på stråk och för att leda besökaren framåt i området, samtidigt som de bidrar med ökad kron täckningsgrad.

dagvattenhantering

Vattenmassor är en utmaning i hårdgjorda miljöer. Vi vill arbeta återkommande och innovativt med dagvattenhanteringslösningar såsom regnbäddar, våtmarker och våtängar.

vardagsfunktion i fokus

Det är viktigt att det finns funktioner som gör det enkelt och trivsamt för besökare och arbetande att vistas i området, såsom sittplatser, offentliga toaletter och soptunnor.

gestaltning i mänsklig skala

Grönstruktur ska användas som en gradient mellan storskalig infrastruktur och den mänskliga skalan.

öka kron täckningsgrad

En högre kron täckningsgrad leder till lägre temperaturer, ökad biologisk mångfald och en förbättrad folkhälsa.

fytoremidierande växter

Växter som kan bidra till att minska markföroreningar ska användas i grönområden och planteringar.

pedagogisk naturmiljö

Information om utemiljön och de ekologiska insatser som görs i området ska framkomma genom tydlig kommunikation till besökare genom ex. skyltar.

rekreativa promenadslingsor

Det ska finnas möjlighet att enkelt kunna hitta och orientera i de rekreativa stråk och slingor som finns i området.

STALLBACKA INDUSTRIPARK

Här presenteras det övergripande gestaltungsforlaget for norra Stallbacka industriomrade som omvandlas till Stallbacka industripark. Planen redovisar platsen pa en strukturell planeringsnivå for att pavisa riktningar, kopplingar och rumsligheter. Här visas också de tre nedslagen som kommer behandlas i gestaltungsforlaget.

ÖVERGRIPANDE GESTALTNING

Det övergripande gestaltungsforlaget for Stallbacka industripark syftar till att sammankoppla och levandegöra Stallbacka genom att arbeta med grönstruktur och tillgängliga gång- och cykelvägar. Nedan följer en lista på de åtgärder som görs i gestaltungsforlaget.

- Gång- och cykelväg separeras på huvudstråk (Flygfältsvägen) för att enkelt och smidigt kunna ta sig genom området med både gång och cykel.
- Vägen mot Halle-Hunneberg naturreservat tillgängliggörs för att enklare kunna ta sig dit via gång och cykel.
- Det nya gångstråket kopplas till den befintliga motionsanläggningen för att i framtiden kunna skapa ett nytt rekreativt stråk i östra delen av området.

- Den befintliga allén behålls och kompletteras för att fungera som en riktningssledare längs hela gångstråket.
- Majoriteten av den befintliga vegetationen bevaras och kompletteras på utvalda platser i syfte att stärka sammanhängande gröna strukturer och förbättra kopplingarna inom området.
- Flera nya strukturer etableras i området för att skapa noder, som kopplas via de nya gång- och cykelstråken.
- Järnvägen inkluderas i gestaltungsningen och följer gångstråket för att framhäva industrihistorian i området.

DE TRE NEDSLAGEN

Gestaltungsforlaget fokuserar på tre platser som tillsammans utgör de viktigaste noderna i Stallbacka industripark: Kulturentrén, Stråket och Stallbackaparken. Dessa presenteras mer ingående för att skapa en fördjupad förståelse för deras karaktär och funktion. Gestaltungsningen sker dock fortsättningsvis på en övergripande nivå.

Syftet är därför för att visa platsernas karaktär, funktion och upplevelse snarare än att redovisa konkreta projekteringsbeslut. Eftersom platserna skiljer sig åt i storlek och funktion, kommer de att presenteras på olika skalor. Nedan följer en kort introduktion till de tre platserna innan de beskrivs mer utförligt var för sig.

① KULTURENTRÉN

Kulturentrén är ankomstplatsen till norra Stallbacka. Här är Stallbackabron en viktig del tillsammans med den befintliga vegetation som återfinns på platsen. För att koppla samman till Trollhättan är det viktigt att denna nod präglas av stadens kultur och industrihistoria. På så sätt kan platsen fungera som både en fysisk och en sinnlig introduktion till området och dess historia.

② STRÅKET

I mitten av norra Stallbacka återfinns Stråket. Stråkets främsta funktion är som riktningssledare och sammankopplare, men fungerar också som ett grönområde med flertalet lunchplatser för de arbetande i området. Grönstrukturen i Stråket är anpassad för att kunna hantera dagvatten och även för att kunna sanera markföroreningar på vissa platser.

③ STALLBACKAPARKEN

Stallbackaparken är Stallbackas industriparks stora stjärna och avslutning. Parkens syfte är att tillföra friluftsliv, rekreativa värden och biologisk mångfald till norra Stallbacka, och parken ska locka både arbetande i området och övriga invånare i Trollhättan. Här hittar man flertalet unika utflyktsmål med olika fokus såsom vatten, kultur och utsikt.

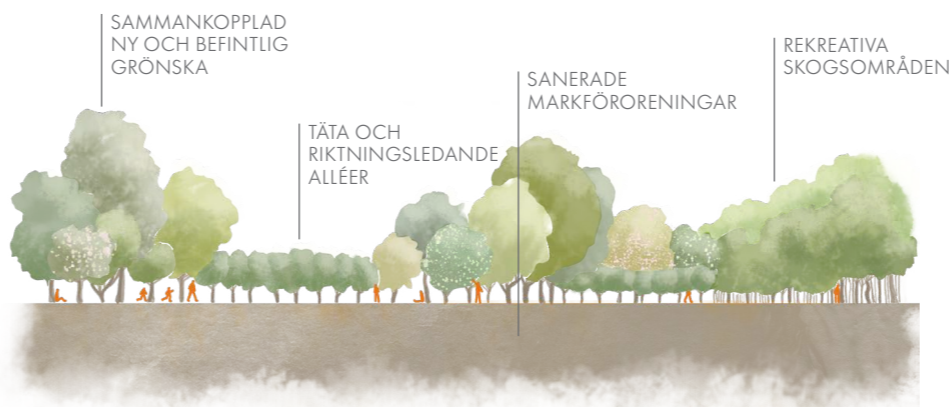
PRINCIPIELL SUCCESSION

VID ETABLERING

Vid etablering kommer den nya vegetationen vara liten i storlek, och det kommer krävas en övergångsperiod innan vegetationen fyller sitt avsedda uttryck och funktion.

OM 30 ÅR

Efter 30 år har den tidigare befintliga vegetationen växt samman med den nya och bildat ett sammanhängande stråk. Krontäckningsgraden har ökat och vegetationen har bidragit till att majoriteten av markföroreningarna har avlägsnats från platsen med hjälp av fyto Remediering.

PLATSER MED NYTT SYNSÄTT

I gestaltungsningen av norra Stallbacka industripark har flera referensplatser använts som inspiration för hur man kan arbeta innovativt med grönstruktur. Referensplatserna har också inspirerat oss till att se potential i ytor som annars bortses eller beskrivs som obrukbara, såsom industritak och markförorenade platser. Referensplatserna fungerar även som exempel för att visa på hur landskapsarkitektur kan förändra attityder och bidra till ett perspektivskifte i hur man ser på exempelvis industriområden. Se fler referensplatser i det skriftliga kompediet.

Copenhill i Köpenhamn har inspirerat oss i hur man kan arbeta med alternativa lösningar i industriområden.

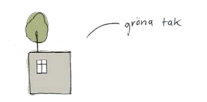
Energieberg i Hamburg visar på hur landskapsarkitektur kan vända problem till potential och på så sätt skapa en unik fysisk miljö.

1 KULTURENTRÉN

Välkommen till Stallbacka industripark! I Kulturtrén möts du av den gamla industrimiljön med råa industribyggnader, robusta material och den monumentala Stallbackabron, som samspelar med den friväxande vegetationen. Den befintliga vegetationen på platsen är vild och av hög kvalitet och kommer behållas, samtidigt som den kompletteras på vissa ställen för att skapa tätare och mer sammankopplade bestånd. Vid Kulturtrén etableras även en byggnad som ska fungera som ett exempel på hur man kan använda befintliga industribyggnader i området till olika kulturevenemang

och verksamheter som invånarna i Trollhättan kan ta del av. Den fungerar också som ett exempel på hur gröna tak kan anläggas på befintliga industribyggnader. Platsen känns mer upptäckt än konstruerad. Stallbackabron ramar in, definierar platsen och indikerar på något storslaget, men Kulturtrén i sig innehåller gömda kvaliteter och smitvägar att upptäcka, vilket ger besökaren en unik naturupplevelse i en industrimiljö.

KULTURHUSET

FUNKTION

- Nyttjande av oanvända industribyggnader
- Gröna tak
- Kultur-mötesplats
- Sittmöjligheter

EXEMPELARTER

- TRÄD
- Tilia tomentosa* - Silverlind
  - Prunus cerasifera* - Körsbärsplommon

PERENNER

- Anemone tomentosa* - Silvrig höstanemon
- Actaea simplex* - Höstsilverax
- Salvia nemorosa* - Stäppsalmia
- Brunnera macrophylla* - Kaukasisk förgätmigej
- Portulaca oleracea* - Vildportlak (ettårig)

BUSKAR

- Spiraea betulifolia* - Björkspirea
- Euonymus alatus* - Vingbenved
- Ilex crenata* - Japansk järnek

GRÄS

- Miscanthus sinensis* - Glansmiskantus
- Carex morrowii* - Japansk starr
- Calamagrostis acutiflora* - Tuvrör

TALLDUNGEN

FUNKTION

- Tillgängliggöra befintlig vegetation
- Skapa variation på gånglig
- Vintergrön vegetation
- Rumsbildande och kompakt grönska

EXEMPELARTER

- TRÄD
- Pinus sylvestris* - Tall

SMITVÄGEN

FUNKTION

- Upptäckande väg
- Omslutande vegetation
- Bevara befintlig vegetation

EXEMPELARTER

- TRÄD
- Betula pendula* - Vårtbjörk
  - Populus tremula* - Asp
  - Picea abies* - Gran
  - Salix alba* - Vitpil

BUSKAR

- Crataegus monogyna* - Trubbhagtorn
- Salix caprea* - Sälj

Växtvalet kombinerar estetiska och funktionella kvaliteter med fokus på strukturerad vegetation, rumslighet och säsongsvariation.

Sektion A-A är fördubblad skala från planen och visar hur den befintliga vegetationen på platsen kommer samspela med de nya gångvägarna, cykelvägarna, bilvägen och det nya kulturhuset.

FILMVISNING I KULTURHUSET

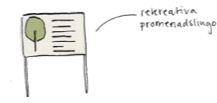
Vy 1. En tidig höstkväll har samlat människor utanför Kulturhuset. Under Stallbackabrons mäktiga silhuett dröjer sig sorlet kvar efter premiärvisningen av en ny film från Film i Väst. Ljuset från byggnaden spiller ut över platsen, där besökare står kvar, möts och långsamt rör sig vidare in i kvällen. Här blir industrins arv en plats för nya berättelser.

② STRÅKET

Stråket är Stallbacka industriparkers mittpunkt och består av två grönområden: Pilparken och Reningslunden. I Pilparken finns det gott om plats att sätta sig och äta lunch på rasten eller ta en paus i vardagen. Det raka stråket följs av en genomgående allé som framhåvs av vidsträckt ängar, där blicken tillåts vandra långt bort. Vegetationen har både ett funktionellt och estetiskt syfte i Pilparken.

Reningslunden är en experimentiell skog där olika växtarter planteras för att undersöka deras fyto Remedierande förmåga. Längs med gångstigen finns skyltar där man kan lära sig om fyto Remediering och vilka arter som studeras i området. Därför kan Reningslunden även fungera som ett utomhusklassrum för de som vill lära sig mer om växters saneringsförmåga.

FYTO-ÄNG

FUNKTION

- Fyto Remedierande vegetation
- Skapa långa siktlinjer
- Halvöppet landskap
- Blommande växtlighet
- Biologisk mångfald

EXEMPELARTER

PERENNER

Artemisia dubia - Östasiatisk gräbo
Trifolium pratense - Rödklöver
Leucanthemum vulgare - Prästkrage
Silphium perfoliatum - Skållört

ANUELLER

Fagopyrum esculentum - Bovete
Amaranthus viridis - Grön råsvans
Pilosella officinarum - Gråfibbla
Cyanus segetum - Blåklint
Helianthus annuus - Solros

GRÄS

Schedonorus arundinaceus - Rörsvingel
Miscanthus x giganteus - Elefantgräs

REGNBÄDD

FUNKTION

- Dagvattenhantering
- Rama in sittplatser
- Blommande växtlighet
- Biologisk mångfald

EXEMPELARTER

PERENNER

Lythrum salicaria - Fackelblomster
Hylotelephium telephium - Kärleksört
Iris sibirica - Sibirisk iris
Iris pseudocorus - Gul svärdslija
Sorbaria sorbifolia - Rönnspirea

GRÄS

Carex panicea - Hirstarr
Deschampsia cespitosa - Tuvtåtel
Molinia caerulea - Blåtåtel

VÅTÄNG

FUNKTION

- Dagvattenhantering
- Skapa långa siktlinjer
- Halvöppet/öppet landskap
- Biologisk mångfald

EXEMPELARTER

PERENNER

Succisa pratensis - Ängsvädd
Philipendula ulmaria - Älggräs
Caltha palustris - Kabbлека

GRÄS

Carex riparia - Jätte Starr
Carex pseudocyperus - Slok Starr
Phragmites australis - Bladvass
Deschampsia cespitosa - Tuvtåtel

RENINGSLUNDEN

FUNKTION

- Öka acceptansen för vegetation med ett mer naturligt och oordnat uttryck
- Utomhusklassrum med fyto Remedierande växter
- Tät och oordnad vegetation

EXEMPELARTER

TRÄD

Salix alba - Vitpil
Betula pendula - Vårtbjörk
Populus nigra - Svartpoppel
Populus alba - Silverpoppel

BUSKAR

Salix viminalis - Korgvide
Salix caprea - Sälj

Växtvalet utgår från en parkartad karaktär och funktion där vegetation bidrar till dagvattenhantering, fyto Remediering, skugga vid sittplatser och tydlig riktning med alléen.

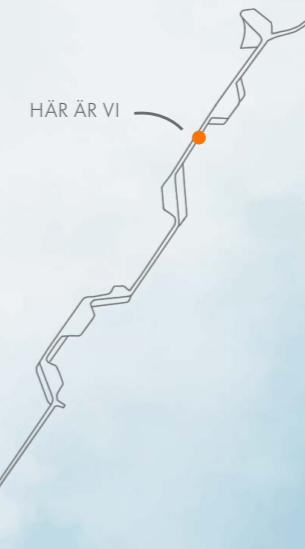

Sektion B-B är i fördubblad skala från planen och visar en sammankopplad allé som löper längs med stråket och hur den relaterar till regnbäddar och sittplatser.

LUNCHPAUS PÅ STRÅKET

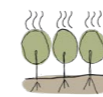
Vy 2. En varm sommardag rör sig människor längs stråket som slingrar sig genom våtängar och ängsmarken. Några stannar upp i skuggan av de höga träden för att äta sin lunch, medan andra passerar på en kort promenad eller joggingtur. Vid reningslunden har en skolklass samlats, där läraren berättar om hur växterna renar marken.

3 STALLBACKAPARKEN

Stallbackaparken är norra Stallbackas stora utflyktsmål och fungerar som områdets avslutning, som i framtiden kan sammankopplas med Halle-Hunneberg. Parken är utformad för att tillföra rekreativa värden, stärka den biologiska mångfalden och skapa möjligheter till friluftsliv i direkt anslutning till industrimiljön. Genom gångstigar kan besökaren röra sig mellan våtmarker, tät skog, kulturmiljöer och platser med utblick över det omgivande landskapet. Ängsmarken i området består av en normal ängsfröblandning.

Parken rymmer flera utflyktsmål med olika karaktär och fokus. Här finns platser för vila, naturupplevelser och sociala möten. Vegetationen är utformad för att bidra till dagvattenhantering och ekologiska värden, samt skapa rumslighet och variation på promenadstigarna. Stallbackaparken är därför både ett rekreativt grönområde för de som arbetar i närheten och ett attraktivt utflyktsmål för Trollhättans invånare.

fyto kemiska rikligt växter

vardagsfunktion i fokus

dagvattenhantering

rekreativa promenadslingor

PROMENADSLINGOR

Stallbackaparken är uppbyggd av fem olika promenadslingor med olika karaktär, anpassade efter både längre och kortare promenader. Tanken är att de som besöker parken ska kunna använda slingorna för att upptäcka destinationspunkter som Våtmarken eller Konstrundan, men också ha möjlighet att ta en kort lunchpromenad i det gröna.

- Stallbackarundan: 2 km, 30 min
- Utsikten: 1,2 km: 20 min
- Upptäcktsrundan: 0,7 km: 10 min
- Lunchpromenaden: 0,6 m: 5 min
- Konstrundan: 0,4 m: 5 min (utan stopp)

TÄT NATURSKOG

FUNKTION

- Rekreativt värde
- Omslutande vegetation
- Biologisk mångfald

EXEMPELARTER

TRÄD

- Quercus petraea - Bergsek
- Betula pendula - Vårtbjörk
- Pinus sylvestris - Tall
- Sorbus aucuparia - Rönn

BUSKAR

- Crataegus monogyna - Trubbhagorn
- Lonicera xylosteum - Skogstry
- Frangula alnus - Brakved

PELARSALEN

FUNKTION

- Rumslighet under kronatak
- Ljust och kontrasterande skogsparti
- Öppningar med sittplatser, vindskydd och grillplatser

EXEMPELARTER

TRÄD

- Betula pendula - Vårtbjörk
- Fagus sylvatica - Bok
- Pinus sylvestris - Tall

VÅTMARKEN

FUNKTION

- Dagvattenhantering
- Biologisk mångfald
- Upplevelse-målpunkt
- Vattenelement som gestaltungsinslag

EXEMPELARTER

TRÄD

- Alnus glutinosa - Klibbal
- Salix alba - Vitpil
- Prunus padus - Hägg
- Betula pubescens - Glasbjörk
- Fraxinus excelsior - Ask

GRÄS

- Carex riparia - Jättestarr
- Phragmites australis - Bladvass
- Carex pseudocyperus - Slokstarr
- Deschampsia cespitosa - Tuvtätel

KONSTRUNDAN

FUNKTION

- Kultur- och industrihistoria
- Öppet landskap med solitärer
- Upplevelse-målpunkt
- Identitetsskapande
- Invånardeltagande

EXEMPELARTER

TRÄD

- Rhamnus catartica - Getapel
- Malus sylvestris - Vildapel
- Juniperus communis - En
- Quercus petraea - Bergsek
- Pinus nigra - Svarttall

Sektion C-C är i fördubblad skala från planen och visar de stora topografiskillnaderna i Stallbackaparken.

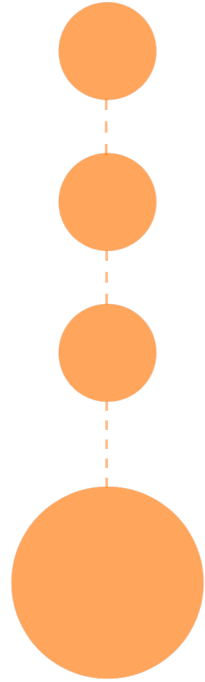
Växtvalet utgår från olika skogs-karaktärer, exempelvis tät flerskiktad skog, pelarsal, våtmark och öppna partier med solitärer. Variation i struktur, täthet och ljusförhållanden skapar en dynamisk skogsupplevelse på liten yta.

EN MORGON I VÅTMARKEN

Vy 3. En tidig sommarmorgon vilar över våtmarken, där platsen långsamt fylls av liv. Någon stannar upp, någon passerar, och någon dröjer sig kvar. I mötet mellan industrins närvaro och naturens mjuka förelser öppnar sig en plats för både vardag och upptäckt. I fjärran vilar siluetten av Hälles järnbergs som en stillsam fond.

ETT SKIFTE FÖR STADSUTVECKLING

ETT LEVANDEGJORT STALLBACKA

EN SAMMANLÄNKAD STAD

FÖRÄNDRADE ATTITYDER

“ ETT STOLT OCH INNOVATIVT TROLLHÄTTAN MED PLATS FÖR FRAMTIDEN
- Trollhättans stad ”

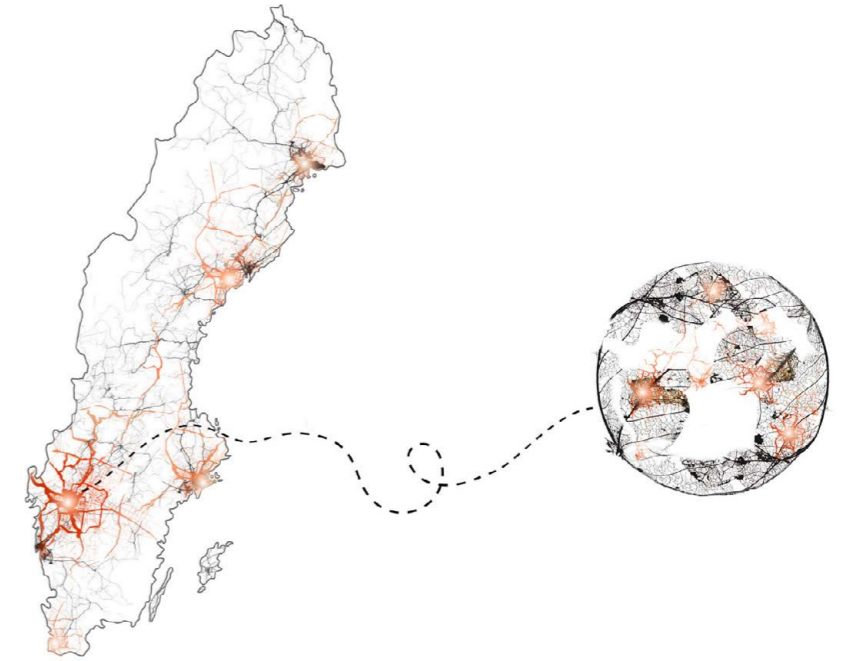
FRÅN TROLLHÄTTAN OCH UT I VÄRLDEN

Frågan kring avlägsna och fränkopplade industriområden är en mycket aktuell utmaning i nästan alla världens urbana miljöer, vilket vi har fått stor insikt i under detta arbete. Vi hoppas att detta arbete kan bidra med inspiration och kunskap till hur man i framtiden kan arbeta för att skapa mer hållbara, multifunktionella urbana miljöer som knyter samman stad och industri.

Genom att undersöka norra Stallbacka har detta arbete visat hur framtagna gestaltungsprinciper kan fungera som verktyg för att inkorporera grönstruktur och naturbaserade lösningar i området, samtidigt som det successivt förändrar både användningen av industriområden idag och de normativa föreställningarna som i dagsläget ofta framställer industriområden som avskilda produktionslandskap. Samtidigt har det framkommit under arbetet att en sådan omvandling inte enbart handlar om fysiska förändringar i den byggda miljön, utan också om sociala, kulturella och organisatoriska processer.

För att skapa långsiktigt hållbara och attraktiva miljöer krävs därför ett samspel mellan gestaltning, samverkan mellan aktörer och en förståelse för platsens historiska och samtida sammanhang.

Vi ser vårt arbete som ett visionärt förslag för framtiden snarare än en färdig och applicerbar lösning. Ett av målen har varit att öppna upp för nya sätt att tänka kring utvecklingen av industriområden och att visa hur vi tillsammans kan arbeta för att förändra både synen på och användningen av industriområden i städer idag, från problemområden till platser med potential. Förhoppningen är att arbetet kan bidra till en större diskussion, både nationellt och internationellt, om hur industriområden kan utvecklas innovativt på ett sätt som både stärker städernas ekologiska värden och sociala hållbarhet, samtidigt som de fortsatt kan rymma produktionsverksamheter.

ÖKAD BIOLOGISK MÅNGFALD

LEVANDE MILJÖER FÖR VARDAGSFUNKTION

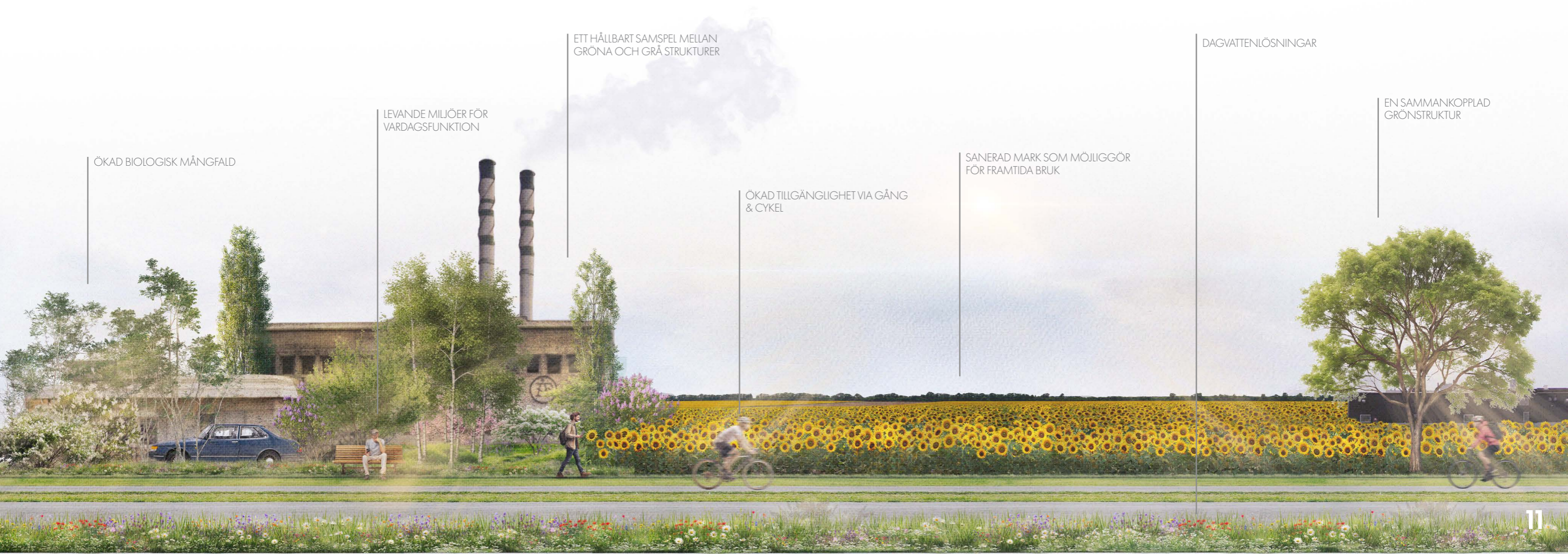
ETT HÅLLBART SAMSPEL MELLAN GRÖNA OCH GRÅ STRUKTURER

ÖKAD TILLGÄNGLIGHET VIA GÅNG & CYKEL

SANERAD MARK SOM MÖJLIGGÖR FÖR FRAMTIDA BRUK

DAGVATTENLÖSNINGAR

EN SAMMANKOPPLAD GRÖNSTRUKTUR

BILAGA 2: INTERVJUFRÅGOR

Intervju med företrädare på Trollhättans kommun

Övergripande frågor

- Varför vill ni utveckla grönstrukturen i industriområdet Stallbacka?
- Vad är framtidsplaner för Stallbacka? Hur kommer utvecklingen se ut?
- Vilken roll ska området spela i Trollhättans framtida utveckling?
- Var kommer driften att utveckla området från? Är det kommunen eller verksamheterna eller andra intressenter?
- Finns det planer på att området ska exploateras i framtiden?
- På BID Stallbackas hemsida står det att föreningen har som mål att utveckla Stallbacka till "en trygg, säker och attraktiv plats", vad menas med detta? Pratar man trygg och säker som i stabil för etablerande företag eller pratar man om den fysiska miljön? Och för vem vill man göra detta? Är det för att locka nya företag att etablera sin verksamhet här?
- Vad innebär metoden "Business Improvement District" och hur använder ni er av den för utvecklingen av Stallbacka?
- Trollhättans ÖP nämner att ni strävar efter en "grönblå struktur för hälsa och livskvalitet". Hur ser ni att Stallbacka kan kopplas till den strategin?

Uppdragsbaserade frågor

- Vad är skillnaden på kvartersmark, industriområde och verksamhetsområde i ÖPn?
- Ska vi använda oss av existerande mallar/exempel för grönska i industriområden eller vill ni att vi ska vara helt nytänkande? Kanske slå ihop olika existerande exempel för att skapa en ny modell?
- Finns det ett specifikt område som ni skulle vilja att vi lade mer fokus på?
- Är ni intresserade av skötselplaner och förvaltning av dessa områden som skapas?
- Är det ett estetiskt/rumsligt fokus ni är ute efter eller mer tekniskt?
- Är tanken att området ska fortsätta byggas ut eller ska vi jobba med att förbättra redan existerande ytor? Ska det fortsätta vara endast ett verksamhet/industriområde eller kommer det så småningom byggas bostäder i närheten?
- Finns det några kvaliteter eller historia i Stallbacka som ni tycker är värda att lyfta fram gestaltningsmässigt?
- Hur viktigt är det att området upplevs som en del av staden Trollhättan, jämfört med att ha en egen identitet?

Gröna kopplingar & kommunikation

- Var ligger Kraftledningsgatan? Vi undrar också på vilket sätt grönområdet på Kraftledningsgatan fungerar som en spridningskorridor eftersom barriärer återfinns i både öster (jordbruksmark) och väster (Göta älv)?
- Finns det en kommunikationsförbindelse till närliggande grönområden såsom Halle- och Hunneberg?
- Vilka grupper ser ni som användare av grönstrukturen, enbart de som jobbar här eller även allmänheten?
- Hur skulle ni önska att vårt gestaltningsförslag ska ta ställning till klimatanpassning, till exempel genom växtval, material eller hantering av dagvatten?

Vattenrelaterade frågor

- I Stallbacka ÖPn nämns "På grund av vattendomens utformning och Vänerns dominerande inflytande på flödet kan dock detta flöde uppnås flera gånger under en 100 års period, men förväntas inte nämnvärt överstiga det. Alltså att översvämning kan ske oftare än vart hundra år pga Vänerns inflytande. Vad menas med Vänerns inflytande och på vilket sätt bör vi ta det i beräkning? Är detta en aktuell fråga i ert nuvarande arbete?"
- Hur mycket av föroreningarna ska vi ta i beaktning vid växtval? Är detta relevant i vattendrag också?

Intervju med BID Stallbacka

- Vad är din roll i BID Stallbacka?
- Vad är syftet med BID Stallbacka?
- Vad är anledningen till att BID Stallbacka vill se mer grönska i Stallbacka industriområde?
- Vilka företag är med i BID Stallbacka? Är det bara de stora, internationella företagen som verkar i området som är med eller är det också mindre lokala företag?
- Hur ser mångfalden ut? Gör ni något aktivt arbete för att få in de lokala aktörerna?
- På BID Stallbackas hemsida nämner ni att BID Stallbacka "verkar för en trygg, säker och attraktiv plats. Vad menar ni med det?"
- Vad innebär det att arbeta med metoden "Business improvement District"? Vad ser du för fördelar och nackdelar med den metoden? Hur ser ni på att BID-metoden kan öka gentriferingen i samhället?
- Hur skulle ni vilja att utemiljön i norra Stallbacka utformas? Specifika önskemål eller behov?
- Hur ser företagen i Stallbacka på hållbarhet, vad innebär begreppet för er?
- Hur ställer företag sig till gröna tak/större vegetation på tak? Vad är företagens inställning till detta?
- Är företagen i Stallbacka villiga att satsa på ökad grönstruktur på deras mark även om det skulle innebära en ekonomisk kostnad?
- Anser företagen i Stallbacka att grön omställning är en viktig förutsättning för att vara konkurrenskraftig och långsiktigt lönsam?
- Du nämner i dialogen om grönstruktur i Stallbacka att "det som är orört bör det kommuniceras, varför det är så". Vill du utveckla vad du menar med detta?
- Hur tror du att man kan locka Trollhättans befolkning till att vilja vistas i Stallbacka?
- Om du fick drömma fritt, vad hade du velat att bilden av Stallbacka var om 10 år? Vad har Stallbacka för roll i Trollhättan då?